Mötesbok: Kulturnämnden (2026-11-19)

Kulturnämnden

Datum: 2026-11-19

Plats: Esplanaden

Kommentar:

Dagordning

Torsdag 19 november kl. 13:15, Esplanaden

kl. 14.30 ca fika

Behandling av mötesärende

68/26 Val av justerare, fastställande av dagordning och anmälan av jäv november 2026 3

69/26 Verksamhetsplan 2027 4

70/26 Internkontrollplan 2027 50

71/26 Yttrande över remiss: Policy Cirkulär Ekonomi 53

72/26 Yttrande över motion: Mobil förtidsröstning – rösta på Bokbussen; Maria Lindvall (Oberoende) 64

73/26 Yttrande över Remiss AI-styrning: Policy för AI och Riktlinje för AI-användning 67

74/26 Återrapport: "Uppföljande granskning: Hantering av skyddade personuppgifter 2025" 86

75/26 Regelverk för Umeå kommuns stöd till studieförbund 119

76/26 Kurser och konferenser november 2026 125

77/26 Information, rapporter och övriga frågor november 2026 126

78/26 Anmälningsärenden/delegationsbeslut november 2026 128

UMEÅ KOMMUN

Tjänsteskrivelse
2026-11-09
Kulturnämnden

Diarienr: KU-2026/00006

Val av justerare, fastställande av dagordning och anmälan av jäv november 2026

Förslag till beslut
Kulturnämnden beslutar

att utse en ledamot i nämnden att justera protokollet digitalt tisdag 24 november,

att godkänna kallelse och dagordning, samt

att till protokollet notera eventuell anmälan om jäv.

Ärendebeskrivning
Dagordningen bifogas med mötesboken till nämnden. Eventuella tillägg i dagordningen noteras i nämndens protokoll under rubriken Information, rapporter och övriga frågor. En jävig person får varken delta i handläggningen av ärendet eller närvara vid nämndens beslut i ärendet.

Beslutsunderlag
Föredragningslista/protokoll

Beredningsansvariga
Maria Nordenback, nämndsekreterare

Jenny Skarstedt
Kulturdirektör

Maria Nordenback
nämndsekreterare

UMEÅ KOMMUN

Tjänsteskrivelse
2026-11-06

Kulturnämnden

Diarienr: KU-2025/00064

Verksamhetsplan 2027

Förslag till beslut
Kulturnämnden beslutar

att fastställa verksamhetsplan för kulturnämnden för 2027,

att fastställa fördelning av kulturnämndens budgetram för 2027,

att fastställa verksamhetsstöd till föreningar och stiftelser samt budget för stipendier, tillfälliga kulturarrangemang och studieförbund för 2027, enligt bilaga 4, samt

att paragrafen är omedelbart justerad.

Ärendebeskrivning
Förslag till verksamhetsplan och budget för 2027 har upprättats av förvaltningens ledningsgrupp i samverkan med kulturnämnden vid sammanträdet 22 oktober 2026.

Som grund för verksamhetsplanen ligger kommunfullmäktiges beslut den 15 juni 2026 om planeringsdirektiv, budget och investeringar 2027. Till detta har hänsyn tagits till den av kommunstyrelsen antagna anvisningen för verksamhetsplanering 2027. Som en del av verksamhetsplanen ingår beslutade verksamhetsstöd till föreningar, stiftelser, Umeå Folkets Hus samt budget för stipendier, tillfälliga kulturarrangemang och studieförbund (fördelningsmodell) 2027

Beslutsunderlag
Verksamhetsplan 2027

Beredningsansvariga
Jenny Skarstedt
Daniel Andersson
Peter Gustavsson
Beatrice Hammar
Elin Hellrönn
Helena Karlström

Tjänsteskrivelse

Dnr: KU-2025/00064

Björn Söderbäck
Daniel Vikström

Beslutet ska skickas till

KS diarium

Jenny Skarstedt
Kulturdirektör

Daniel Andersson
ledningskoordinator

Kulturnämnden

Verksamhetsplan 2027

Beslutad av: Kulturnämnden
Gäller för: Kulturförvaltningen
Giltighetstid: 2027
Reviderad:

Diarienr: KU-2025/00064-13
Beslut: 2026-11-19
Ansvarig: Kulturdirektör Jenny Skarstedt

Innehåll

Innehåll 2
Inledning 6
Plan för grunduppdrag 7
Kulturnämndens grunduppdrag 7
Grunduppdragets genomförande 7
Kulturnämndens uppföljning 8
Plan för kulturnämndens uppdrag till förvaltningen 8
Kulturnämndens uppdrag till förvaltningen 8
Plan för inriktningsmål och program 9
Inriktningsmål 1. Umeås tillväxt ska klaras med social, ekologisk, kulturell och ekonomisk hållbarhet med visionen om 200 000 medborgare år 2050. 9
Kulturnämndens planering för inriktningsmål 1 9
Inriktningsmål 2. Umeå ska växa hållbart utan några utsatta områden 9
Kulturnämndens planering för inriktningsmål 2 10
Program för tillväxt 10
1. Bostadsbyggande och attraktiva livsmiljöer 11
Kulturnämndens planering för fokusområde 1 11
2. Universiteten som tillväxtmotorer 11
Kulturnämndens planering för fokusområde 2 11
3. Etableringar och företagens tillväxt 11
Kulturnämndens planering för fokusområde 3 12
Program för Social hållbarhet 12
Fokusområde 1 - Umeå ska växa hållbart utan några utsatta områden 12
Stärka inkludering och jämlikhet 13
Förebygga brottslighet och våld I Umeå ska brottsligheten fortsatt vara låg och tryggheten hög. Därför är det viktigt att i samverkan mellan kommun, polis och andra aktörer: 13
Kulturnämndens planering för fokusområde 1 14

Fokusområde 2 - Umeå kommun ska skapa förutsättningar för kvinnor och män att ha samma makt att forma samhället såväl som sina egna liv. 15
Kulturnämndens planering för fokusområde 2 17
Tilläggsuppdrag från kommunfullmäktige 18
Kulturnämndens planering för tilläggsuppdrag 18
Tilläggsuppdrag 2023:1 18
Tilläggsuppdrag 2023:2 19
Tilläggsuppdrag: 2025:11 20
Tilläggsuppdrag 2027:3 20
Tilläggsuppdrag 2027:6 21
Tilläggsuppdrag 2027:10 21
Tilläggsuppdrag 2027:15 21
Tilläggsuppdrag 2027:16 22
Kulturnämndens plan för att nå personalpolitiska mål 22
Kulturnämndens planering för personalpolitiska mål 22
Drift- och investeringsbudget 24
Driftsbudget 24
Investeringsbudget 26
Fastighetsinvesteringar (tekniska nämnden) 26
Övriga investeringar 27
Bilagor 28
Bilaga 1 Utmaningar och möjligheter 3–5 års sikt 28
Utmaningar: 28
Bilaga 2 31
Styrning och uppföljning av externa utförare 31
Bilaga 3 32
Kompetensförsörjningsplan 32
Kompetensförsörjningsplan 32
Umeå kommun, Kulturnämnden 32
Kulturförvaltningen 32
2026 – 2028 32

Bakgrund och syfte 33
Aktiviteter- och utbildningsplan 33
Finansiering 33
Kompetensförsörjning Umeå Kommun 33
Vision och verksamhetsidé 33
Personalpolitiska mål 33
Styrning och vägledning 34
Umeå kommuns värdegrund 34
Samverkansavtal 34
Arbetsmiljöpolicy 34
Medarbetarpolicy 34
Ledarpolicy 34
Att arbeta med kompetensförsörjning 34
Omvärld och demografi 35
Arbetslöshet 36
Kompetensförsörjningsprognos 2025–2035 36
Nuläge och utmaningar 37
Uppföljning av kompetensförsörjningsarbetet 38
Modell och strategier 38
Strategier för att möta kompetensutmaningen 38
ARUBA-modellen 38
Sveriges kommuner och regioners nio strategier 38
Arbeta med friskfaktorer 39
Underlätta för fler att arbeta mer och längre 39
Värna arbetstiden 39
Synliggör lön, villkor och förmåner 40
Stärk chefens förutsättningar att leda 40
Använd kompetensen rätt 40
Utnyttja teknikens möjligheter 40
Rekrytera och attrahera bredare 40
Främja medarbetarnas utveckling och möjlighet till omställning 40

Slutsats kompetensförsörjningsplan kulturnämnd 40

Bilaga 4 42

Beslutade verksamhetsstöd till föreningar, stiftelser, Umeå Folkets Hus samt budget för stipendier, tillfälliga kulturarrangemang och studieförbund (fördelningsmodell) 2027 42

Inledning

Kulturnämnden har upprättat verksamhetsplan för 2027. Som grund för verksamhetsplanen ligger kommunfullmäktiges beslut 2026-06-15 om planeringsdirektiv, budget och investeringar 2027. Till detta har hänsyn tagits till den av kommunstyrelsen antagna anvisningen för verksamhetsplanering 2027. Utöver ovan nämnda underlag tas i verksamhetsplanen hänsyn till Kulturpolitiskt program för Umeå kommun 2020 – 2030 antaget av kommunfullmäktige 2020-12-21.

I Planeringsdirektivet 2026 tilldelades kulturnämnden medel för utvecklingsarbete. Under 2026 har kulturförvaltningen genomfört en omorganisation för att kunna från och med 2027 svara upp mot detta utvecklingsarbete. En utvecklingschef har rekryterats och 2027-01-01 startar förvaltningens utvecklingsavdelning upp med syfte att arbeta strategiskt och operativt med omställning och utveckling kopplat till övergripande tillväxtmål och programarbete.

Plan för grunduppdrag

Kulturnämndens grunduppdrag

Kulturnämnden svarar för folkbibliotek, Skolbiblioteksservice, konstverksamhet, kulturskola, kvinnohistoriskt museum, kultur i skolan, kultur för seniorer, arrangemang i Väven och kommungemensamma arrangemang samt den kommungemensamma konstsamlingen.

Utöver detta svarar Kulturnämnden för Sveriges Depåbibliotek och lånecentral samt stöd till kulturföreningar, kulturfestivaler och studieförbund. Kulturnämnden fördelar stipendier och annat stöd till kulturutövare samt till samlingslokaler. Kulturnämnden ska medverka i kommunens arbete med stadsmiljö och bevarandefrågor och i kommunövergripande kulturfrågor som handläggs av andra nämnder och styrelser. Kulturnämnden ska inom sitt ansvarsområde stödja och främja yttrandefriheten, möjliggöra konstnärliga upplevelser, stödja skapande verksamhet, samarbeta och samråda med samhällsorgan, föreningar, intresseorganisationer, övriga tillskyndare inom verksamhetsområdet samt stödja och främja internationellt kulturutbyte.

Grunduppdragets genomförande

Kulturförvaltningen ska arbeta med möjliggörande av kulturupplevelser av, med och för Umeås medborgare. Kulturförvaltningen ska arbeta med kulturutövares villkor och förutsättningar samt stödja civilsamhället och föreningslivsdrivna initiativ. Tillsammans skapas ett mångfacetterat utbud för medborgarna. Kulturförvaltningen ska aktivt arbeta med kultur som demokratins immunförsvar och erbjuda likvärdiga förutsättningar i hela Umeå kommun för dem vi är till för. Förvaltningen ska aktivt arbeta med kultur som drivkraft i platsutveckling och i att skapa attraktiva livsmiljöer.

Kulturförvaltningen fördelar stöd till föreningar, festivaler och studieförbund för att säkerställa ett brett, rikt och varierat utbud av kultur i hela Umeå.

Kulturförvaltningen arbetar med, deltar i och driver internationella kulturutbyten såsom samarbete med Vasa, Finland och Fristadsgästarbetet (ICORN).

Folkbiblioteksverksamheten ska bedrivas i enlighet med bibliotekslag (2013:801) och fastställd biblioteksplan. Folkbibliotek ska vara en plats för demokrati, information, kultur, litteratur och lärande. Biblioteken ska vara öppna, tillgängliga och trygga för alla. De ska erbjuda en aktuell och representativ mediesamling, relevanta bibliotekstjänster och programverksamhet för olika målgrupper i alla åldrar.

Verksamheten vid Sveriges depåbibliotek och lånecentral ska bedrivas som en del i Kungliga bibliotekets nationella samverkans- och utvecklingsuppdrag.

Kulturskolan ska med sin verksamhet erbjuda barn och unga i Umeå kvalitativa upplevelser av konst och kultur, samt skapa förutsättningar för kreativitet, lärande och eget skapande.

Kulturskolan ska erbjuda frivilliga kulturaktiviteter och möjlighet till långsiktigt lärande och färdigheter i en rad estetiska ämnen, på barns och ungas fria tid. De frivilliga aktiviteterna är också riktade och uppsökande, för att nå nya målgrupper. Kulturskolan ska också arbeta med Kulturlöftet i grundskolan, för att säkerställa att alla elever årligen får tillgång till kulturaktiviteter under sin skoltid. Även förskolans elever ska erbjudas kulturaktiviteter i så stor utsträckning som möjligt.

Programavdelningens verksamheter ska erbjuda medborgarna upplevelser inom konst och kultur samt vara en katalysator för ökad kreativitet, ny kunskap och eget skapande. Det sker genom såväl egna produktioner som i samverkan med olika externa aktörer. Utställningar, programaktiviteter och pedagogiska projekt görs med bredd och spets utifrån målgruppsfokus. Avdelningen tillhandahåller plattformar för samhällsdebatt och lärande inom ämnen som bland annat konst, kultur och genus.

Kulturnämndens uppföljning

Kulturnämnden följer upp sitt grunduppdrag i verksamhetens tertialrapportering, intern kontroll, uppföljning av kulturpolitiskt program samt i uppföljning av biblioteksplanen. Baserat på underliggande rapportering gör nämnden bedömning av grunduppdragets genomförande och återrapporterar bedömningen till kommunfullmäktige.

Kulturnämnden följer upp verksamheten genom tertialrapporter och årsrapport.

Kulturnämnden följer upp sina verksamheters kvalitativa utveckling genom återkommande rapporter från förvaltningsledning och verksamhetschefer.

Kulturnämnden följer upp verksamheternas arbete för inriktningsmål, program och tilläggsuppdrag genom tertialrapporter, årsrapport samt genom förvaltningsledningens återkommande informationer.

Kulturnämnden ska följa upp sin verksamhet genom den statistik som lämnas till Kungliga biblioteket, Statistiska Centralbyrån och Kulturrådet samt de uppgifter som finns samlade i databasen Kolada.

Plan för kulturnämndens uppdrag till förvaltningen

Kulturnämndens uppdrag till förvaltningen

1. Under förutsättning att kommunfullmäktige beslutar om Umeå kommuns konstpolicy, får förvaltningen i uppdrag att under 2027 omsätta kommunens konstpolicy i praktiken. Det innebär att utveckla och pröva arbetssätt som stärker policyns genomslag i kommunens

verksamheter. Arbetet kan omfatta rutiner, riktlinjer, processer och projekt som bidrar till ett långsiktigt och samordnat arbete med offentlig konst och gestaltad livsmiljö. Uppdraget ska genomföras så att det ligger i linje med tilläggsuppdrag 2027:3.

Plan för inriktningsmål och program

Inriktningsmål 1. Umeås tillväxt ska klaras med social, ekologisk, kulturell och ekonomisk hållbarhet med visionen om 200 000 medborgare år 2050.

Samordningsansvar: kommunstyrelsen.

Mål 1 destineras särskilt till: kommunstyrelsen, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, byggnadsnämnden, tekniska nämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, kulturnämnden, äldrenämnden, Umeå energi, AB Bostaden, Vakin, UPAB, samt Infrastruktur i Norr AB.

Kulturnämndens planering för inriktningsmål 1

Under 2027 intensifierar kulturförvaltningen arbetet med kultur som drivkraft för samhällsutveckling och hållbar tillväxt. Med utgångspunkt i påbörjade samverkansprocesser och i och med uppstart av den nya utvecklingsavdelningen, ska förvaltningen fördjupa samarbetet med andra kommunala verksamheter, näringsliv, kulturaktörer och externa parter för att stärka förutsättningarna för kulturella och kreativa branscher, kulturutövare och det fria kulturlivet.

Genom samverkan med andra parter ska utvecklingsavdelningen arbeta konkret för att stärka kulturens betydelse för kompetensförsörjning, attraktivitet och tillväxt. Inom området hållbar stadsutveckling fortsätter arbetet med gestaltad livsmiljö som en central del av stadens identitet. Under året genomförs upphandlingar av offentlig konst samtidigt som samverkan med berörda förvaltningar fördjupas för att skapa långsiktiga planer och rutiner för kulturens och konstens plats i stadens utveckling. Arbetet sker i linje och samklang med andra uppdrag och samverkansprocesser.

Inriktningsmål 2. Umeå ska växa hållbart utan några utsatta områden

Samordningsansvar: kommunstyrelsen.

Mål 2 destineras särskilt till: individ- och familjenämnden, för- och grundskolenämnden, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, fritidsnämnden, kulturnämnden, tekniska nämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, byggnadsnämnden, äldrenämnden, samt Umeå kommunföretag, AB Bostaden och UPAB.

Kulturnämndens planering för inriktningsmål 2

Kulturnämndens grunduppdrag skapar meningsfull fritid för barn och unga. Kulturnämndens verksamheter ska arbeta aktivt för jämställdhet, jämlikhet och möjlighet till likvärdigt deltagande i kulturlivet.

Folkbibliotek ska vara tillgängliga på flera ställen i Umeå kommun och vara trygga för alla att besöka. Biblioteken ska arbeta långsiktigt med att ha verksamhet lämpligt fördelad i kommunen, inom rimligt avstånd och tillgängligt för alla invånare. Biblioteken fastställer att folkbibliotek ska ägna särskild uppmärksamhet åt barn och ungdomar. Biblioteksbussen ska besöka delar av kommunen som har långt till någon av kommunens fasta folkbiblioteken.

Folkbibliotek ska erbjuda ett brett utbud av medier och tjänster anpassade till invånarnas behov, med respektive biblioteks primära upptagningsområde som utgångspunkt. Biblioteken ska bidra till kunskapsförmedling, tillhandahålla läsfrämjande insatser, erbjuda kulturaktiviteter samt främja fri åsiktsbildning och delaktighet i demokratisk samhällsutveckling.

Kulturskolan ska erbjuda frivilliga kulturaktiviteter, som kan innebära såväl korta insatser, som möjlighet till långsiktigt lärande inom en rad estetiska ämnen. Kulturskolan ska också arbeta med riktade verksamheter för att hitta nya målgrupper, där verksamheten fortfarande är frivillig, och där Kulturskolan arbetar mer uppsökande. Kulturskolan ska dessutom arbeta med Kulturlöftet i grundskolan, där det säkerställs att alla elever årligen får tillgång till kulturaktiviteter under sin skoltid, oavsett skola och stads- eller kommundel.

Kulturskolan ska välkomna barn och unga till aktiviteter i centrum i egna lokaler, och ska också finnas tillgänglig runt om i hela kommunen i samverkan med andra aktörer. Verksamheten ska arbeta med målgruppernas egna idéer och behov, arbeta aktivt med delaktighet och skapa en verksamhet som är relevant för barn och unga i Umeå idag.

Programavdelningen är en viktig medskapare av Umeås offentliga rum i stadsdelar, kommundelar och byar. Verksamheterna inom avdelningen ska genomföra arrangemang och konstnärliga gestaltningar samt driva projekt i samverkan med föreningslivet, civilsamhället och det professionella kulturlivet som bidrar till stadsutveckling. Verksamheterna ska verka för att attraktiva och trygga stadsmiljöer både skapas och bevaras och nya mötesplatser utvecklas.

Program för tillväxt

Programmet är en konkretisering av inriktningsmål 1 - Umeås tillväxt ska klaras med social, ekologisk, kulturell och ekonomisk hållbarhet med visionen om 200 000 medborgare år 2050. Programmets syfte är att prioritera och lyfta viktiga fokusområden, faktorer och förmågor som Umeå behöver utveckla för att kunna bibehålla och stärka tillväxten. Umeå är på god väg men samtidigt behöver vi stärka arbetet inom angivna områden.

Följande fokusområden prioriteras för perioden 2027-2030:

1. Bostadsbyggande och attraktiva livsmiljöer

Med en växande befolkning måste fler bostäder tillkomma och vi måste fortsätta växa med människorna i fokus. Nya bostäder ska komplettera befintliga stadsdelar och tätorter, samt tillkomma inom kollektivtrafikstråk. Nya bostadsområden ska ha hög täthet. Ett svagt bostadsbyggande är en tydlig hämmare av tillväxt och motsatt, en hög takt i bostadsbyggandet driver tillväxt och stärker även för Umeå viktiga branscher såsom bygg och fastighet. Planberedskapen måste öka i kommunen och målet är ge förutsättningar för minst 2000 bostäder per år. Huvudansvar: KS, BN.

Kulturnämndens planering för fokusområde 1

Med utgångspunkt i framtagen konstpolicy ska en konstplan tas fram under 2027. Planen ska identifiera strategiska platser för offentlig konst samt skapa förutsättningar för att integrera konst i samhällsbyggandet när Umeå växer. Genom att stärka konstens närvaro i nya och befintliga stadsdelar kan kultur bidra till attraktiva livsmiljöer.

2. Universiteten som tillväxtmotorer

Universiteten har varit den enskilt viktigaste faktorn bakom Umeås starka tillväxt. Platsen Umeå och Umeå kommun har på många olika sätt växt ihop med universiteten och samverkan sker både på övergripande nivå och brett inom områden som tex gemensamma innovationsmiljöer, kompetensförsörjning och talangattraktion. Huvudansvar: KS, PN, GVN.

Kulturnämndens planering för fokusområde 2

Förvaltningen ska bidra till utvecklingen av området Universitetsstaden genom samverkan med andra förvaltningar, universitetet och relevanta externa aktörer. Särskilt fokus ska riktas mot Konstnärligt campus som ett nav för kunskapsutveckling och kompetensförsörjning och som en plats som bidrar till attraktiva livsmiljöer, kvarstanning och identitetsskapande för staden.

3. Etableringar och företagens tillväxt

Fokus på arbetstillfällen och hur vi kan nyttja och stärka Umeås diversifiering och förmåga att växa inom alla sektorer. Men även ett starkt fokus på att stärka Umeås förmåga att attrahera, omhänderta och utveckla etableringar utifrån omvärldens efterfrågan på ren energi och att Umeås specifika styrkor tillvaratas. Huvudansvar: KS, Umeå Energi.

Kulturnämndens planering för fokusområde 3

Utvecklingsavdelningen ska, i nära samverkan med näringslivskontoret, utveckla insatserna för kulturella och kreativa branscher (KKB) som en del av Umeås hållbara tillväxt. Genom att tillvarata de kulturella och kreativa branschernas potential för utveckling, kompetensförsörjning och platsutveckling ska arbetet bidra till att stärka Umeå.

Program för Social hållbarhet

Programmets syfte är att bidra till att uppnå kommunens ambitioner att motverka ökade skillnader mellan medborgarna, genom att bygga kommunen och verksamheterna så jämställt och jämlikt som möjligt, och aktivt arbeta för att skapa goda livsvillkor för alla. En socialt hållbar kommun är inkluderande, trygg och skapar förutsättningar för välbefinnande för alla invånare. Det är viktigt att även ha ett intersektionellt perspektiv, där fler maktordningar synliggörs och beaktas.

Programmet är en konkretisering av inriktningsmål två och tre: Umeå ska växa hållbart utan några utsatta områden, samt Umeå kommun ska skapa förutsättningar för kvinnor och män att ha samma makt att forma samhället såväl som sina egna liv. Dessa mål tillhör de prioriterade inriktningsmål som kommunfullmäktige har valt att särskilt fokusera på. Det bör dock noteras att målen endast omfattar en del av det samlade området social hållbarhet.

Det finns en stark koppling mellan målen då social hållbarhet är komplext och kräver bred samverkan mellan aktörer på alla nivåer för att möta de gemensamma samhällsutmaningarna. I arbetet med social hållbarhet är ett helhetsperspektiv av stor betydelse, så att insatser inte enbart sker punktvis för särskilda platser eller särskilda grupper. Dessa inriktningsmål är sammanhängande dimensioner av det som gemensamt utgör social hållbarhet och bör inte hanteras separat från varandra.

Programmets fokus är på de övergripande utvecklingsområden där samverkan mellan olika förvaltningar, och med de kommunala bolagen, är avgörande för att uppnå inriktningsmålen. Arbetet för social hållbarhet ska även fortsätta främja sociala innovationer och medskapande mellan offentlig sektor, civilsamhälle, näringsliv, forskarsamhälle och alla andra som bor och verkar i Umeå.

Fokusområde 1 - Umeå ska växa hållbart utan några utsatta områden

Umeå ska växa till en hållbar storstad utan storstadens problem. Tillväxtmålet ska klaras utan att äventyra kommunens höga värden när det gäller tillit, trygghet och social sammanhållning, och utan att utveckla utsatta områden enligt polisens definition. För att uppnå det målet är det avgörande att arbeta långsiktigt och i samverkan med två huvudsakliga prioriteringar:

Stärka inkludering och jämlikhet

När människor med olika etnisk bakgrund och/eller ekonomiska förutsättningar inte bor på samma områden, träffas på samma arbetsplatser eller möts i föreningslivet så minskar den sociala sammanhållningen. Därför är det viktigt att:

- Främja goda och jämlika levnadsvillkor samt jämlika möjligheter för alla, genomförebyggande folkhälsoarbete, tillgång till utbildning, särskilt stöd till personer som står långt från arbetsmarknaden, och ett fördjupat arbete med att förhindra diskriminering och säkerställa jämlika möjligheter, inklusive inom den kommunala organisationen. Det är viktigt att särskilt främja goda uppväxtvillkor för barn och unga, oavsett föräldrarnas bakgrund, inkomst eller livsval, bland annat genom att motverka barnfattigdom.

- Skapa förutsättningar för social blandning, genom att öka flöden mellan stadsdelar, stärka mötesplatser, utveckla trygga och tillgängliga boendemiljöer och ett blandat bostadsbestånd där människor med olika ekonomiska förutsättningar har möjlighet att bo nära varandra.

- Stärka möjligheterna för dialog och delaktighet för att alla ska känna att de är en del av samhället och har möjlighet att göra sina röster hörda. Barn och ungdomars rätt till delaktighet och inflytande i kommunens utveckling ska säkerställas, i enlighet med Barnkonventionens grundläggande principer.

Förebygga brottslighet och våld

I Umeå ska brottsligheten fortsatt vara låg och tryggheten hög. Därför är det viktigt att i samverkan mellan kommun, polis och andra aktörer:

- Förebygga och motverka organiserad brottslighet, eftersom den utgör ett systemhot mot ett tryggt, öppet och demokratiskt samhälle. Fokus bör ligga på att förebygga rekrytering av barn och unga till kriminella gäng (det arbete som pågår inom Umeå växer tryggt och säkert), samt att minska den organiserade brottslighetens påverkan och inkomstkällor genom att motverka narkotikahandel, välfärdsbrott, arbetslivskriminalitet, människohandel, infiltration och otillåten påverkan.

- Förebygga våld genom att öka medvetenheten om våld hos medborgarna och kompetenshöja kommunens medarbetare, i synnerhet de som arbetar med barn och unga. Två särskilt prioriterade områden utifrån kommunens lägesbild av brottsligheten är mäns våld mot kvinnor samt våld mot och mellan barn. Fokus bör ligga på förebyggande arbete, samt på att erbjuda snabbt och samordnat stöd till särskilt utsatta brottsoffer, och att utveckla riktade insatser för våldsutövare.

I arbetet ingår att utveckla hur kommunen mellan olika förvaltningar kan arbeta mer tillsammans, samt med andra aktörer och civilsamhället, detta i syfte att förbättra och utveckla arbetsmetoderna för att skapa ännu bättre förutsättningar för tidiga insatser och långsiktiga verksamheter.
Det nämndöverskridande uppdraget äldres välfärd, trygghet och säkerhet (ÄVTS) behöver fortsätta konkretiseras och implementeras.

Kulturnämndens planering för fokusområde 1

Kulturnämndens grunduppdrag skapar meningsfull fritid för barn och unga vilket i sig är en skyddsfaktor samt skapar trygga sammanhang. Kulturnämndens verksamheter ska arbeta aktivt för jämställdhet, jämlikhet och möjlighet till likvärdigt deltagande i kulturlivet.

Folkbibliotek ska ha en omfattande mediesamling och verksamhet av vilken en betydande del riktar sig till barn och unga, för att främja såväl läsning som demokratisk delaktighet och eget skapande. Biblioteken ska arbeta med läsfrämjande och språkstärkande insatser med barn och unga som huvudsaklig målgrupp. Arbetet utgår från kunskapen om att fler språk ger fler möjligheter. Därför har både svenska, nationella minoritetsspråk och utländska språk en given plats i verksamheten. Alla bibliotek ska erbjuda avgiftsfria kulturaktiviteter för barn och unga.

För att ge alla invånare goda förutsättningar att vara en aktiv del i samhället ska folkbiblioteken arbeta för ökad digital delaktighet med fokus på personer i digitalt utanförskap samt stärkt medie- och informationskunnighet för kommunens invånare.

Folkbiblioteken ska samverka med andra kommunala verksamheter, studieförbund och det lokala föreningslivet för att vidareutveckla kommunens arbete med integrationsinsatser genom språkstärkande och sociala aktiviteter, exempelvis språkcaféer. Biblioteken ska även samarbeta kring läsfrämjande insatser för barn, som ungdomsledda bokklubbar, förebildsföreläsningar för unga samt kunskapshöjande föredrag och samtal om demokrati och inkludering för unga och vuxna.

Folkbiblioteken ska främja barn och ungas delaktighet i utvecklingen av biblioteksverksamheten, till exempel genom biblioteksråd där elever medverkar i det lokala bibliotekets aktivitetsplanering. Användarundersökning anpassad för barn ska genomföras.

Kulturskolan ska arbeta för ämlika uppväxtvillkor och främja folkhälsoarbetet genom att långsiktigt och regelbundet finnas med olika verksamheter i hela kommunen ; Frivilliga aktiviteter, där möjlighet att fördjupa sina konstnärliga intressen och färdigheter är en viktig del, men även prova-på och lovaktiviteter ska erbjudas, för att fler ska hitta till Kulturskolan De frivilliga aktiviteterna ska kompletteras med tydligt riktade insatser, i samverkan med grundskolor, anpassad skola, eller civilsamhället, så att kulturskolan långsiktigt kan verka för att fler målgrupper får upptäcka och utveckla sina konstnärliga intressen. Verksamheten ska utvecklas så att den i än högre grad kan erbjudas i stads- och kommundelar.

Kulturskolan ska arbeta med Kulturlöftet, som ger alla elever i kommunens grundskolor möjlighet att möta konst och kultur, såväl som publik som i det egna, kreativa skapandet. På så sätt stärks tillgängligheten till konst- och kulturaktiviteter och uppväxtvillkoren blir mer likvärdiga oberoende av det enskilda barnets förutsättningar. Även förskolan ska erbjudas kulturaktiviteter i så stor utsträckning som möjligtkunskap Genom Kulturlöftet sprids också kunskap om kulturskolans aktivitetpå fritiden.

Kulturskolan ska arbeta aktivt med delaktighet och inflytande för alla barn och unga som deltar i verksamheterna.

Kulturskolans verksamheter ska erbjuda frivillig verksamhet för barn och unga på deras fritid.Verksamheten ska också arbetauppsökande med riktade insatser till särskilda målgrupper, för att säkerställa att tillgången till konst- och kulturaktiviteter är likvärdig, oavsett stadsdel, skola och förutsättningar ihemmet. Den riktade verksamheten ska vara kostnadsfri och ske i samverkan med andra aktörer, både kommunala och från civilsamhället.

Kulturförvaltningen ska vara delaktig i den kommunövergripande sommarlovssatsningenUmeå Summer Zone, ett aktivitetsområde för unga vid Nydalasjön. I denna satsning ska samverkan mellan förvaltningar och föreningsliv vara i fokus, samt de ungas tankar och önskemål för att utveckla projektet framåt.

Programavdelningen ska arbeta för stärkta mötesplatser utanför centrum i enlighet med beslutad landsbygdspolicy och givna tilläggsuppdrag.

Väven ska utvecklas som en mötesplats och arena för demokrati och möten mellan människor. Dess olika verksamheter ska bidra till ett kulturliv som är öppet och tillgängligt för alla. rogramavdelningen ska inom ramen för detta aktivt arbeta för att tillhandahålla goda villkor och hög service för såväl besökare som kulturlivets olika aktörer. Samarbetet med kultursamordnare och Unga i Väven ska fortsatt utvecklas under 2027. Arbetet ska ske verksamhetsövergripande och förvaltningsövergripande med fokus på att stärka möjligheterna för dialog, delaktighet och meningsfull fritid för unga som vistas i Väven.

Förvaltningen ska bidra till det förvaltningsövergripande uppdraget Äldres Välfärd, Trygghet och Säkerhet. ÄVTS genom att arbeta hälsofrämjande med ett gediget kulturutbud för seniorer, med en geografisk spridning utanför Väven och centrala Umeå.

Fokusområde 2 - Umeå kommun ska skapa förutsättningar för kvinnor och män att ha samma makt att forma samhället såväl som sina egna liv.

Jämställdhet är en övergripande strategisk fråga för kommunen och ska även fortsatt genomsyra samtliga program och verksamheter genom ett aktivt jämställdhetsarbete inom ramen för sina grunduppdrag. Det är viktigt att även ha ett intersektionellt perspektiv, där fler maktordningar

synliggörs och beaktas. För att främja den sociala hållbarheten är det särskilt viktigt att:

2.2 Fortsätta arbetet med jämställd stadsplanering

Arbete med jämställdhet i samhällsutvecklingen har varit en central del av utformningen av staden i över fyra decennier. Umeå är en ledande stad i Europa inom jämställd och hållbar stadsutveckling. För att skapa en stad som är inkluderande och rättvis för alla invånare är både bredd och spets nödvändiga i arbetet:

- Systematiskt integrera ett jämställdhetsperspektiv i utvecklingen av det offentliga rummet för att bygga en hållbar stad med och för de som ska leva i den. Detta innebär att säkerställa att alla, oavsett kön, kan vistas och röra sig i staden på lika villkor. Detta inkluderar även att ta hänsyn till olika behov och livsvillkor i planeringen och utformningen av offentliga platser.

- Genomföra särskilda pilotsatsningar för att flytta fram positionerna inom jämställd stadsplanering och aktivt utmana rådande maktstrukturer. Dessa satsningar kan inkludera innovativa projekt och initiativ som syftar till att främja jämställdhet på nya och kreativa sätt.

Exempel på sådana satsningar kan vara att utveckla nya metoder för medborgardialog, testa nya teknologier och att främja sociala innovationer och medskapande mellan offentlig sektor, civilsamhälle, näringsliv, forskarsamhälle och alla andra som bor och verkar i Umeå.

2.2 Systematiskt utmana och ifrågasätta könade maktrelationer i arbetet med hållbarhet/hållbar utveckling

Enligt Parisavtalet ska klimatomställningen och arbete för klimatanpassning främja jämställdhet. Parisavtalet säger också att utsläppsminskningar ska och kan utföras inom ramen för hållbar utveckling, där jämställdhet utgör ett av målen enligt Agenda 2030.

I takt med klimatomställningen är det viktigt att säkerställa en rättvis fördelning av makt, inflytande och resurser i samhället som innebär att vinsterna kommer flertalet till del samtidigt som kostnaderna och ansvaret fördelas efter bärkraft. Rättvisa är också centralt för att skapa acceptans för den hållbara utvecklingen.

Grunden i jämställdhetsarbetet handlar om att synliggöra livsvillkor och erfarenheter för flickor och pojkar, kvinnor och män i vår kommun, och vilka konsekvenser dessa får, för att utifrån denna analys genomföra åtgärder för en jämnare fördelning av makt och resurser samt för att skapa förutsättningar för alla att ha samma makt och möjlighet att påverka sin livssituation.

Kulturnämndens planering för fokusområde 2

Kulturens betydelse i stadsutveckling och flera andra tätt förknippade målområden förtydligas såväl lokalt som nationellt. Regeringens strategi för levande städer slår fast att “Sveriges städer ska utifrån sina förutsättningar utvecklas till levande, trygga och robusta livsmiljöer där människor trivs och vill vistas. Sverige ska vara ett föregångsland för hållbar utveckling av attraktiva städer” (SKR. 2024/25:96). Det är i linje med det kulturpolitiska programmets mål om att kulturförvaltningen ska verka för att attraktiva stads- och kulturmiljöer skapas och bevaras.

Kulturförvaltningen ska arbeta med såväl långsiktig systematik och struktur som med planering och genomförande av gestaltningarav nya platser.

Kulturförvaltningen ska fortsätta det tvärsektoriella arbetet med andra berörda förvaltningar för ett förändrat långsiktigt, systematiskt arbetssätt när det gäller planering av attraktiva livsmiljöer i enlighet med det nya tilläggsuppdraget (2027:3).

Kulturförvaltningen ska också fortsatt delta i projekt med extern finansiering tillsammans med externa aktörer. I arbetet med stadsutveckling och Gestaltad livsmiljö ska jämställdhetsperspektiv beaktas samt innovativa och utmanande processer och projekt prioriteras.

Kulturnämndens verksamheter skapar förutsättningar för socialt sammanhållna stadsdelar och tätorter genom mötesplatser i egna lokaler, samt ett brett utbud av kulturaktiviteter för alla åldrar såväl i egna lokaler som i samverkan med andra. Detta till exempel genom bibliotekens aktiviteter, programavdelningens verksamheter och kulturskolans öppna verksamhet och verksamhet i skola och förskola.

Vad gäller landsbygdsutveckling bidrar kulturnämndens verksamheter, genom samverkan med andra aktörer, tillr att säkerställa att verksamheterna kan erbjuda aktiviteter i byar, på skoltid, i samverkan med fritidshem, föreningsliv och tillsammans med andra kommunala aktörer. Kulturförvaltningens arbete utifrån tilläggsuppdrag 2027:16, kommer vidare verka för att utveckla ungas delaktighet och tillgänglighet till kulturens verksamhet i kommunens olika stads- och kommundelar.

Folkbibliotek ska vara tillgängliga på flera ställen i Umeå kommun och vara trygga för alla att besöka. Biblioteken bör finnas inom rimligt avstånd och vara lättillgängliga för alla medborgare. Biblioteken ska erbjuda mediesamlingar och programverksamhet lokalt anpassade efter befolkningsstrukturen i det aktuella upptagningsområdet.

Biblioteksbussen ska besöka delar av kommunen som har långt till någon av kommunens fasta folkbibliotekslokaler. Biblioteksbussen ska utöka sin service till förskolor i bussens upptagningsområde samt utveckla verksamhet för personer med funktionsnedsättning, en av bibliotekens prioriterade grupper.

Folkbibliotek ska tillhandahålla en representativ mediesamling och programverksamhet vars innehåll kan erbjuda identifieringsmöjligheter och samtidigt utmana normer, maktstrukturer och värderingar.

Kulturskolan ska arbeta strategiskt och strukturerat med delaktighet från målgrupperna. Här ingår bland annat regelbundna kompetenshöjande insatser för kulturskolans personal, men också ett aktivt arbete för att uppmuntra deltagare och elever att komma med idéer och tankar kring verksamheten, såväl på individ-, som på grupp- och organisatorisk nivå.

Programavdelningen ska arbeta för jämställdhet, jämlikhet och möjlighet till likvärdigt deltagande och representation i kulturlivets alla delar. Programavdelningen ska också arbeta aktivt för att nå nya målgrupper utifrån deras förutsättningar och behov.

Programavdelningen ska vara en plattform för att utmana föreställningar om makt, kön och identitet och bidra till kunskap och lärande inom desamma. Programavdelningen ska erbjuda barn och unga i Umeå kvalitativa upplevelser av konst, kultur och utställningsverksamhet samt bidra till eget skapande. Verksamheterna ska vara en katalysator för kreativitet och ny kunskap. Utbudet ska också beakta behovet av en generationsväxling hos publik och arrangörer.

Utvecklingsavdelningen ska verka för att ungas – och jämställdhetsperspektivet genomsyrar projekt och arbetet med samhällsutveckling..

Tilläggsuppdrag från kommunfullmäktige

Kulturnämndens planering för tilläggsuppdrag

Tilläggsuppdrag 2023:1

> Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och nämnderna i uppdrag att öka omställningen av nämndernas verksamheter för att klara grunduppdraget i takt med att personalbristen ökar.

Kulturnämnden har i verksamhetsplanen en uppdaterad kompetensförsörjningsplan som ligger till grund för arbetet med att klara framtida personalförsörjning. Verksamheterna har ett aktivt arbete i nätverk och samarbeten för att minska sårbarheten vid framtida vakanser.

Rådande personalplanering, rekryteringsunderlag och analyser av kompetensbehovsplanering gör gällande att kulturförvaltningen inte identifierat behov av omställningsarbete för att klara kompetensförsörjningen.

Tilläggsuppdrag 2023:2

Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och nämnderna i uppdrag att öka samarbetet och ansvarstagandet över förvaltnings och nämndsgränser

Kulturförvaltningens olika verksamheter har många och långsiktiga samarbeten med föreningslivet, kulturinstitutioner och externa aktörer. Därutöver kommer ett centralt fokus vara att öka samarbetet över förvaltningsgränserna internt i kommunen. Det finns flera förvaltningsövergripande frågor som kräver en utvecklad och ökad samverkan, såsom exempelvis Umeå växer tryggt och säkert, UVTS, den nya socialtjänstlagens krav på förändrade arbetssätt, gestaltad livsmiljö samt flera av de för 2027 tillkommande tilläggsuppdragen.

Utifrån förvaltningens behov och den nya Socialtjänstlagen, ska under 2027 ett ökat samarbete med Socialförvaltningen fortsatt utvecklas, dels genom samarbete i förvaltningsövergripande implementeringsgrupp, dels genom gemensam anställd resurs koppat till uppsökande och främjande arbete riktat mot barn och unga, initialt på Väven.

Biblioteksverksamheten ska vidareutveckla samarbete med andra förvaltningar, såsom Fritid, Stadsledningskontor, Stöd och omsorg, Utbildning och Äldreomsorg, för att driva gemensamma satsningar som främjar läsning, kultur, demokrati och digital delaktighet.

Kulturskolan ska genom fortsatt samarbete med utbildningsförvaltningen finnas tillgänglig runt om i stadsdelar, kommundelar och byar. I arbetet ingår verkställande av Kulturlöftet i samarbete med andra verksamheter i civilsamhället för att skapa en jämlik tillgång till kultur och uppfylla mål i läroplanen. Kulturskolan samverkar även med fritidsnämndens verksamheter, för att tillsammans säkerställa en meningsfull och hållbar verksamhet för barn och unga på deras fritid, bland annat genom lovaktiviteter och Umeå Summer Zone.

Programavdelningen ska genom strategiskt arbete förankra arbetssätt och rutiner för kulturlivets utveckling i kontakter med andra förvaltningar och nämnder. Programavdelningen ska verka för att goda relationer skapas och upprätthålls förvaltningsöverskridande i de återkommande kommunövergripande uppdragen avdelningen genomför, bland annat deltagande i arbetet för gestaltad livsmiljö samt i utvecklingen av kultur – och evenemangsstaden Umeå.

Utvecklingsavdelningen har i sitt uppdrag att arbeta förvaltningssamverkande och att söka nya samarbeten både internt och externt. Eftersom avdelningen är ny så kommer relationsskapande och informationsförtydligande arbete krävas under 2027 för att möjliggöra samverkan långsiktigt.

Vid staben sker ett kontinuerligt samarbete och utvecklingsinsatser med andra förvaltningar för att stärka och samverka inom stödprocesser som bland annat fastighetsrelaterade frågor, civil beredskap och informationssäkerhet.

Tilläggsuppdrag 2025:1

> Kommunfullmäktige ger alla nämnder i uppdrag att genomföra en analys av konsekvenser utifrån förändrade demografiska förutsättningar. Arbetet ska säkerställa att kommunen inte åtar sig kostnader som inte kan bäras över tid, samt ske i enlighet med av fullmäktige fastställd riktlinje för god ekonomisk hushållning. Förslag på förändring av principiell karaktär ska tillställas fullmäktige.

Kulturnämndens demografiska utmaningar är små så länge Umeå fortsätter att växa, om även i minskad omfattning. Eftersom utveckling av stadsdelar, samhällen och byar pågår kontinuerligt, skapas en positiv efterfrågan avseende såväl bibliotek, kulturskola, programverksamhet som stöd till kulturföreningar. Utifrån att kulturnämndens verksamheter idag inte når alla medborgare finns utrymme att med befintliga verksamheter och resurser nå ännu fler och därför innebär demografiska förändringar ingen avsevärd påverkan på kulturnämndens verksamheter inom den kommande 10-årsperioden. Däremot kan det på längre sikt bli större påverkan beroende på vad som sker i de andra förvaltningarna och hur det förändrar befolkningsunderlaget. Förvaltningen kommer under 2027, inom ramen det kommunövergripande arbetet om förändrade demografiska förutsättningar, verka för att Umeå fortsatt ska vara en stark kulturstad i den fortsatta tillväxten.

Tilläggsuppdrag: 2025:11

> Kommunfullmäktige ger fritidsnämnden och kulturnämnden i uppdrag att initiera samarbete med och aktivera föreningslivet och studieförbunden utifrån civil beredskap.

Kulturförvaltningen deltar aktivt i arbetsgrupper för kommunens utveckling av bland annat försörjningsberedskap och kontinuitetshantering. Kulturförvaltningen ska under 2027 tillsammans med fritidsförvaltningen och med stöd av säkerhetsenheten och miljö och hälsoskydd, fortsatt arbeta med uppdraget. I dialog med föreningsliv och studieförbund planeras att aktivera exempelvis bygdegårdar som samlingsplatser och trygghetsplatser vid händelse av kris.

Tilläggsuppdrag 2027:3

> Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen, kulturnämnden och tekniska nämnden i uppdrag att ta fram ett nytt förvaltningsöverskridande arbetssätt för arbetet med 1 procentsregeln där ungas deltagande och jämställdhet säkerställs och där ungas delaktighet blir en naturlig del i arbetet med att utveckla Umeå och det offentliga rummet.

Utifrån ny modell för arbetet med tilläggsuppdrag kommer kulturförvaltningen arbeta tillsammans med berörda förvaltningar med uppdraget.

Tilläggsuppdrag 2027:4

Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen, kulturnämnden, fritidsnämnden, för och grundskolenämnden, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, individ och familjenämnden, byggnadsnämnden, tekniska nämnden, samt AB Bostaden i uppdrag att arbeta med ungas delaktighet inför Ungdomshuvudstadsarbetet 2029.

Kulturförvaltningen kommer i hög grad vara delaktig i processen för uppdragets genomförande, tillsammans med andra berörda förvaltningar.

Tilläggsuppdrag 2027:6

Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen tillsammans med fritidsnämnden, kulturnämnden, för och grundskolenämnden, samt gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden i uppdrag att fortsätta arbetet med att motverka segregation genom att utveckla Medborgardialogen om segregation.

Utifrån ny modell för arbetet med tilläggsuppdrag kommer kulturförvaltningen arbeta tillsammans med berörda förvaltningar.

Tilläggsuppdrag 2027:10

Kommunfullmäktige ger fritidsnämnden, kulturnämnden, för och grundskolenämnden, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden och tekniska nämnden i uppdrag att inventera och tillgängliggöra mötes och samlingsplatser för föreningslivet och allmänheten i stads och kommundelar, samt synliggöra eventuella vita fläckar och områden där förutsättningar för närvarande är begränsad.

Utifrån ny modell för arbetet med tilläggsuppdrag kommer kulturförvaltningen arbeta tillsammans med berörda förvaltningar.

Tilläggsuppdrag 2027:15

Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och kulturnämnden i uppdrag att utreda hur en stödstruktur för de kulturella och kreativa branscherna och dess utövare bör utformas.

Kulturförvaltningens utvecklingsavdelning kommer under 2027 arbeta med uppdraget, där en tydlig plan för genomförande kommer fastställas. Arbetet kommer ske i nära samarbete med andra förvaltningar och externa aktörer.

Tilläggsuppdrag 2027:16

Kommunfullmäktige ger kulturnämnden i uppdrag att redovisa och säkerställa ungas delaktighet och tillgänglighet till kulturens verksamhet i kommunens olika stads- och kommundelar

Utifrån ny modell för arbetet med tilläggsuppdrag kommer kulturförvaltningen arbeta tillsammans med berörda förvaltningar.

Kulturnämndens plan för att nå personalpolitiska mål

Välfärden står inför stora utmaningar gällande finansiering och personalbrist. Det behövs därför nya arbetssätt för att klara utmaningarna och här ger digitaliseringen avgörande möjligheter. Kommunen behöver också förbättra samverkan över förvaltningsgränserna och med andra organisationer.

Mål 5. Umeå kommun ska klara kompetensförsörjningen genom att vara en attraktiv arbetsgivare och spegla mångfalden i samhället. Samordningsansvar: personalnämnden.

Mål 6. Umeå kommun ska ha ledarskap som ges och ger förutsättningar för goda resultat, där riktvärdet för antalet medarbetare per chef inte är fler än 30. Samordningsansvar: personalnämnden.

Mål 7. Umeå kommuns sjukfrånvaro ska minska genom fokus på friskfaktorer och jämställda arbetsförhållanden. Samordningsansvar: personalnämnden.

Kulturnämndens planering för personalpolitiska mål

Mål 5: Kulturnämndens verksamheter ska aktivt arbeta för att fortsatt vara en attraktiv arbetsgivare. En indikator för verksamhetens attraktivitet är att mäta totalt värde för medarbetarenkäten där kulturförvaltningens totala resultat skall överstiga kommunens övergripande totala värde. Det totala resultatet för medarbetarenkäten signalerar medarbetarnas sammantagna uppfattning av kulturförvaltningen som arbetsgivare.

Rekryteringar inom kulturförvaltningen skall alltid ske med utgångspunkt i kompetensförsörjnings-planen och med en långsiktighet där förvaltningen aktivt planerar för att möta framtida eventuella utmaningar med kompetensförsörjning. Kulturnämndens arbete med kompetensförsörjning utgår också från en intern rörlighet och kompetensutveckling. Mångfald skall alltid beaktas vid rekrytering.

Andelen heltidsanställda redovisas i kulturnämnd och skall överstiga 82 procent.

Mål 6: Kulturnämndens chefer skall ges förutsättningar för ett närvarande engagerat ledarskap genom ett nära stöd från stödfunktioner, som exempelvis HR och controller. Målet är att kulturnämnden ska ha ett högre resultat än kommunens genomsnitt inom området Ledarskap i medarbetarenkäten. Kulturnämndens chefer ska som riktvärde inte ha fler medarbetare än 30.

Mål 7: Kulturnämndens arbete med aktiv rehabilitering och tidiga insatser ska generera en sjukfrånvaro som understiger föregående års totala sjukfrånvaro. Arbetet med aktiv rehabilitering skapar förutsättningar för ett närvarande, tillitsfullt och engagerat ledarskap som också förväntas bidra till att minska sjukfrånvaron och öka andelen långtidsfriska. Sjukfrånvaron rapporteras till kulturnämnden och har för 2027 som mål att inte överstiga 5,1 procent.

Resultatmått	Målvärde 2027	Målvärde 2026	Utfall 2025
Sjukfrånvaroprocent	5,1	5,1	4,6
Andel långtidsfriska	72	72	67
Andel heltidsanställda	82	82	81
Andel introduktionsutbildade skyddsombud	100	100	82
Ledarskap enligt Medarbetarenkät	5,0	5,0	5,1
Andel chefer med max 30 medarbetare	100	100	100
Medelvärde medarbetarenkäten	5,1	5,0	5,1

Drift- och investeringsbudget

Driftsbudget

Ekonomisk ram för kulturnämnden 2027 (mnkr)	
Kulturnämndens fastställda budget för 2026 (beslut i juni 2025)	--177,71
Kulturnämndens tilldelning enligt beslutplaneringsdirektiv 1 i KSdecember-25	
Tillskott enligt modell	-7,94
Justering till PKV per invånare för relevant åldersintervall	0,86
Av kommunfullmäktige beslutade justeringar i juni 2026	
Justering av PO-pålägg	1,08
Samordnare kulturell infrastruktur (KKB)	-0,70
KulturCrew	-0,50
Samordnare gestaltad livsmiljö	-0,70
Kultursamordnare ungas deltagande	-0,50
Implementering Kulturlöftet (transporter)	-0,50
Folkbildning	-0,50
Beslut ekonomisk tilldelning för 2027 i KF-juni 2026	**-187,11**
Av KS NAU beslutade justeringar i oktober 2026	
Teknisk ramjustering TN/KN- hyra och städ Sveriges Depåbibliotek och Lånecentral	-1,65
Beslut ekonomisk tilldelning för 2027	**-188,76**

Verksamhet	Budget 2026, mnkr	Budget 2027, mnkr	Förändring mnkr	Förändring procent
Nämndverksamhet	-1,1	-1,1	0,0	2,0 %
Stab och ledning	-6,6	-8,0	-1,4	21,8 %
Stödet till föreningar, festivaler och studieförbund	-33,7	-34,2	-0,5	1,5 %
Kulturskola	-42,1	-44,5	-2,3	5,5 %
Bibliotek	-67,2	-72,8	-5,6	8,3 %
Programavdelningen	-26,9	-25,3	1,6	-6,0 %
Utveckling och projekt	0,0	-2,8	-2,8	
Kulturnämnd	**-177,7**	**-188,8**	**-11,1**	**6,2 %**

Kulturnämnden har 2027 fått en ökad ekonomisk tilldelning med 11,1 miljoner kronor jämfört med 2026 inklusive den tidigare beslutade tekniska ramjustering på 1,6 mnkr.

Personalkostnader har räknats upp med 3,46 procent, exklusive minskningen av PO-pålägget på 1,08 miljoner kronor, från och med 2027-04-01. Detta enligt den prognos på kommande lönerevision som stadsledningskontorets förhandlingsenhet föreslagit för år 2027.

En generell indexökning med 2,0 procent har gjorts på förvaltningens driftskostnader.

Nämndverksamheten har fått en ökad budget med 2,0 procent. Arvoden och övriga driftskostnader har räknats upp med 2,0 procent.

Stab och ledning har fått en ökad budget med 21,8 procent. Löner har räknats upp enligt fastställd prognos. Årsarbetarantalet har totalt sett minskat med 1,0 åa då löneutrymme för inriktningsmål och strategi har flyttats till den nya utvecklingsavdelningen. En förstärkning av personalbudgeten kopplat till HR 0,5 åa och kommunikation 0,5 åa är gjord. Tillskottet i budget 2027 kopplat till folkbildning läggs här för att få så bra utväxling på medlen som möjligt. Driftskostnader såsom fristad och personalrelaterade kostnader har räknats upp med 2,0 procent.

Intäktskravet på 1,6 mnkr som hörde till Sveriges Depåbibliotek och Lånecentral har tagits bort och finansierats genom den ramjustering som gjorts mellan kulturnämnden och tekniska nämnden.
Stödet till föreningar, festivaler och studieförbund En generell indexuppräkning på 1,5 procent har gjorts för föreningar, festivaler och studieförbund. Beslutade bidrag per förening, festival, och studieförbund finns i bilaga 4.

Kulturskolan har fått en utökad budget med 5,5 procent. Löner har räknats upp enligt fastställd prognos. Driftskostnader såsom inköp av scenkonst, öppen verksamhet, kulturbuss, Umeå Summer Zone, personalrelaterade kostnader har räknats upp med 2,0 procent. Utöver detta har ett ramtillskott på totalt 1,0 mnkr tillförts kopplat till KulturCrew och Kulturlöftet (transporter).

Ingen uppräkning av intäktskrav för terminsavgifter och uthyrning av instrument är gjord.

Biblioteket har fått en utökad budget med 8,3 procent. Löner har räknats upp enligt fastställd prognos. Driftskostnader såsom media, IT, program, personalrelaterade kostnader har räknats upp med 2,0 procent. Personal (4,0åa) och drift av vaktmästeri, totalt 3,4 mnkr har flyttats från Program till Bibliotek.

Ingen uppräkning av intäktskrav för förseningsavgifter och kopieringsintäkter är gjord. Avtalet med Kriminalvården har upphört och intäktskravet som hör till detta är finansierat.

Programavdelningen har fått en minskad budget med 6,0 procent. Löner har räknats upp enligt fastställd prognos. Ramtillskott kopplat till konstprojektledare och gestaltad livsmiljö har placerats här. Driftskostnader såsom utställningar, konstrenoveringar, program, personalrelaterade kostnader har räknats upp med 2,0 procent.

Ingen uppräkning av intäktskrav för uthyrning av Väven är gjord.

Utveckling och projekt är en nyskapad avdelning från och med 2027.Budgeten består av personalkostnad för utvecklingschef, samt de ramtillskott som tillkommit kopplat till KKB kulturella och kreativa branscher (KKB) och ungas deltagande på totalt 1,2 mnkr samt.driftskostnader i form av utvecklingsanslag och personalrelaterade kostnader.

Investeringsbudget

Projekt	Budget 2026 mnkr	Budget 2027 mnkr	Plan 2028 mnkr	Plan 2029 mnkr	Plan 2030 mnkr
Ram anpassning	-1,0	-1,0	-1,0	-1,0	-1,1
Bibliotek					-14,4
Kulturskola	-46,5				
Kulturverksamhet f.d. Lövö skola		-10,0	-20,0		
Summa tekniska nämnden	**-47,5**	**-11,0**	**-21,0**	**1,0**	**-15,5**
Reinvestering kulturverksamhet	-2,7	-7,7	-7,7	-2,8	-2,8
Konstanslag	-2,2	-2,2	-2,2	-2,3	-2,3
Inventarier Kulturskolan	-2,0				
Gestaltad livsmiljö	-1,0	-6,0	-6,0	-6,0	-6,0
Inventarier bibliotek (biblioteksbuss)				-8,7	
Kompaktarkiv SDLC		-11,0			
Inventarier Umedalens bibliotek		-2,5			
Summa kulturnämnden	**-7,9**	**-29,4**	**-15,9**	**-19,8**	**-11,1**
Summa kulturverksamhet	**-55,4**	**-40,4**	**-36, 9,0**	**-20,8**	**-26,6**

Fastighetsinvesteringar (tekniska nämnden)

Investeringsbudget för renovering och anpassning av biblioteksverksamhet kommer i huvudsak att användas för underhåll av närbibliotek och nödvändiga ombyggnationer för att kunna erbjuda meröppet.

Nytt bibliotek (placering ej namngivet) påbörjas år 2030.

Ny fastighetsinvestering som tillkommit är Lövö gamla skola i Holmsund, för anpassningar till konstnärsateljéer och verkstäder.

Övriga investeringar

Årligt återkommande reinvesteringar avser erforderligt underhåll och utbyte av lös inredning inom förvaltningens olika verksamheter.

Konstanslaget som är årligt återkommande används både för att bekosta kommungemensam konstnärlig gestaltning som för lös konst (konst som inte är integrerad i en viss fastighet).

En utökning av konstanslaget med 5 mnkr per år kopplat till gestaltad livsmiljö har gjorts.

Förändringar avseende beståndet för Sveriges Depåbibliotek och lånecentral medför kostnader. Den ökade utgiften kommer att mötas av ökad finansiering från Kungliga biblioteket.

Under planeringsperioden behöver Biblioteksbussen bytas ut. Medel finns avsatt i kulturnämndens investeringsplan för år 2029.

Bilagor

Bilaga 1

Utmaningar och möjligheter 3–5 års sikt

Möjligheter:
Med utgångspunkt i ramförstärkning och tilläggsuppdrag kommer förvaltningen utveckla och systematisera arbetet med gestaltad livsmiljö. Ett arbete som både kommer ske förvaltningsövergripande men också internt i förvaltningen, och som ska skapa visuella avtryck i stadsbilden. Möjlighet ges nu att skapa gestaltade platser för rörelse, lek och vila samt offentliga vardagsrum som inbjuder till möten, konst på oväntade platser som identitetsskapare och som manifesterar Umeå både som kulturstad och som jämställd stad.

Med utgångspunkt i ramförstärkning och tilläggsuppdrag kommer förvaltningen att växla upp arbetet med infrastrukturen för olika kulturområden i syfte att skapa möjligheter för kreativa människor att bo och verka i Umeå. En stad som lyckas attrahera kreatörer är en plats där kultur, innovation och företagande kan samspela. Kulturutbud, kreativa nätverk, tillgång till scener och kreativa verkstäder/testmiljöer är arenor för idéutveckling och blir en del av stadens och regionens attraktionskraft och kan påverka både demografiska utmaningar, hälsa och innovationskraft. Förvaltningen ser stora möjligheter med kulturen som strategisk drivkraft för samhällsutveckling och bidragande till ökad inflyttning, kvarstanning och kompetensförsörjning.

Särskilt fokus kommer riktas på kulturella och kreativa branscher, dansområdet och film- och spelbranschen. Just för dansområdet pågår flera initiativ samtidigt där både regionen, Norrlandsoperan och universitetet tillsammans med kommunen samverkar, vilket möjliggör gemensamma satsningar.

Utmaningar:

Kulturförvaltningen ser, tillsammans med övriga kulturbranschen, stora utmaningar med AI-utvecklingen. Utmaningar både vad gäller innehåll, uttryck, upphovsrätt och källkritik. Kunskapshöjande insatser samt gemensamma och kommunövergripande förhållningssätt till användning av AI krävs. Användande av AI-genererad text och bild som riskerar att minska arbetstillfällen för kulturutövare är en risk för flera förvaltningar och arbete för att skapa samsyn kring förhållningssätt krävs.

För Kulturskolan finns en utmaning i lokalfrågan i samverkan med grundskolorna. Samverkan fungerar i stort bra, men för grundskolan är det inte alltid möjligt att erbjuda anpassade lokaler för Kulturskolans verksamhet med utrymme exempelvis för utrustning, instrument och annat material. Skolans förutsättningar förändras ibland väldigt plötsligt, vilket påverkar Kulturskolans verksamhet och de fysiska utrymmen som samnyttjas (ex större elevgrupper från ett läsår till ett annat). Om mer

permanenta lokaler skulle kunna tillgängliggöras Kulturskolan runt om i stads- och kommundelar – ex på grundskolorna, men också i nybyggnationer, såsom nya folkbibliotek – så skulle också verksamheten mer permanent och långsiktigt kunna utvecklas och erbjudas barn och unga i närhet till hemmet och i anslutning till skoltid.

En utmaning för biblioteksverksamheten är möjligheten för folkbiblioteken att möta dagens och framtida behov i fråga om ändamålsenliga lokaler. Lokalbehoven följer demografiska förutsättningar, lagändringar kopplat till skolans lokaler och uppdrag samt kommunens strategiska lokalbehov.

En ekonomisk utmaning för biblioteksverksamheten förväntas vid ändring av tillgänglighetslagen som från och med 2027 ska omfatta krav på tillgängliga e-bokstjänster på den kommersiella marknaden. Lagändringen medför att Myndigheten för tillgängliga medier, MTM som idag tillhandahåller ett omfångsrikt utbud av anpassad litteratur för personer med syn- eller läsnedsättning, inte längre kommer att anpassa litteratur i samma utsträckning. Detta leder sannolikt till markant ökade kostnader för kommunal biblioteksverksamhet. Behoven av tillgänglighetsanpassad litteratur, som hittills har kunnat tillgodoses genom MTM utan extra kostnad för kommunerna, kommer hädanefter att behöva ombesörjas av biblioteken själva. Detta leder till ökade kostnader i och med att varje enskilt e-lån är avgiftsbelagt via upphandlad e-bokstjänst eller, vid eventuellt behov, vid inköp av enskild e-bok.

En strategisk utmaning för Umeå kommun under de kommande 3–5 åren är att tydliggöra ansvarsfördelningen för förvaltning, underhåll och utveckling av kommunens monument, statyer och övriga fasta offentliga konstverk. Om ansvaret inte fastställs riskerar underhållsinsatser att försenas eller utebli, vilket kan leda till ett försämrat skick på konstverken, ökade säkerhetsrisker och ett minskat kulturhistoriskt värde. Samtidigt står kommunen inför ett växande behov av resurser för tillsyn, inventering, konservering och restaurering av ett allt större konstbestånd. Ett uppskjutet underhåll kan på sikt medföra ökade kostnader än ett systematiskt och planerat underhållsarbete. För att säkerställa att kommunens offentliga konst bevaras för framtida generationer krävs därför såväl en tydlig ansvarsfördelning som långsiktigt hållbara ekonomiska förutsättningar. Förvaltningen ser ett stort behov av att kartlägga underhållsbehovet för kommunens fasta, offentliga konstverk, monument och statyer samt av att ta fram underlag för långsiktig planering av underhåll, bevarande och restaureringsinsatser. Ett arbete nödvändigt för att säkerställa kvalitet, tillgänglighet och kulturhistoriska värden över tid. Här behöver beslut fattas för att fastställa ansvarsfördelning mellan olika förvaltningar. Detta för att säkerställa ansvar för arbetsuppgifter och budgetposter.

Antalet lokala arrangörer på föreningsnivå sjunker kraftigt. Det kan komma att få långtgående konsekvenser för kultur – och föreningslivet i Umeå. Det riskerar att försvaga mångfalden, det lokala engagemanget och de demokratiska förutsättningarna för ett levande kulturliv. Kulturförvaltningen

behöver därför se över hur framtida insatser kan möta de nya förutsättningarna och fortsatt bidra till kulturell välfärd och ett likvärdigt deltagande i Umeås kulturliv.

Riktade satsningar för ett ökat arrangörskap kan bidra till ett mer diversifierat kulturutbud. Här är kulturhändelsen Spelrum ett gott exempel på hur förvaltningen kan arbeta för att främja såväl eget skapande som arrangörskap. Framtida satsningar på branschmässor inom kulturella och kreativa näringar utgör en viktig del av det kulturella ekosystemet och kan bidra till plattformar och mötesplatser för kreatörer.Framför allt krävs satsningar för att ytterligare stärka och utveckla Vävens position som unik och nyskapande kulturarena för att bättre komplettera det externa arrangörsutbudet med egna satsningar och insatser tillsammans med de lokala arrangörerna. Detta möjliggör ett mer strategiskt arbete med konstnärlig kvalitet, målgruppsutveckling och kulturpolitisk måluppfyllelse samt stärker Umeås profil som kultur – och evenemangsstad.

Väven och dess scener kliver under 2027 in på sitt trettonde år, teknikutvecklingen går snabbt framåt och delar av det tekniska beståndet i huset riskerar därmed att bli utdaterat både i fråga om underhåll och utveckling. En rad nya investeringar är oundvikliga på 3–5 års sikt om Väven fortsatt ska vara en attraktiv kulturarena.

Bilaga 2

Styrning och uppföljning av externa utförare

Kulturnämnden har ingen verksamhet som bedrivs av extern utförare. Därmed är styrning och uppföljning av detta inte aktuellt.

Umeå kommun är ansvarig för den verksamhet kommunen bedriver. Detta gäller oavsett om kommunen bedriver verksamheten i egen regi eller väljer att upphandla en extern utförare som utför verksamheten.

Med extern utförare avses juridisk person eller enskild individ som har hand om skötseln av en kommunal angelägenhet, det vill säga aktiebolag, stiftelse, enskild firma eller idéburen organisation som upphandlats för att på uppdrag av Umeå kommun sköta en kommunal verksamhet eller tjänst. Organisationer och företag som utför mindre och enstaka tjänster åt kommunen omfattas inte av begreppet externa utförare.

Riktlinjen, fastställd av KF 2025-08-25, KS-2024/01109, omfattar endast verksamhet där Umeå kommun är huvudman, det vill säga upphandlad verksamhet enligt lag om offentlig upphandling (LOU), lag om upphandling av koncessioner (LUK) och konkurrensutsättning enligt lag om valfrihetssystem (LOV).

Bilaga 3

Kompetensförsörjningsplan

Kompetensförsörjningsplan

Umeå kommun, Kulturnämnden

Kulturförvaltningen

2026 – 2028

Bakgrund och syfte

Kulturnämndens kompetensförsörjningsplan gäller åren 2026 – 2028. Syftet är att beskriva kommande tillgång, behov och efterfrågan utifrån analyser av bland annat befolkningsprognoser, bemanningsprognoser och kompetensbehovsprognoser. Statistik och prognoser, såväl nämndspecifik som kommunövergripande, beskrivs i kompetensförsörjningsplanen. Prioriteringar av olika strategier och aktiviteter finns också beskrivna i kompetensförsörjningsplanen.

Aktiviteter- och utbildningsplan

HR på Kulturförvaltningen ansvarar för att i dialog med ledning konkretisera den övergripande kompetensförsörjningsplanen i aktiviteter och utbildningsplan för att få överblick över planerade insatser.

Finansiering

Extern finansiering bevakas och söks av verksamheterna själva samt av HR. Exempel på finansiering är medel från omställningsfonden eller statliga medel för riktade insatser.

Kompetensförsörjning Umeå Kommun

Vision och verksamhetsidé

Umeå kommuns arbete med kompetensförsörjning har sin utgångspunkt i Umeå kommuns mål och strategier. Den övergripande kompetensförsörjningsplanen utgår från visionen att kommunen ska ha 200 000 invånare år 2050. Planen ska bidra till att verksamheterna kan förverkliga verksamhetsidén: ”Med gemensamma krafter skapar vi ett gott liv i Umeå. Vi bidrar till välfärd för alla och ger goda förutsättningar för företagande, fritid och kultur”.

Personalpolitiska mål

Kompetensförsörjningsplanen ska bidra till att uppnå Umeå kommuns övergripande personalpolitiska mål, antagna av personalnämnden. De personalpolitiska målen lyder enligt nedan.

- Umeå Kommun ska klara kompetensförsörjningen genom att vara en attraktiv arbetsgivare och spegla mångfalden i samhället.
- Umeå kommun ska ha ledarskap som ges och ger förutsättningar för goda resultat, där riktvärdet för antalet medarbetare per chef inte är fler än 30
- Umeå kommuns sjukfrånvaro ska minska genom fokus på friskfaktorer och jämställda arbetsförhållanden

Styrning och vägledning

Den styrning och vägledning som ligger till grund för Umeå kommuns kompetensförsörjningsarbete är vår värdegrund, arbetsmiljöpolicy, ledar- och medarbetarpolicy samt samverkansavtal.

Umeå kommuns värdegrund

Den värdegrund som ligger till grund för kompetensförsörjningsarbetet har akronymen MÖTS, vilket står för Medborgarfokus, Öppenhet, Tillit och Samarbete (Beslut kring ny betydelse i bokstaven ”S” förväntas november i kommunfullmäktige).

Samverkansavtal

Samverkansavtalet mellan arbetsgivarparten och arbetstagarparterna är även den en viktig grund för Umeå Kommuns kompetensförsörjningsarbete. Syftet med samverkansavtalet är att skapa förutsättningar för tidig och öppen dialog som därmed ska verka för en god arbetsmiljö och goda förutsättningar för våra chefer och medarbetare.

Arbetsmiljöpolicy

Ett viktigt led i att vara en attraktiv arbetsgivare är att ha en god arbetsmiljö. Umeå Kommuns arbetsmiljöpolicy reviderades 2022 och ska grunda för ett hållbart arbetsliv med en god kvalitet. Detta i sin tur skapar förutsättningar för en låg sjukfrånvaro över tid, låg personalomsättning och långvariga anställningar.

Medarbetarpolicy

Medarbetarpolicyn ligger till grund för att tillvarata allas kompetens och skapa förutsättningar för individuell utveckling, engagerade och ansvarstagande medarbetare som väljer att stanna hos Umeå Kommun.

Ledarpolicy

Vår ledarpolicy sätter grunderna för att möta våra kompetensutmaningar då ledarna är de som möter, identifierar potentialer och utmanar befintlig kompetens i våra verksamheter. Ledarna skapar tillsammans med medarbetarna förutsättningarna för en verksamhet med en hög kvalitet. Detta utifrån ett ansvar för verksamhet, arbetsmiljö, samverkan och medskapande.

Att arbeta med kompetensförsörjning

Att möta framtida kompetensutmaningar kräver att vi som organisation och arbetsgivare ser möjligheter och nya lösningar i form av teknik och nya samarbeten.

Den långsiktiga kompetensförsörjningen kräver ett fortsatt gott samarbete och en vilja att se nya möjligheter. Detta innefattar en god dialog mellan såväl arbetsgivarpart som arbetstagarparter, chefer och medarbetare och en aktiv omvärldsbevakning.

Omvärld och demografi

Sverige har en växande befolkning, men också en allt äldre befolkning. Antalet barn och ungdomar väntas öka i en liknande takt som befolkningen mellan 16 och 64 år under den kommande tioårsperioden. Den grupp som växer snabbast är personer över 65 år, i synnerhet de över 80 år. Det ställer nya krav på arbetsmarknaden, inte minst i den offentliga sektorn. En lägre andel av den arbetsföra befolkningen i åldern 16–64 år innebär också utmaningar för kompetensförsörjningen[1].

Tabell 1. Umeå kommuns befolkningsutveckling i olika åldersklasser[2]

Ålder	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2024-2029	2029-2036	2024-2036
0	1 195	1 213	1 260	1 307	1 321	1 337	1 355	1 375	1 398	1 422	1 437	1 454	1 468	12%	10%	23%
1-5	6 911	6 619	6 352	6 200	6 182	6 290	6 414	6 540	6 646	6 738	6 839	6 938	7 035	-9%	12%	2%
6-12	10 482	10 454	10 436	10 373	10 196	9 911	9 623	9 379	9 159	8 985	8 884	8 886	9 013	-5%	-9%	-14%
13-15	4 561	4 587	4 591	4 537	4 520	4 520	4 543	4 515	4 505	4 486	4 434	4 281	4 030	-1%	-11%	-12%
16-18	4 366	4 456	4 604	4 634	4 655	4 656	4 607	4 593	4 595	4 618	4 594	4 580	4 563	7%	-2%	5%
19-24	14 259	14 512	14 620	14 898	15 170	15 424	15 676	15 800	15 906	15 891	15 872	15 833	15 839	8%	3%	11%
25-44	39 552	39 800	40 063	40 315	40 587	40 750	40 892	41 134	41 303	41 477	41 543	41 531	41 391	3%	2%	5%
45-64	28 998	29 410	29 778	30 161	30 440	30 719	30 935	31 157	31 424	31 825	32 377	32 981	33 678	6%	10%	16%
65-79	17 280	17 233	17 137	17 032	17 012	17 072	17 279	17 568	17 802	17 960	18 121	18 288	18 426	-1%	8%	7%
80-84	3 672	3 942	4 286	4 514	4 639	4 781	4 843	4 739	4 688	4 648	4 533	4 499	4 554	30%	-5%	24%
85-89	1 991	2 068	2 113	2 263	2 469	2 670	2 877	3 129	3 299	3 401	3 517	3 570	3 503	34%	31%	76%
90-94	776	821	881	906	971	1 020	1 064	1 092	1 179	1 302	1 417	1 532	1 666	31%	63%	115%
95-w	206	222	231	251	253	274	293	314	327	348	370	388	402	33%	47%	95%
Totalt	**134 249**	**135 338**	**136 352**	**137 390**	**138 415**	**139 423**	**140 400**	**141 335**	**142 231**	**143 100**	**143 938**	**144 761**	**145 566**	**4%**	**4%**	**8%**

Befolkningsutvecklingen i Umeå kommun de kommande tio åren förutspås enligt ovan tabell. Vad som är tydligt är att den största ökningen över de kommande tio åren sker i åldrarna 85–95 (+) samt att det sker en minskning i åldersgrupperna 6–15 år. Utifrån kulturförvaltningens verksamheter driver inte befolkningsprognosen ytterligare behov av kompetens i numerär.

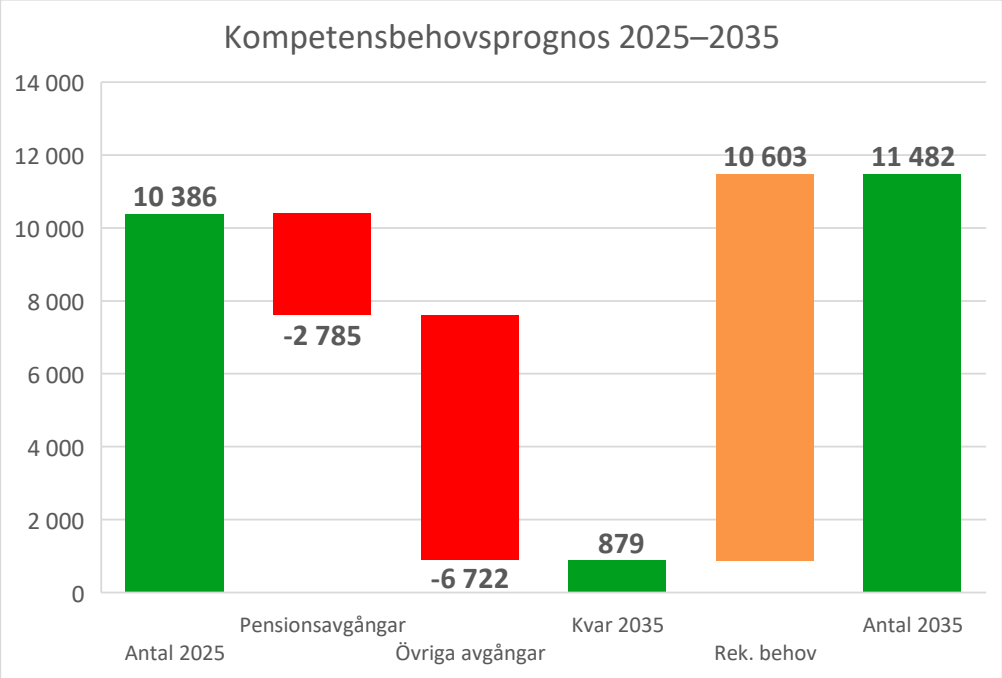
[2] Befolkningsprognos Umeå kommun 2021 – 2032

Arbetslöshet

Arbetslösheten har för det första kvartalet 2025 fortsatt stigit i Västerbottens län. Arbetslösheten i Umeå kommun är dock väsentligt mycket lägre med 4,3 procent i jämförelse med arbetslösheten i riket som motsvarar 7,1 för det första kvartalet av 2025.

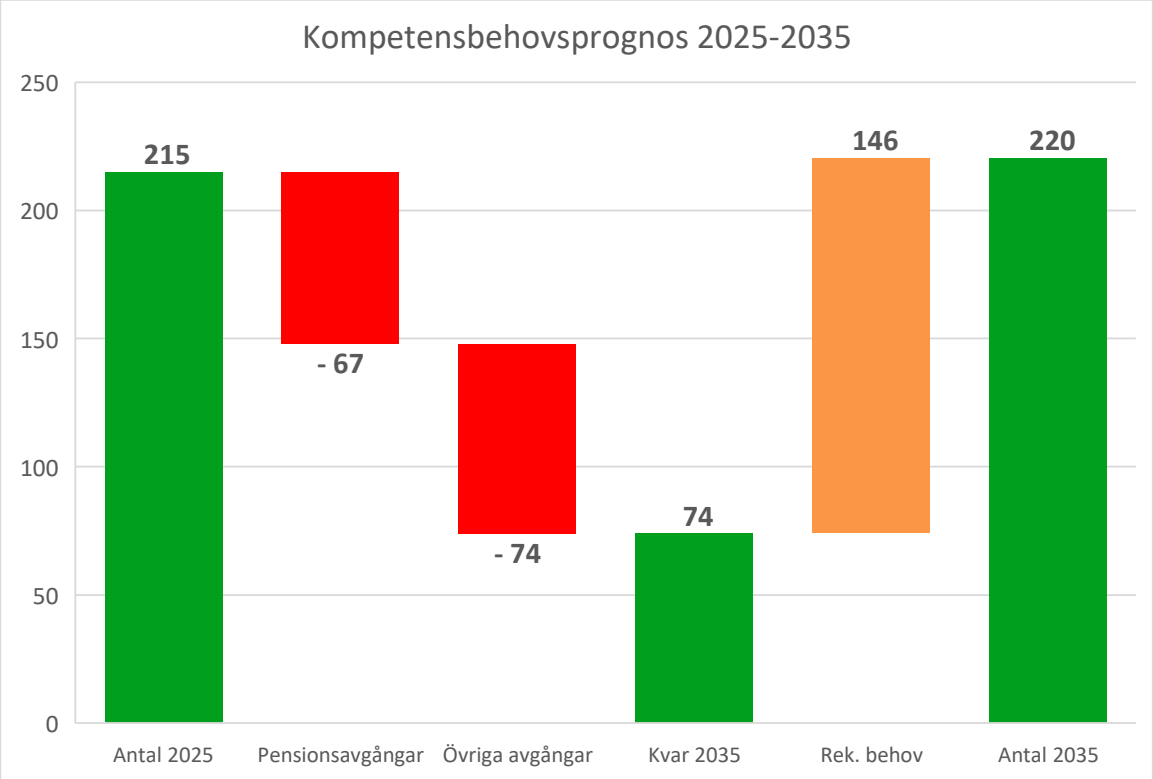
Kompetensförsörjningsprognos 2025–2035

Diagram 1. Kompetensförsörjningsprognos Umeå kommun 2025 – 2035

Antalet tillsvidareanställda i Umeå kommun kommer enligt prognos att öka från ca 10 603 till 11 482 under den närmaste tioårsperioden. Beräknade pensionsavgångar och övrig personalrörlighet medför att ca 2 785 av kommunens nuvarande tillsvidareanställda är kvar och att kommunen därmed har ett rekryteringsbehov på ca 10 603 tillsvidareanställda.

Diagram 2. Kompetensförsörjningsprognos kulturnämnd 2025 – 2035

Antalet tillsvidareanställda inom Kulturnämnden kommer enligt prognos att öka från ca 215 till 220 under den närmaste tioårsperioden. Beräknade pensionsavgångar och övrig personalrörlighet innebär att ca 74 av våra nuvarande tillsvidareanställda är kvar och att kulturnämnden därmed har ett rekryteringsbehov på ca 146 tillsvidareanställda under de kommande tio åren.

Nuläge och utmaningar

Även om offentlig sektor generellt brottas med stora utmaningar för framtida kompetensförsörjning vittnar verksamheterna inom kulturförvaltningen precis som ovan prognos att det råder en relativt kontrollerad situation. Det är inom förvaltningen en låg personalomsättning och en hög generell trivsel samt en god arbetsmiljö.

Just trivsel och god arbetsmiljö utmärker kulturförvaltningen genom sina goda resultat i de årliga undersökningarna av medarbetarnas situation. De goda resultaten i medarbetarenkäten visar med all tydlighet att vi har goda ledare, en bra organisation, ett gott stöd och att våra medarbetare har goda möjligheter till kunskap och utveckling.

Den årliga uppföljningen av arbetsmiljöarbetet visar på goda förutsättningar för våra medarbetare att ha en god arbetsmiljö.

Nuläget gör gällande att det råder vissa utmaningar inom ett fåtal befattningar men i inte en generell kompetenskris som det inom vissa förvaltningsområden talas om.

För att möta de utmaningar som idag är identifierade hanteras i verksamheterna genom personalplanering. Närmare bestämt genom att se över nya arbetssätt, nya samarbeten samt nya sätt att bedriva verksamhet för att parera kompetensutmaningar.

Uppföljning av kompetensförsörjningsarbetet

För att klara verksamheternas framtida kompetensbehov behöver arbetet ske systematiskt, och långsiktigt. Arbetet med uppföljning och analys behöver ske på verksamhetsnivå tillsammans med HR och ligga till grund för förvaltningens aktiviteter för att attrahera och behålla rätt kompetens inom verksamheten.

Modell och strategier

Den modell och strategi som vägleder Umeå kommuns kompetensförsörjningsarbete utgår från ARUBA-modellen samt Sveriges kommuner och regioners nio strategier för att möta kompetensutmaningen.

Strategier för att möta kompetensutmaningen

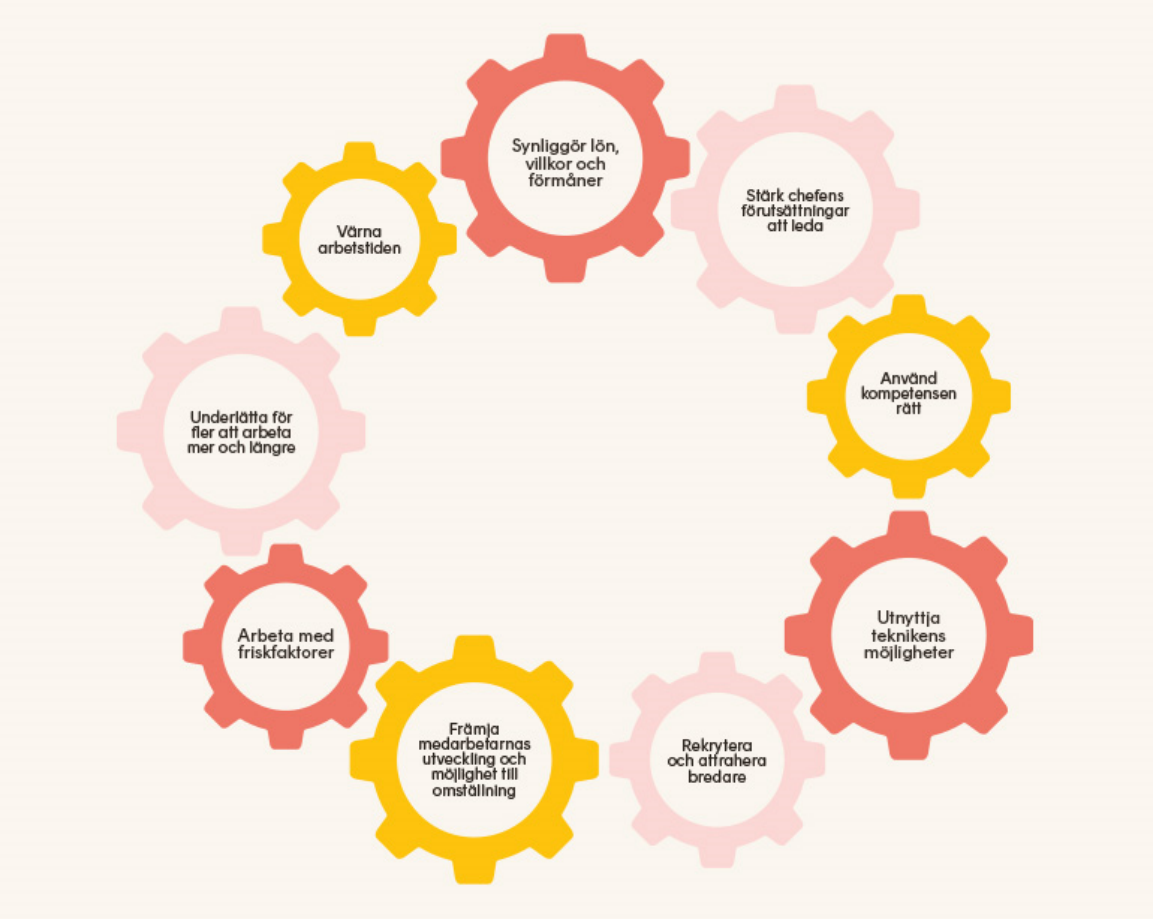
Kommande år beräknas antalet anställda i kommuner och regioner att fortsätta öka, samtidigt som det kommer att vara hård konkurrens om arbetskraften. Umeå kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare som klarar kompetensförsörjningen enligt kommunfullmäktiges sjätte mål. Det är avgörande både för att attrahera och rekrytera framtida medarbetare såväl som för att behålla befintliga medarbetare. Kulturnämndens strategier för att möta kompetensutmaningen grundas i ARUBA och SKR:s nio strategier.

ARUBA-modellen

ARUBA-modellen, är en allmänt vedertagen modell som beskriver de olika delarna inom arbetslivs och kompetensförsörjningscykeln. Akronymen ARUBA står för Attrahera, Rekrytera, Utveckla, Behålla och Avveckla.

Sveriges kommuner och regioners nio strategier

Sveriges kommuner och regioner (SKR) reviderade under våren 2024 de nio framtagna strategierna för att säkra den framtida kompetensförsörjningen för att ge ett tydligare arbetsgivarperspektiv. Syftet är att stötta kommunala arbetsgivare i att attrahera, behålla och utveckla medarbetare, hitta nya lösningar och skapa ett hållbart arbetsliv.

Arbeta med friskfaktorer

I valet av arbetsgivare är två avgörande faktorer bra arbetsmiljö och balans mellan arbete och fritid. Därför är ett aktivt arbetsmiljöarbete viktigt för att säkra kompetensförsörjningen. Att arbeta systematiskt och långsiktigt, ta hjälp av forskning och arbeta i samverkan med dialog är framgångsrikt för att skapa friska hållbara och attraktiva arbetsplatser.

Underlätta för fler att arbeta mer och längre

Arbetsgivare behöver tillvarata den kompetens som finns inom organisationen för att möta bristen på arbetskraft. Det innebär bland annat att deltidsarbetande i högre grad behöver arbeta heltid samt att fler arbetstagare förlänger arbetslivet.

Värna arbetstiden

Arbetstiden är en av arbetsgivarens viktigaste resurser. Arbetsgivare behöver förlägga arbetstiden på ett så hälsosamt sätt som möjligt för att eftersträva stabilitet och förutsägbarhet.

Synliggör lön, villkor och förmåner

En viktig strategi för att säkra kompetensförsörjningen med hjälp både av befintliga och potentiella arbetstagare är att synliggöra kollektivavtal, förmåner och villkor tillsammans med beskrivningar av våra meningsfulla arbeten.

Stärk chefens förutsättningar att leda

För att i största möjliga mån attrahera och behålla kompetenta, engagerade arbetstagare är det viktigt att ge chefer rätt förutsättningar att leda och styra det dagliga arbetet.

Använd kompetensen rätt

En grundförutsättning för att säkra kompetensförsörjningen är att använda rätt kompetens på rätt plats och vid rätt tid. För att minska behoven av rekryteringar kan arbetsgivaren säkra att arbetstagarna har möjlighet till kompetensutveckling och att arbetstagares kapacitet tillvaratas.

Utnyttja teknikens möjligheter

Digitalisering, automatisering och artificiell intelligens kan erbjuda innovativa lösningar som bidrar till att säkra kompetensförsörjningen inom välfärden. Genom att lära mer om ny teknik och hur den kan implementeras kan arbetsgivaren få stöd för att förbättra kvalitet och effektivitet.

Rekrytera och attrahera bredare

För att bli attraktiv för fler samt bredda rekryteringsbasen kan arbetsgivaren arbeta för att rekrytera från andra branscher och från de som idag står utanför arbetsmarknaden. Detta kan bland annat ske genom att bättre belysa arbetsgivarvarumärket.

Främja medarbetarnas utveckling och möjlighet till omställning

Verksamheter kan tillsammans med arbetstagare ta sig an nya eller förändrade arbetsuppgifter om möjlighet till utveckling och omställning är goda. Kompetensutveckling genom hela arbetslivet är en förutsättning för engagemang och för att attrahera och behålla rätt kompetens.

Slutsats kompetensförsörjningsplan kulturnämnd

Utifrån ovan beskrivning av kompetensutmaningar inom välfärdssektorn, omvärldsanalys, strategier samt nuläge och utmaningar kan konstateras att kulturnämnden i den analys som gjorts kan konstatera endast mindre utmaningar på enstaka befattningar kopplat till kompetensförsörjning. Befolkningsprognosen ger ej upphov till utmaningar inom kompetensförsörjning då andelen av den arbetsföra befolkningen fortsatt ökar samtidigt som kulturförvaltningen inte står i direkt relation till ökade krav med en ökad andel äldre befolkning.

Kulturnämndens genomgående goda förutsättningar, bland annat i form av god arbetsmiljö, goda möjligheter för både chefer och arbetstagare att utvecklas inom sina kompetensområden samt en låg personalomsättning ger en sammantagen bild av goda möjligheter att säkra den framtida kompetens som förvaltningen behöver för att erbjuda ett aktivt kulturliv för Umeås invånare.

Bilaga 4

Beslutade verksamhetsstöd till föreningar, stiftelser, Umeå Folkets Hus samt budget för stipendier, tillfälliga kulturarrangemang och studieförbund (fördelningsmodell) 2027

Totalt	**34 204 000**
Kulturverksamhet, verksstöd	**11 768 000**
Folkets bio	575 000
Umeå Folkmusikförening	200 000
Sångkraft	145 000
Humlan	558 000
Umeå dansskola	150 000
Umeå Teaterförening	3 000 000
Ögonblicksteatern	1 000 000
Grotteatern	300 000
Profilteatern	1 250 000
Föreningen Jazz	425 000
Umeå Musiksällskap	200 000
Skuggteatern	806 000
Danskonst i Norr, Nomodaco	285 000
Kretsen	530 000
Galleri Verkligheten	300 000
Verket	450 000
Kulturföreningen Pilgatan	210 000
Konstfrämjandet	217 000
Föreningen för byggnadskultur	35 000
Umeå kammarmusikförening	110 000
Tantteatern	50 000
Krumelur	40 000
Generationskören	135 000
Sävar Hembygdsförening	27 000
JAQ Studios	150 000
Danscentrum Norr	60 000
Holmsund-Obbola kulturförening	50 000
Shes got the beat	250 000
Umeå Barockensemble	120 000
Visans vänner	100 000
Björkstakören	40 000

Museer och kulturarv	**1 170 000**
Folkrörelsearkivet	900 000
Sågverksmuseet Holmsund	75 000
Stiftelsen Hörnefors bruk	25 000
Stiftelsen Holmöns båtmuseum	170 000
Stipendium	**170 000**
Stipendier	150 000
Minervabelöning	20 000
Studieförbund	**9 175 000**
Studieförbund	8 600 000
Umeå konstskola	575 000
Samlingslokaler	**3 041 000**
Samlingslokaler/bygdegårdar	466 000
Ersboda Folkets hus	2 075 000
Studiefrämjandet Klossen	500 000
Ateljéföreningar	**626 000**
Ateljéföreningen Mejeriet	171 000
Forma Umeå keramikförening	18 000
Textilmejeriet	60 000
Gjuteriföreningen Stöpet	31 000
Föreningen Umedalens Ateljéhus	142 000
Grafikmaskinen	59 000
Kyrkskolans ateljéförening	145 000
Festivaler, arrangemang, verksamhetsstöd	**6 060 000**
Jazzfestival-Umeå Folkets Hus (avtal)	1 500 000
Umefolk	615 000
Samisk vecka	1 200 000
Visfestival Holmön	300 000
Umeå Filmfestival	800 000
SeaJazz (Holmöjazzens vänner)	90 000
Littfest	830 000
Umeå kulturförening Humlan - Ditt kvarter	200 000
Uma Obscura	225 000
UmePride	300 000
Utvecklingsstöd, kulturverksamhet. arrangemang.	**1 694 000**
Utvecklingsstöd, kulturverksamhet och arrangemang	1 694 000
UVTS	**500 000**
UVTS stöd, Umeå Summer Zone stöd	500 000

UMEÅ DANSIMPERIUM

UMEÅ KOMMUN

Tjänsteskrivelse

2026-11-06

Kulturnämnden

Diarienr: KU-2026/00050

Internkontrollplan 2027

Förslag till beslut

Kulturnämnden beslutar

att fastställa kontrollområden, riskanalys och internkontrollplan för 2027,

att paragrafen är omedelbart justerad.

Ärendebeskrivning

Kommunfullmäktige har fastställda riktlinjer för intern styrning och kontroll vars handledning har fastställts av kommunstyrelsen.

Syftet med internkontrollplanen som hjälpmedel är att nämnden med rimlig säkerhet uppnår de av kommunfullmäktige fastställda målen och verksamhetskraven.

Nämnderna har enligt kommunallagen (6 kap 6§) det yttersta ansvaret inom sitt verksamhetsområde att se till att den interna kontrollen är tillräcklig och att den fungerar på ett betryggande sätt.

Inför fastställande av beslutet har samråd skett med kulturnämnden vid sammanträdet 22 oktober 2026

Beslutsunderlag

Modell för intern kontroll
Internkontrollplan 2027

Beredningsansvariga

Daniel Andersson, ledningskoordinator

Beslutet ska skickas till

KS diarium

Jenny Skarstedt
Kulturdirektör

Daniel Andersson
ledningskoordinator

UMEÅ KOMMUN

Kulturnämnden 2027

Riskinventering, riskvärdering och internkontrollplan

Samråd vid Kulturnämndens sammanträde den 22 oktober 2026. Riskvärdering sker i enlighet med nedanstående definitioner:

Riskinventering/riskanalys

Sannolikhet	Definition	Värde
Osannolik	- praktisk taget obefintlig risk att fel uppstår	1
Mindre sannolik	- mycket liten risk att fel uppstår	2
Möjlig	- det finns en möjlig risk att fel uppstår	3
Sannolik	- det är mycket troligt att fel uppstår	4

Konsekvens	Definition	Värde
Försumbar	- konsekvensen av ett fel är obetydlig för brukare, medborgare, besökare, kommunen och/eller övriga intressenter	1
Lindrig	- konsekvensen av ett fel är liten för brukare, medborgare, besökare, kommunen och/eller övriga intressenter	2
Kännbar	- konsekvensen av ett fel uppfattas som besvarande för brukare, medborgare, besökare, kommunen och/eller övriga intressenter	3
Allvarlig	- konsekvensen av ett fel är så stor att felet inte får uppstå	4

Riskhantering

Riskvärde	Rekommendation till hur risken ska hanteras	Innebär
12–16	Minimera risk	*Direkta och omfattande åtgärder ska finnas med i internkontrollplan*
4–11	Reducera risk	*Åtgärder för att minska risk ska finnas med i internkontrollplan*
1–3	Acceptera risk	*Inget agerande krävs – åtgärder tas ej med i internkontrollplan*

Beslutad av:	**Diarienummer:**	**Datum och paragraf för beslutet:**
Kulturnämnden	KN-2026/	2025-11-XX§ ?
Dokumenttyp:	**Giltighetstid:**	**Dokumentansvarig:**
Plan	jan- dec 2027	Kulturförvaltningen

Bilaga 2 kulturnämnden 2026-11-19

Internkontrollplan 2027
Riskanalys

Nämnd: Kulturnämnden
Upprättad: 2026-11-19

Steg 1 - Riskinventering ska nämnden vara direkt delaktig i

Kontrollområde	Identifierad risk
IT-system	Bristande support från IT kan få återverkningar för förvaltningens verksamheter
Verksamhet	Mångspråkiga lånecentralens bestånd i Stockholm flyttas till Sveriges depåbibliotek och lånecentral i Umeå. Risk för negativa finansiella, verksamhets- och uppdragsmässiga konsekvenser
Lokaler	Kulturskolans förändringar avseende verksamhet och lokaler till följd av ombyggnationer och flytt
Upphandling	Ny organisatorisk hantering av upphandlingsärenden. Risk för felaktiga och rättsosäkra upphandlingar

Steg 1 - Riskinventering ska nämnden vara direkt delaktig i	ärdering ska nämnden vara direkt delaktig i		Steg 3 - Nämndsansvarig chef tar f	
Kontrollområde	Risk-värde	Rekommenderad riskhantering	Nr.	Inriktning för riskhantering från nämnd
IT-system	9	Reducera risk	R1	Reducera risk
Verksamhet	9	Reducera risk	R2	Reducera risk
Lokaler	6	Reducera risk	R3	Reducera risk
Upphandling	12	Minimera risk	R4	Minimera risk

Steg 1 - Riskinventering ska nämnden vara direkt delaktig i	m förslag som beslutas av nämnd			
Kontrollområde	Åtgärd	Kostnad	Ansvarig	Återrapporteras
IT-system	Risk- och sårbarhetskontroll samt översyn av rutiner och åtgärdsplaner i dialog med DOIT	*0 tkr*	*Kulturdirektör*	*T1*
Verksamhet	Risk- och sårbarhetskontroll samt nära dialog med teknik- och fastighetsförvaltningen	*0 tkr*	*Kulturdirektör*	*T2*
Lokaler	Risk- och sårbarhetskontroll samt nära dialog med teknik- och fastighetsförvaltningen	*0 tkr*	*Kulturdirektör*	*T2*
Upphandling	Risk- och sårbarhetskontroll samt säkerställa godtagbara rutiner i samarbete med upphandlingsbyrån	*0 tkr*	*Kulturdirektör*	*T3*

UMEÅ KOMMUN

Tjänsteskrivelse
2026-11-06

Kulturnämnden

Diarienr: KU-2026/00046

Remiss: Policy Cirkulär Ekonomi

Förslag till beslut
Kulturnämnden beslutar

att ställa sig bakom yttrandet i tjänsteskrivelsen.

Ärendebeskrivning
Kommunstyrelsens näringslivs- och arbetsutskott har beslutat att förslag på Policy för cirkulär ekonomi ska remitteras till kommunens nämnder och bolag för yttrande senast den 30 november 2026.

Syftet med policyn är att tydliggöra de principer och förhållningssätt som ligger till grund för Umeå kommuns arbete där cirkulär ekonomi är ett av verktygen för att nå kommunens inriktningsmål. Tillämpningen av denna policy innebär minskad klimatpåverkan, ökad resiliens och potentiellt ekonomiska besparingar. Policyn ska fungera som ett stöd i förståelsen av hur cirkulär ekonomi ska integreras i den egna verksamheten och vara vägledande i prioriteringar och val. Policyn är tänkt att generera kompetens och utveckling inom området.

Yttrande
Kulturnämnden ställer sig helt bakom kommunens arbete med att utveckla och stärka arbete inom cirkulär ekonomi. Den prioriteringsordning som anges i förslaget är vidare rimlig och tydlig. Fastighetsförvaltningens interna återbruk är i sammanhanget exempelvis en bra funktion som ligger i linje med policyns intentioner.

Vid kulturförvaltningen finns en medvetenhet och ambition att arbeta utifrån cirkulära lösningar. I process och dialog om förvaltningens lokalbehov finns exempelvis alltid en öppenhet att förlägga verksamhet i befintliga fastigheter och byggnader. I äldre och historiska byggnader kan exempelvis ett samspel ske med verksamhetens innehåll.

Ett medvetet cirkulärt arbete förutsätter dock ett gott stöd framför allt kommunikativt och vägledande för kommunens anställda. Här kan nämnas behovet av en samlad information om återbruk och bevarande på kommunens intranät. Informationen kan med fördel ligga som en rubrik i huvudmenyerna eller i underliggande sidstruktur. Frågan om cirkulär

Tjänsteskrivelse

Dnr: KU-2026/00046

ekonomi kan även införlivas i upphandlingsprocesserna med stöd av Upphandlingsbyrån.

Beslutsunderlag

Remiss: Policy cirkulär ekonomi

Beredningsansvariga

Daniel Andersson, ledningskoordinator

Beslutet ska skickas till

KSdiarium

Jenny Skarstedt
Kulturdirektör

Daniel Andersson
ledningskoordinator

Umeå kommun
Click here to enter text.

Protokollsutdrag
Click here to enter text.

§ 287

Diarienr: KS-2026/00478

Remiss: Policy Cirkulär Ekonomi

Beslut

Kommunstyrelsens näringslivs- och arbetsutskott beslutar

att överlämna remissutgåva av policy cirkulär ekonomi i Umeå kommun till kommunens nämnder och bolag för yttrande.

Ärendebeskrivning

Bakgrund

I den strategiska planen står att Umeå ska vara en föregångare inom cirkulär ekonomi. Detta föranledde att OECD 2019 analyserade Umeå i sitt program för Cirkulär ekonomi i städer och regioner. Rapporten publicerades 2020 och gav 18 rekommendationer till Umeå kommun för vidare arbete. Sedan dess omfattas området av programmet för Klimatneutrala Umeå. Däremot framgår inte några prioriterade områden eller uppsatta mål för arbetet.

Under 2024 inleddes arbetet med att ta fram en Träbyggnadspolicy. Frågan engagerade remissinstanser som välkomnade ett styrdokument för byggande men den övervägande delen föreslog ett fokus på cirkularitet, hållbarhet och klimatpåverkan framför materialslag. Samtidigt sker arbete inom kommunkoncernen inom urban industriell symbios, cirkulärt byggande, cirkulär masshantering och återbruk. En av de beslutade åtgärderna för att uppnå kommunens miljömål är en strategi för cirkulärt byggande. Sammantaget sker många insatser, men utan överbryggande koordinering och riktning.

Mot bakgrund av detta fattade kommunfullmäktige ett igångsättningsbeslut 2025-04-28 för ett styrdokument för cirkulär ekonomi.

Syfte

Syftet med policyn är att tydliggöra de principer och förhållningssätt som ligger till grund för Umeå kommuns arbete där cirkulär ekonomi är ett av verktygen för att nå kommunens inriktningsmål. Tillämpningen av denna policy innebär minskad klimatpåverkan, ökad resiliens och potentiellt ekonomiska besparingar. Policyn ska fungera som ett stöd i förståelsen av hur cirkulär ekonomi ska integreras i den egna verksamheten och vara vägledande i prioriteringar och val. Policyn är tänkt att generera kompetens och utveckling inom området.

Remissförfarande
Förslag till policy föreslås nu lämnas på remiss till kommunens nämnder samt bolag för yttrande.

Kommunstyrelsens näringslivs- och arbetsutskott (KSNAU) önskar synpunkter kring policyns upplägg och innehåll samt om nämnder och bolag ser behov av att det senare tas fram kompletterande riktlinje som ytterligare förtydligar hur cirkulär ekonomi ska genomföras.

Remissyttrande ska vara inlämnat till kommunstyrelsens diarium senast den 30 november 2026. Vid inlämning av remissyttrande ska ärendenummer KS-2026/00478 framgå i ärenderaden. Skicka remissyttrandet till ksdiarium@umea.se

Beslutsunderlag
Förslag Policy Cirkulär Ekonomi

Beredningsansvariga
Liv Öberg
Henny Farebo

Näringslivs- och arbetsutskottets beslutsordning
Näringslivs- och arbetsutskottet beslutar enligt tjänsteskrivelsens förslag.

Beslutet ska skickas till
Kommunens nämnder
Kommunala bolag
Nätverket för hållbart byggande och förvaltande, michael.jalmby@hallbarahus.se

Umeå kommun
Click here to enter text.

Protokollsutdrag
Click here to enter text.

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

UMEÅ KOMMUN

Policy för cirkulär ekonomi

Remissversion

Beslutad av:	Diarienummer:	Datum, paragraf för beslut:	Dokumentet styr:
Kommunfullmäktige	KS-2026/00478		Nämnder och bolag
Dokumenttyp:	**Giltighetstid:**	**Dokumentansvarig:**	
Policy	Tills vidare	Kommunstyrelsen	

Bakgrund

Cirkulär ekonomi handlar om ett systemskifte; att gå från ett linjärt tankesätt och processer till cirkulära tankesätt och processer. Detta skifte påverkar ekonomi, beteenden och synen på naturresurser och värdekedjor. Vi behöver ändra beteende och arbetssätt som leder oss till att välja cirkulära lösningar framför traditionella val. Detta är ett arbete som kommer pågå under lång tid och utmana våra vanor. Kunskap och idéer finns i delar av kommunorganisationen och vi kan lära av andra städer som kommit längre i arbetet.

Cirkulär ekonomi är ett verktyg för att nå ökad resurseffektivitet och minska klimatpåverkan. En förutsättning för detta är giftfria kretslopp. Konkret innebär det att i mesta möjliga mån bevara och värna befintliga resurser och planera och designa för produkters livslängd med återbruk i åtanke. Exemplifieras genom att kommunen:

- Är den cirkulära kunden
- Motverkar överkonsumtion
- Tillämpar avfallstrappan
- Har ett datadrivet och kunskapsdrivet arbete.
- Samverkar och utarbetar lösningar över verksamhetsgränser.
- Samarbetar med övriga aktörer för att utveckla Umeå till ett cirkulärt samhälle.

Syfte

Syftet med policyn är att tydliggöra de principer och förhållningssätt som ligger till grund för Umeå kommuns arbete där cirkulär ekonomi är ett av verktygen för att nå kommunens inriktningsmål. Tillämpningen av denna policy innebär minskad klimatpåverkan, ökad resiliens och potentiellt ekonomiska besparingar. Policyn ska fungera som ett stöd i förståelsen av hur cirkulär ekonomi ska integreras i den egna verksamheten och vara vägledande i prioriteringar och val. Policyn är tänkt att generera kompetens och utveckling inom området.

Lagar och andra krav

På nationell nivå finns en Strategi för cirkulär ekonomi som uppmuntrar kommunen till handling och prioriteringar. Två exempel på nationell lagstiftning som påverkar kommunen inom området är; Plan- och bygglagen och Lagen om Klimatdeklarationer för byggnader som båda innehåller skrivningar om återbruk.

På EU-nivå finns flera lagpaket som berör cirkulär ekonomi, däribland:

- Ekodesignförordningen för hållbara produkter
- European Affordable Housing Plan | Housing
- EU Anti-Poverty Strategy - Employment, Social Affairs and Inclusion
- Circular Economy Act väntas bli gällande under 2026.

Omfattning och avgränsning

Policyn omfattar Umeå kommunkoncern. Den kommunala koncernen består av kommunfullmäktige, kommunstyrelse, kommunens nämnder och förvaltningar samt helägda kommunägda bolag.

I delägda bolag och andra associationsformer verkar kommunen för att policyns principer och förhållningssätt ska tillämpas.

Begrepp och definitioner

Avyttra	När något lämnar verksamheten för att det inte längre behövs eller inte längre kan användas. Avyttring kan bland annat göras genom försäljning, donnation (speciella regler gäller offentlig aktörer) eller som avfall.
Bevara	Att välj att inte byta ut något för att använda det på samma plats med samma syfte.
Cirkulär ekonomi	Ett kretsloppstänk för att minimera användandet av resurser.
Energiåtervinna	Att använd avfall för att producera energi.
Livslängd	Den tid ett material eller produkt är funktionell.
Materialåtervinning	Definerias i miljöbalken (15 kap 6 §) som upparbetning av avfall till nya ämnen eller föremål som inte ska användas som bränsle eller fyllnadsmaterial. Se även definition”Återvinning” nedan.
Återbruka	Att återanvända redan producerade material eller produkter.
Återtagssystem	Leverantörer och tillverkare som systematiskt tar tillbaka sina egna produkter efter användning med syfte att återbruka eller återvinna dessa.
Återvinna	Innebär att ett material eller en produkt tas om hand efter användning för att användas igen med annat syfte än det ursprungliga. Används här som ett bredare begrepp än det som

definieras i Miljöbalken. Enligt Miljöbalken (15 kap 6 §) innebär återvinning en form av avfallshantering. Återvinning kan ske antingen genom att något som är avfall genom kontroll, rengöring eller reparation förbereds för återanvändning eller genom att avfallet materialåtervinns för att kunna ersätta jungfrulig råvara.

Principer och förhållningssätt

Principer för cirkulär ekonomi ska tillämpas brett och exempelvis genomsyra produktval, möbelhantering, masshantering samt restflöden. Cirkulära principer appliceras i arbetet med att bygga och planera stad i exempelvis processer såsom bygg- och rivningslov, planarbete samt i det näringslivsfrämjande arbetet. Nedan prioritetsordning ska styra arbetet i fallande ordning.

1. Bevara

I första hand bevara befintlig infrastruktur, bebyggelser och de produkter och material som redan finns i bruk. Det innebär att vårda, reparera, rekonditionera och uppgradera.

2. Återbruka

I andra hand möjliggöra för att produkter och material återanvänds i största möjliga mån och på så sätt ge maximal livslängd. Det kan göras genom att ställa krav på garantitider, säkerställ tillgång på reservdelar, cirkulera internt, välja icke-fabriksnytt samt inventera och demontera. Om ett material eller produkt med livslängd kvar ska avyttras, bör avyttring som avfall undvikas.

3. Återvinna och materialåtervinna

I tredje hand ska material och produkter återvinnas. Vid återvinning får de ingående råvarorna en förlängd livslängd. Återvinning möjliggörs genom produktval och utformning så att ingående material kan separeras och/eller genom att använda återtagssystem inom de områden där sådana finns.

4. Energiåtervinna

I sista hand avvecklas material och produkter som avfall för energiåtervinning.

Relaterade styrdokument

Program för Klimatneutrala Umeå

Miljömålen

Avfallsplan

Energiprogrammet

UMEÅ KOMMUN

Tjänsteskrivelse
2026-11-06
Kulturnämnden

Diarienr: KU-2026/00047

Yttrande över motion: Mobil förtidsröstning – rösta på Bokbussen; Maria Lindvall (Oberoende)

Förslag till beslut
Kulturnämnden beslutar

att godkänna yttrandet i enlighet med tjänsteskrivelsen.

Ärendebeskrivning
Maria Lindvall, oberoende ledamot Umeå kommun har ställt en motion till kommunfullmäktige med förslag om att erbjuda invånarna att förtidsrösta på bokbussen. Detta under den tid som förtidsröstningen pågår vart fjärde år. Syftet är ett ökat demokratiskt inkluderande och ett nytt sätt att nå ut till medborgarna. I motionen framhålls även att förslaget främjar bokläsarkulturen och miljövänliga aspekter.

Modellen kan införas inför valet till Europaparlamentet 2029 och de allmänna valen 2030.

Yttrande
Kulturförvaltningen arbetar aktivt med demokratisk delaktighet och att erbjuda likvärdiga förutsättningar för att tillgodogöra sig förvaltningens verksamhet och utbud i hela kommunen. Detta ligger också i linje med Umeå kommuns övergripande program och inriktningsmål.

Biblioteksbussen besöker delar av kommunen som har långt till ett folkbibliotek vilket ger fler invånare möjlighet att i sin närhet ta del av bibliotekens utbud av medier och tjänster. Kulturnämnden ser dock såväl praktiska som verksamhetsmässiga problem med att nyttja bokbussen för förtidsröstning.

Bussen är inte anpassad för annan användning än biblioteksverksamhet vilket ger en begränsad kapacitet inrednings- och utrymmesmässigt. Något som inte är optimalt utifrån vikten av goda förhållanden för en så viktig aktivitet som valförfarande. Vidare har bussen en ordinarie turlista som är svår att kombinera geografiskt och tidsmässigt med uppgiften att vara en ambulerande vallokal. Det finns också säkerhetsmässiga utmaningar utifrån

Tjänsteskrivelse

Dnr: KU-2026/00047

lagstiftning och tekniska förutsättningar, som eventuella fordonsfel eller dåligt väder vilket kan påverka tillgängligheten.

Kulturnämnden ser positivt på att kunna stärka den demokratiska tillgängligheten men utifrån ovanstående bör andra lösningar än nyttjande av bokbussen övervägas.

Motionen besvaras även av valnämnden som belyser de aspekter och delar som ligger inom valnämndens område och uppdrag.

Beslutsunderlag

Motion 21/2026: Mobil förtidsröstning – rösta på Bokbussen, Maria Lindvall (-) (L)

Beredningsansvariga

Daniel Andersson, ledningskoordinator
Helena Karlström, bibliotekschef
Åsa Grenholm, enhetschef Väven Läs (och Biblioteksbussen)

Beslutet ska skickas till

Jenny Skarstedt
Kulturdirektör

Daniel Andersson
ledningskoordinator

Motion till Umeå kommunfullmäktige 2026-09-17

Mobil förtidsröstning – rösta på Bokbussen

Erbjud invånarna möjligheten att förtidsrösta på bokbussen under samma tid som förtidsröstningen pågår vart fjärde år. Det här är ett förslag om ökat demokratiskt inkluderande i en tid då vi behöver hitta nya sätt att nå ut till medborgarna

Människor kan ju många gånger ha både långt och väldigt långt till vallokaler för att förtidsrösta eller för att rösta på valdagen. Umeå kommuns bokbuss kör till områden i kommunen där det är långt till ett vanligt bibliotek. Den når då med andra ord på samma gång ut till personer som kanske inte har möjlighet att besöka stadens vallokaler vilket ökar tillgängligheten för både äldre och yngre väljare att lägga sin röst i valurnan. Bokbussen rör sig redan i de områden där folk bor och verkar, vilket sänker tröskeln för att rösta.

Med detta koncept så gifter man även två aktiviteter. Den ena som främjar bokläsarkulturen och den andra som stärker demokratin. Medborgarna kan passa på att rösta när de lånar en bok, eller passa på att låna en bok när de förtidsröstar!

Det finns även en tredje vinnare med en mobil vallokal, dels för att bussen är miljövänlig i sig och dels för att möjligheten till förtidsröstning på bokbussen kan bidra till att minska utsläpp. Helt i enlighet med kommunens miljömål. Väljare kan ta cykeln eller en promenad till bokbussen istället för att sätta sig i bil eller bli skjutsad till en annan vallokal längre bort.

Slutligen vill jag framhäva att det idag med den digitala och tekniska utvecklingen gör det möjligt att bedriva en sådan verksamhet som jag föreslår, något som inte varit möjligt att göra på ett säkert sätt för bara några år sedan. Konceptet är inte nytt utan har prövats i andra kommuner redan så det går att ta lärdom från dessa vid utvecklingen av Umeås moderna mobila röstningslokal.

Jag yrkar:

- att Umeå kommun beslutar att ge Valnämnden och Kulturnämnden i uppdrag att inrätta en mobil röstningslokal inför valet till Europaparlamentet 2029 och de allmänna valen 2030,
- att den mobila röstningslokalen placeras i bibliotekens Bokbuss,
- att Biblioteken i samverkan med Tekniska förvaltningen arbetar fram en plan för hur denna verksamhet ska bedrivas rent praktiskt och tekniskt säkert samt att Valnämnden ansvarar för att tillsätta den/de valförrättare som ska arbeta på bussen.

2026-09-17
Maria Lindvall, Oberoende ledamot i fullmäktige

UMEÅ KOMMUN

Tjänsteskrivelse
2026-11-06
Kulturnämnden

Diarienr: KU-2026/00048

Remiss: AI-styrning: Policy för AI och Riktlinje för AI-användning

Förslag till beslut
Kulturnämnden beslutar

att ställa sig bakom yttrandet i tjänsteskrivelsen.

Ärendebeskrivning
Tekniska nämnden har beslutat att skicka förslag på Policy för AI och Riktlinje för AI-användning på remiss till kommunens nämnder och bolag.

Det finns vid Umeå kommun ett behov av att skapa ett gemensamt förhållningssätt kring AI och användning och styrning med AI. Policyn beskriver de övergripande principerna för AI-användning i kommunens nämnder och bolag medan riktlinjen konkretiserar hur principerna ska tillämpas i nämnder och verksamheter. Nästa steg är att komplettera styrningen med verksamhetsnära stöd och rutiner som vägleder medarbetare i frågor kring tillämpningen av AI.

Yttrande
Kulturnämnden ser positivt på att policy och riktlinje hålls på en övergripande nivå då den tekniska utvecklingen och praktiska användningen av AI sker med en oerhörd takt och utveckling. De blir också då mer hållbara över tid.

Kulturförvaltningen, tillsammans med övriga kulturbranscher, ser stora utmaningar med AI-utvecklingen. Utmaningar både vad gäller innehåll, uttryck, upphovsrätt, konstnärlig kvalitet och källkritik. Faktorer som kan påverka förtroendet för kulturinstitutioner och offentliga verksamheter.

Användande av AI-genererad text och bild, som riskerar att minska arbetstillfällen för kulturutövare, är en risk för flera förvaltningar och arbete för att skapa samsyn kring förhållningssätt krävs. Kunskapshöjande insatser samt gemensamma och kommunövergripande förhållningssätt till användning av AI krävs därmed. Det är därför välkommet, som förslaget anger, att verksamhetsnära stöd och rutiner som vägleder medarbetare i frågor kring tillämpningen av AI, kommer i nästa steg.

Tjänsteskrivelse

Dnr: KU-2026/00048

En notering i förslag på policy och riktlinje, är att fokus ligger på formellt beslutfattande. För kulturförvaltningen utgör en stor del av verksamheten framställning av konstnärliga och kulturella uttryck, vilket i någon mån bör framkomma i förslaget.

Beslutsunderlag

Policy för AI-remiss
Riktlinje för AI-användning – för remiss
Tillämpning av styrning för AI och styrkedja
Instanser för remiss

Beredningsansvariga

Daniel Andersson, ledningskoordinator

Beslutet ska skickas till

TNdiarium

Jenny Skarstedt
Kulturdirektör

Daniel Andersson
ledningskoordinator

Umeå kommun **Protokollsutdrag**
Tekniska nämnden **2026-09-24**

§ 90
Diarienr: TN-2026/00691

Remiss AI-styrning: Policy för AI och Riktlinje för AI-användning

Beslut
Tekniska nämnden beslutar

att skicka förslag till Policy för AI och Riktlinje för AI-användning på remiss till kommunens nämnder och bolag enligt remisslista.

Ärendebeskrivning
Artificiell intelligens (AI) skapar nya möjligheter att utveckla verksamheter, stärka kvaliteten och frigöra tid för mänskliga möten. Samtidigt ställer användningen krav på ansvar, transparens, informationssäkerhet och rättssäkerhet.

För att skapa ett gemensamt förhållningssätt har Umeå kommun tagit fram förslag till en policy för AI och en riktlinje för AI-användning. Policyn beskriver de övergripande principerna för AI-användning i kommunens nämnder och bolag medan riktlinjen konkretiserar hur principerna ska tillämpas i nämnder och verksamheter.

Förslagen innebär bland annat att AI ska sätta människan i centrum, användas lagligt och etiskt samt stödja mänskliga beslut utan att ersätta mänskligt ansvar. Riktlinjen ställer krav på ett proportionerligt och riskmedvetet arbetssätt, där AI inte får tas i bruk innan lagligheten har fastställts och relevanta risker har bedömts och hanterats. Krav på riskbedömning, dokumentation, kontroll, uppföljning och mänsklig tillsyn anpassas efter användningens påverkan.

Transparens och ansvar hanteras genom krav på att det ska vara möjligt att förstå när och hur AI används, hur ett AI-system har påverkat ett resultat eller beslut samt vem som ansvarar för användningen. Nämnderna ska ha överblick över de AI-system som används, säkerställa

dokumentation och registrering samt följa upp användningen löpande. Vid upphandling och utveckling tillämpas kommunens ordinarie styrning för bland annat upphandling, IT, informationssäkerhet och dataskydd.

Styrdokumenten utgör grunden i kommunens styrning av AI. Nästa steg är att komplettera styrningen med verksamhetsnära stöd och rutiner som vägleder medarbetare i frågor kring tillämpningen av AI. Arbetet sker inom kommunens ordinarie styrning för digital omställning och informationssäkerhet, där DoIT samordnar arbetet tillsammans med samverkansobjektet AI- och datadriven kommun. Bilagan Tillämpning av styrning för AI och styrkedja beskriver hur styrkedjan hänger ihop.

Tekniska nämnden föreslås besluta att skicka förslagen på remiss till kommunens nämnder och bolag. Inkomna remissvar utgör underlag för den fortsatta beredningen inför slutligt antagande av styrdokumenten.

Beslutsunderlag

Policy för AI - för remiss. Bilaga.
Riktlinje för AI-användning - för remiss. Bilaga.
Tillämpning av styrning för AI och styrkedja. Bilaga.
Instanser för remiss. Bilaga.

Checklista för handläggning av ärenden inför politiska beslut anses inte tillämpbar.

Beredningsansvariga

Hannes Fries, verksamhetsutvecklare, Digital omställning och IT
Stefan Boström, controller, Ekonomi och styrning

Beslutet ska skickas till

Kommunens nämnder och bolag enligt lista.

Svaren ska vara TNdiarium till handa senast 2026-12-18.

UMEÅ KOMMUN

Riktlinje för AI-användning

Beslutad av: [Nämnd/styrelse]	**Diarienummer:** [XXXX]	**Datum, paragraf för beslut:** [20XX-XX-XX, § XX]	**Dokumentet styr:** [Xxx]
Dokumenttyp: Riktlinje	**Giltighetstid:** [20XX-XX-XX]	**Dokumentansvarig:** [Nämnd/förvaltning/verksamhet	

Innehåll

Riktlinje för AI-användning 1
Innehåll 2
Bakgrund 3
Syfte 3
Omfattning och avgränsning 3
Lagar och krav 3
Begrepp och definitioner 3
Ansvarsfördelning 4
Tillämpning av AI-policyn 4
1. AI sätter människan i centrum (Princip 1) 4
2. Ansvarsfull och etisk användning (Princip 2-3) 5
3. Proportionerlig och riskmedveten användning (Princip 4) 5
4. Transparens och kommunikation (Princip 5) 6
5. Hållbar och samordnad användning av AI (Princip 6) 6
Uppföljning av riktlinjen 7
Relaterade styrdokument 7

Bakgrund

Artificiell intelligens (AI) innebär stora möjligheter för innovation och effektivisering av kommunens verksamheter. Utvecklingen går snabbt och AI blir successivt en naturlig del av många yrkesroller och arbetssätt i offentlig sektor. Samtidigt ställer den ökade användningen krav på ett medvetet och strukturerat förhållningssätt till hur AI används.

Riktlinjen utgör en gemensam ram för användning av AI i kommunens verksamheter och skapar förutsättningar för trygghet, förtroende samt en laglig och rättssäker användning.

Riktlinjen stödjer kommunens arbete i linje med nationella och europeiska mål för AI i offentlig sektor. Sveriges nationella AI-strategi betonar att AI ska bidra till ökad effektivitet, kvalitet, samhällsnytta och innovation, medan EU:s AI-förordning ställer krav på ett riskbaserat förhållningssätt där användning som kan påverka individers rättigheter omfattas av högre krav på styrning, transparens och mänsklig tillsyn.

Syfte

Riktlinjen ger en gemensam inriktning för hur AI ska prövas, utvecklas, införas och användas samt stödjer nämnder i deras ansvar för styrning, riskhantering och regelefterlevnad.

Omfattning och avgränsning

Riktlinjen omfattar Kommunstyrelse och kommunens nämnder.

Lagar och krav

Riktlinjen tydliggör ansvar och bidrar till att AI-användning sker i enlighet med gällande lagstiftning, såsom Cybersäkerhetslagen, Dataskyddsförordningen (GDPR), Offentlighets- och sekretesslagen (OSL), Kommunallagen (KL) och EU:s AI-förordning.

Begrepp och definitioner

Med AI avses i denna riktlinje samma definition som i *Policy för AI*. Därutöver används följande begrepp, med utgångspunkt i EU:s AI-förordning:

Allmänt tillgängliga AI-system: Publika AI-tjänster som erbjuds av externa leverantörer och där kommunen har begränsad insyn och kontroll över systemets uppbyggnad, databehandling och användning, jämfört med kommunförvaltade AI-system.

Anpassade AI-system (kommunförvaltade AI-system): AI-system som är upphandlade, anpassade eller egenutvecklade för kommunens verksamheter och som förvaltas under kommunens ansvar.

Ansvarsfördelning

Tekniska nämnden

Ansvarar enligt reglemente för att leda och samordna kommunens gemensamma arbete med digitalisering och digital transformation. Nämnden ansvarar även för att initiera och samordna revidering av dessa riktlinjer.

Kommunstyrelsen

Ansvarar enligt reglemente för att leda, samordna och utveckla det kommungemensamma arbetet med informationssäkerhet som ger stöd för arbetet med AI.

Nämnder

Respektive nämnd ansvarar enligt reglemente för digitala tjänster och informationssystem som stödjer verksamheten, informationssäkerheten samt sin information, dess förvaltning och användbarhet. Nämnden ska säkerställa att AI-användning inom det egna ansvarsområdet sker i enlighet med relevant lagstiftning och att nödvändiga bedömningar görs inför införande och användning av AI-system. Nämnden ansvarar även för att medarbetare har kännedom om gällande regler, att det finns rutiner för hur AI-system får användas i det dagliga arbetet samt att användare har tillräcklig kunskap och utbildning för att använda AI-system på ett korrekt sätt.

Tillämpning av AI-policyn

Avsnitten nedan konkretiserar principerna i *Policy för AI* och beskriver hur de ska tillämpas i kommunens förvaltningar vid införande av nya AI-system och vid uppföljning av befintlig användning.

1. AI sätter människan i centrum (Princip 1)

AI ska användas för att skapa nytta för invånare och verksamheter genom att stödja och stärka mänskliga beslut och arbetssätt. AI är ett stöd i arbetet och ersätter inte mänskligt ansvar. Särskild hänsyn ska tas när AI används som stöd till bedömningar eller beslut som rör enskilda invånare. Beslut som får konsekvenser för enskilda får inte fattas enbart genom automatiserade system utan mänsklig kontroll, om inte lagstöd finns.

För kommunens nämnder innebär det att:

- Säkerställa att AI används som stöd för mänskliga bedömningar och att ansvar för beslut alltid ligger hos en människa.

2. Ansvarsfull och etisk användning (Princip 2-3)

Användning av AI ska följa gällande lagstiftning, respektera grundläggande rättigheter och bidra till att förtroende, rättssäkerhet och personlig integritet upprätthålls. Upphovsrätt ska beaktas vid användning av AI.

För kommunens nämnder innebär det att:

- Tydliggöra ansvar för användning och resultat samt säkerställa att AI kan granskas och frångås vid felaktiga resultat.
- Nämnden ska säkerställa att användare av AI-system har tillräcklig kunskap för att använda dem korrekt och upptäcka när resultat behöver ifrågasättas.

3. Proportionerlig och riskmedveten användning (Princip 4)

All användning av AI i kommunen ska präglas av en försiktighetsprincip. AI ska användas stegvis och kontrollerat och får inte tas i bruk innan lagligheten fastställts och relevanta risker har bedömts och hanterats.

Användningen ska stå i proportion till dess påverkan på invånare, verksamhet och rättssäkerhet. Ju större påverkan, desto högre krav ställs på förberedelser, kontroll, uppföljning och mänsklig tillsyn.

Vid prövning, införande och användning av AI ska kommunens ordinarie processer för riskhantering tillämpas. Informationsrelaterade risker ska bedömas enligt kommunens modell för informationsklassning och riskvärdering, inklusive risker kopplade till rättssäkerhet, diskriminering, sekretess, informationssäkerhet och dataskydd.

För kommunens nämnder innebär det att:

- Säkerställa att AI-användning riskbedöms innan införande, enligt kommunens modell.
- Anpassa nivå av kontroll, uppföljning och mänsklig tillsyn utifrån AI-användningens påverkan.
- Bedöma och hantera relevanta risker, exempelvis kopplade till diskriminering, informationssäkerhet och dataskydd.

- Följa upp AI-användning löpande och säkerställa att den används som stöd och inte ersätter mänskligt omdöme.

4. Transparens och kommunikation (Princip 5)

Transparens och tydlig kommunikation kring användning av AI är en förutsättning för förtroende, insyn och rättssäkerhet. Det ska vara möjligt att förstå när AI används, i vilket sammanhang och på vilket sätt AI-system har påverkat ett resultat, en bedömning eller ett beslut. Nämnderna ska ha kännedom om vilka AI-system som används inom verksamheten och att dessa finns registrerade i kommunens register över system.

För kommunens nämnder innebär det att:

- Tydliggöra när och hur AI används i verksamheten.
- Säkerställa att AI-system som påverkar enskilda kan förklaras och granskas.
- Säkerställa rutiner för dokumentation av AI-användning.
- Informera tydligt enskilda när AI används i ärenden som rör dem och hur AI-stöd har påverkat handläggning, bedömningar eller beslut.
- Säkerställa överblick över AI-system i verksamheten och att de är dokumenterade och registrerade.

5. Hållbar och samordnad användning av AI (Princip 6)

Användning av AI i Umeå kommun ska bidra till en långsiktigt hållbar och ändamålsenlig användning av kommunens resurser. AI-system ska därför planeras, införas och förvaltas med utgångspunkt i verksamheternas behov, kommunens digitala helhet och förmågan till långsiktig kvalitet snarare än kortsiktiga eller isolerade lösningar.

AI-utveckling och införande ska ske i linje med kommunens gemensamma styrning för digitalisering och i samspel med samverkansobjekten, som utgör kommunens modell för att samordna behov, prioriteringar och lösningar över organisations- och verksamhetsgränser.

Vid upphandling, utveckling eller väsentlig vidareutveckling av AI-system ska kommunens ordinarie styrning för upphandling, IT, informationssäkerhet och dataskydd tillämpas. Samråd ska ske med Digital omställning och IT för att säkerställa en samordnad och långsiktigt hållbar digital helhet.

För kommunens nämnder innebär det att:

- Utgå från verksamhetens behov vid användning av AI och bidra till långsiktig kvalitet samt effektiv resursanvändning.
- Se till att AI-system harmoniserar med kommunens IT-miljö, styrning och möjliggör samverkan .
- Tillämpa ordinarie styrning vid upphandling, utveckling och användning av AI .
- Samråd med Digital omställning och IT.
- Samråd med dataskyddsombudet om personuppgifter ska behandlas.

Uppföljning av riktlinjen

Riktlinjen följs upp inom ramen för det kommungemensamma arbetet med AI för att säkerställa aktualitet i förhållande till teknik, lagstiftning och kommunens *Plan för digital omställning* och andra styrdokumentet på området.

Relaterade styrdokument

Denna riktlinje ska tillämpas i samverkan med följande styrdokument:

- **Plan för digital omställning 2025–2028** (Beslutad av KF).
- **Informationssäkerhetspolicy för Umeå kommun** (Beslutad av KF).
- **Riktlinjer för informationssäkerhet, Umeå kommun** (Beslutad av KS).
- **Policy för informationsförvaltning** (Beslutad av KF).

UMEÅ KOMMUN

Policy för AI

Beslutad av:	**Diarienummer:**	**Datum, paragraf för beslut:**	**Dokumentet styr:**
Kommunfullmäktige	[XXXX]	[20XX-XX-XX, § XX]	[Xxx]
Dokumenttyp:	**Giltighetstid:**	**Dokumentansvarig:**	
Policy	[20XX-XX-XX]	[Nämnd]	

Innehåll

Policy för AI 1

Innehåll 2

Bakgrund 3

- Syfte 3
- Lagstiftning och andra styrande dokument 3
- Avgränsningar 4
- Principer för AI-användning 4
- Ansvar 5
- Revidering av policyn 5

Bakgrund

Artificiell intelligens (AI) används i Umeå kommun för att förstärka, utveckla och effektivisera våra verksamheter samt frigöra tid för mänskliga möten. AI utgör en strategisk tillgång för att möta framtidens välfärdsutmaningar. Med AI avses AI-system enligt EU:s AI-förordning:

> *"ett maskinbaserat system som är utformat för att fungera med varierande grad av autonomi och som kan uppvisa anpassningsförmåga efter införande och som, för uttryckliga eller underförstådda mål, drar slutsatser härledda från den indata det tar emot, om hur utdata såsom förutsägelser, innehåll, rekommendationer eller beslut som kan påverka fysiska eller virtuella miljöer ska genereras"*

I kommunens verksamheter kan AI t ex användas för automatiserad fakturahantering, AI som analyserar skolresultat, AI-stöd för att upptäcka risker i socialtjänsten, chattbotar för invånarservice och AI som maskerar personuppgifter i dokument.

För att upprätthålla förtroende och tillit ska AI utvecklas och användas för att skapa trygghet och nytta för invånare, verksamheter och näringsliv på ett ansvarsfullt, etiskt och hållbart sätt.

Syfte

Syftet med AI-policyn är att tydliggöra ansvar och övergripande ramar för användning och utveckling av AI inom och för Umeå kommun och hela kommunkoncernen, inklusive kommunala bolag. Policyn gäller för kommunkoncernen och alla som är verksamma i kommunkoncernen t ex anställda, arvoderade och konsulter.

Lagstiftning och andra styrande dokument

Befintlig lagstiftning som reglerar användandet av bland annat AI omfattar:

- Cybersäkerhetslagen
- Dataskyddsförordningen (GDPR)
- Offentlighets- och sekretesslagen (OSL)
- Kommunallagen (KL)
- EU:s AI-förordning (AI Act, 2024, 2026)
- Etik- och integritetsprinciper enligt DIGG och SKR

Befintliga kommunala styrdokument och riktlinjer inkluderar:

- Plan för digital omställning 2025-2028
- Riktlinjer för informationssäkerhet
- Policy för informationsförvaltning
- Policy för informationssäkerhet

Avgränsningar

Policyn omfattar Umeå kommunkoncern. Den kommunala koncernen består av kommunfullmäktige, kommunstyrelse, kommunens nämnder och förvaltningar samt helägda kommunala bolag. I gemensamma nämnder, delägda bolag och andra associationsformer verkar kommunen för att policyn ska tillämpas i tillämpliga delar. Vad som är tillämpliga delar ska avgöras utifrån ägarförhållandena, verksamhetens art och omständigheterna i övrigt.

Principer för AI-användning

Principerna beskriver Umeå kommunkoncerns gemensamma förhållningssätt till användning av AI, ska vara vägledande för hela kommunkoncernen och konkretiseras i riktlinjer för AI-användning.

Princip 1. Användningen av AI sätter människan i centrum

Användningen av AI ska bidra till nytta för invånare och verksamheter genom att stödja och stärka mänskliga beslut och arbetssätt. Som verktyg ska AI bidra till ökad kvalitet i kommunala tjänster.

Princip 2. Säker, laglig och etisk användning av AI

AI ska användas i enlighet med lagstiftning och med respekt för grundläggande rättigheter. Användningen ska skydda integritet och motverka diskriminering och oönskade snedvridningar.

Princip 3. Människan är alltid ansvarig

AI ska användas som stöd, men ansvar för beslut, bedömningar och resultat ligger alltid hos ansvarig beslutsfattare.

Princip 4. Proportionerlig och riskmedveten användning

AI ska användas i proportion till risk och påverkan. Ju större konsekvenser, desto högre krav på riskbedömning, dokumentation och kontroll.

Princip 5. Transparent användning

Det ska vara tydligt och möjligt att förstå när och hur AI har använts och hur det kan ha påverkat beslut eller bedömningar.

Princip 6. Smart och hållbar resursanvändning

AI ska bidra till en effektiv och ansvarsfull användning av tid, kompetens, energi och naturresurser. Genom att använda AI på ett klokt sätt kan utrymme skapas för mer värdeskapande mänskligt arbete.

Ansvar

Tekniska nämnden ansvarar för att leda, samordna och utveckla det kommungemensamma arbetet med AI samt tillhandahålla gemensamma ramar och stöd.

Kommunstyrelsen ansvar för att leda, samordna och utveckla det kommungemensamma arbetet med informationssäkerhet som ger stöd för arbetet med AI.

AI-utveckling i Umeå kommun sker både kommungemensamt och verksamhetsnära. Den kommungemensamma styrningen ska stödja och möjliggöra respektive nämnds samt bolags ansvar att inom sitt verksamhetsområde identifiera behov, kravställa, prioritera och följa upp AI-användning i enlighet med kommunens gemensamma styrning.

Revidering av policyn

Policyn ska ses över årligen och vid behov revideras om det sker väsentliga förändringar i lagstiftning, teknik eller kommunens arbetssätt med AI. Tekniska nämnden ansvarar för att initiera revideringen, i samverkan med berörda nämnder och kommunala bolag. Förslag till revidering fastställs av kommunfullmäktige.

UMEÅ KOMMUN

Styrning av artificiell intelligens i Umeå kommun

Artificiell intelligens (AI) skapar nya möjligheter att utveckla verksamheter, stärka kvaliteten och frigöra tid för mänskliga möten. Samtidigt ställer användningen krav på ansvar, transparens, informationssäkerhet och rättssäkerhet.

För att skapa ett gemensamt förhållningssätt har Umeå kommun tagit fram en policy och en riktlinje för AI. Policyn beskriver de övergripande principerna för AI-användning i kommunens nämnder och bolag medan riktlinjen konkretiserar hur principerna ska tillämpas i kommunens nämnder och verksamheter.

Styrdokumenten utgör grunden i kommunens styrning av AI. Nästa steg är att komplettera styrningen med stöd och rutiner som vägleder medarbetare i frågor om exempelvis AI-verktyg, informationshantering, riskbedömning och införande av AI.

Arbetet sker inom kommunens ordinarie styrning för digital omställning och informationssäkerhet. Digital omställning och IT (DoIT) samordnar arbetet tillsammans med samverkansobjektet Datadriven kommun för att säkerställa en gemensam och långsiktigt hållbar utveckling

Styrkedjan beskriven

AI-policy: Beskriver kommunens gemensamma principer och övergripande inriktning för AI.

Exempel: Risker med AI ska identifieras och hanteras innan AI-system används.

Riktlinje för AI: Konkretiserar policyn och tydliggör ansvar, krav och arbetssätt för nämnder och verksamheter.

Exempel: Verksamheten ska säkerställa att AI-system används på rätt sätt och att riskbedömningar genomförs och följs upp.

Verksamhetsnära stöd: Ger praktisk vägledning om AI-system, information, riskbedömning, metoder och utbildning.

Exempel: Vilka AI-system får användas? Vilken information får hanteras? Hur genomförs en riskbedömning?

Användning i verksamheten: Omsätter styrningen till trygg och värdeskapande användning av AI i vardagen.

Exempel: Vad får jag använda AI till och vad behöver jag vara särskilt försiktig med?

Instanser för remiss:

Policy och riktlinjer

- Kommunstyrelsen
- Kommunstyrelsens och Kommunfullmäktiges utskott
- Byggnadsnämnden
- Miljö- och hälsoskyddsnämnden
- Fritidsnämnden
- Kulturnämnden
- För- och grundskolenämnden
- Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden
- Personalnämnden
- Tekniska nämnden
- Individ- och familjenämnden
- Äldrenämnden
- Valnämnden

Policy

- UKF via Marcus Larsson

Svaren ska vara TNdiarium till handa senast 2026-12-18.

UMEÅ KOMMUN

Tjänsteskrivelse
2026-11-12
Kulturnämnden

Diarienr: KU-2024/00027

Återrapport: Uppföljande granskning: Hantering av skyddade personuppgifter 2025

Förslag till beslut
Kulturnämnden beslutar

att godkänna yttrandet i tjänsteskrivelsen.

Ärendebeskrivning
Kommunrevisorerna har gett det sakkunniga biträdet från Ernst & Young AB i uppdrag att granska kommunens hantering av skyddade personuppgifter. Syftet med granskningen har varit att bedöma hur kommunen säkerställer att skyddade personuppgifter inte röjs till obehöriga samt om kommunens rutiner är ändamålsenliga och tillämpade. Detta har avsett skyddade personuppgifter för såväl anställd personal som för kommuninvånare. Granskningen har omfattat kommunstyrelsen, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, för- och grundskolenämnden, individ- och familjenämnden, fritidsnämnden samt kulturnämnden.

Kommunrevisionens sammanfattade bedömning är att kommunstyrelsen samt övriga granskade nämnder delvis har vidtagit ändamålsenliga åtgärder med utgångspunkt från revisionens tidigare granskningar. I granskningsrapporten framgår bedömningar och rekommendationer. Kulturnämnden svarade på givna rekommendationer vid nämndens sammanträde den 23 maj 2024. Sammantaget bedömde nämnden att kulturförvaltningen har säkerställt att hanteringen av skyddade personuppgifter är tillräcklig och inte röjs till obehöriga.

Revisionen genomförde därefter en uppföljande granskning vilket ingick revisionsplan 2025. Kommunrevisionen fastslog här att granskade nämnder delvis har vidtagit ändamålsenliga åtgärder utifrån revisionens tidigare granskning. Samtliga nämnder har enligt revisonen behandlat ärendet och gett förvaltningarna i uppdrag att åtgärda konstaterade brister, men återrapportering av åtgärder till nämnderna har i flera fall inte genomförts. Utifrån dessa iakttagelser anmodade revisionen berörda nämnder att yttra sig över den uppföljande granskningsrapporten senast den 30 februari 2026. För kulturförvaltningens del var revisionens rekommendation att införa krypterad e-post. Svar över detta fastställde

Tjänsteskrivelse

Dnr: KU-2024/00027

nämnden den 19 februari 2026. Därefter har nämnden att svara på eventuellt vidtagna åtgärder utifrån ovannämnda yttrande. Vilket utgör föreliggande beslut.

Yttrande

En fördjupad analys huruvida förvaltningens medarbetare ska ansluta sig till den krypterade e-post plattformen Sefos har inte skett. Detta utifrån bedömningen att förvaltningen inte bedriver myndighetsutövning eller är en myndighetsutövande förvaltning. Umeå kommuns IT-avdelning, Digital omställning och IT har dock gjort ett undantag från regeln om att ett införande ska föregripas av en analys, och tilldelat kulturförvaltningen två licenser till systemet.

I de fall skyddade personuppgifter förekommer vid förvaltningen gäller det biblioteksverksamheten. Bibliotekssystemet Quria har en koppling mot Skatteverket gällande folkbokföringsuppgifter. Kulturförvaltningen erhåller dock ingen information från Skatteverket som kan röja den som har skyddade personuppgifter. Vid behov att kontakta en person med skyddade personuppgifter används Skatteverkets förmedlingstjänst.

Det kan dock finnas andra skäl att införa Sefos brett vid kulturförvaltningen, i annat syfte än för hantering av skyddade personuppgifter. Detta exempelvis för annan känslig information. Om behov av detta föreligger kommer ställningstagande för detta ske.

Slutligen vidhåller kulturförvaltningen det yttrande som gavs vid sammanträdet den 13 maj 2024. Förvaltningen har säkerställt att hanteringen av skyddade personuppgifter är tillräcklig och inte röjs till obehöriga.

Beslutsunderlag

Missiv från kommunrevisionen
Kommunrevisorernas granskningsrapport – Kommunens hantering av skyddade personuppgifter

Beredningsansvariga

Daniel Andersson, ledningskoordinator
Karin Carlsson, verksamhetsutvecklare
Beatrice Hammar, verksamhetschef Kulturskolan
Helena Karlström, bibliotekschef

Beslutet ska skickas till

kommunrevisionen@umea.se

Tjänsteskrivelse

Dnr: KU-2024/00027

Jenny Skarstedt
Kulturdirektör

Daniel Andersson
ledningskoordinator

Kommunrevisionen, 2025-11-19

För yttrande
Kommunstyrelsen
Fritidsnämnden
Kulturnämnden
Individ- och familjenämnden
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden
För- och grundskolenämnden
För kännedom
Kommunfullmäktige

Revisionsrapport ”Uppföljande granskning: Hantering av skyddade personuppgifter 2025”

De förtroendevalda revisorerna i Umeå kommun har givit EY i uppdrag att genomföra en granskning av kommunens hantering av skyddade personuppgifter. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2025.

I rapporten framgår bedömningar och rekommendationer. Till rapporten bifogas också revisionens kortversion av rapporten.

Revisorerna önskar ett yttrande över rapporten där Kommunstyrelsen och nämndernas (se *för yttrande* ovan) åsikter kring granskningen och dess rekommendationer framgår. Om utfästelser görs i svaret, önskas också tidsplan kring dessa. Revisionen önskar detta yttrande över rapporten senast den 30 februari 2026.

Revisionen önskar därtill återkoppling från kommunstyrelsen och berörda nämnder (se *för yttrande* ovan) senast den 30 november 2026 avseende vilka åtgärder som har vidtagits utifrån lämnade rekommendationer.

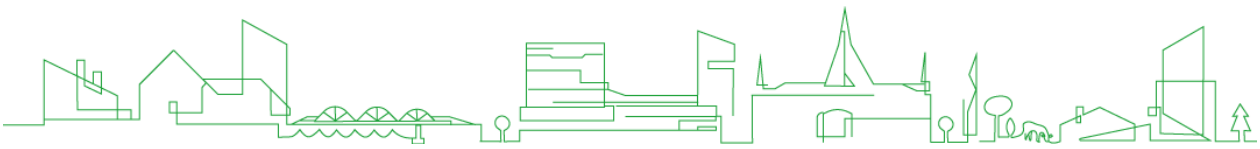
Yttrande över rapporten samt återkoppling önskas via e-post till kommunrevisionen@umea.se.

Umeå kommuns revisorer,

Ewa Miller	Per-Erik Evaldsson
Ordförande	*Vice ordförande*

Kommunrevisionen granskar

Uppföljande granskning: Hantering av skyddade personuppgifter, 2025

Angående granskningen

Revisionsuppdraget är ett kommunalt förtroendeuppdrag och revisorerna är direkt ansvariga inför kommunfullmäktige och därmed indirekt inför medborgarna genom den representativa demokratin. Revisionen har uppdrag att granska de verksamheter som styrelser, nämnder och kommunala bolag bedriver.

I formell mening är varje revisor en egen myndighet, men i det praktiska revisionsarbetet sker arbetet gemensamt.

Ytterst syftar revisionen till att undersöka om verksamheten bedrivs i enlighet med uppställda mål och på ett från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

- Revisorernas uppdrag regleras i kommunallag, aktiebolagslag, god revisionssed, ägardirektiv och reglemente.
- Revision ska utföras på ett oberoende sätt.
- Revisorerna genomför grundläggande granskning, granskning av delårsrapport och årsredovisning och fördjupade granskningar.

Revisorerna ska därför objektivt, opartiskt och sakligt, självständigt granska den verksamhet som styrelse, nämnder och beredningar bedriver. Revisorerna ska också bedöma om de förtroendevalda ledamöterna i nämnder och styrelser har tillräcklig styrning och kontroll över verksamhetens ekonomi, prestationer och kvalitet.

Revisorernas uttalanden och bedömningar finns i revisionsberättelser och granskningsrapporter. En ambition i revisorernas arbete är att deras rekommendationer i samband med granskning ska kunna användas av verksamheterna för att åstadkomma effekter i deras förbättringsprocess.

Kontaktuppgifter

Om kommunrevisorernas uppdrag

kommunrevisionen@umea.se

Ordförande i kommunrevisionen

Ewa Miller, ordförande

ewa.miller@umea.se

Revisionsrapport 2025
Genomförd på uppdrag av revisorerna
November 2025

Uppföljande granskning: Hantering av skyddade personuppgifter

Umeå kommun

The better the question. The better the answer.
The better the world works.

Shape the future with confidence

Shape the future
with confidence

Innehåll

Sammanfattning **2**

1. Inledning **3**
1.1. Bakgrund 3
1.2. Syfte och revisionsfrågor 3
1.3. Metod och avgränsning 3
1.4. Revisionskriterier 4

2. Granskningsresultat **5**
2.1. Behandling av den tidigare granskningen 5
2.2. Åtgärder utifrån tidigare granskning 6
2.3. Åtgärderna i förhållande till rekommendationerna 15

3. Samlad bedömning **23**
Bilaga 1: Källförteckning 25
Bilaga 2: Granskning av kommunens hantering av skyddade personuppgifter 26

Shape the future with confidence

Sammanfattning

EY har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna genomfört en uppföljande granskning av kommunens hantering av skyddade personuppgifter. Kommunens revisorer granskade kommunens hantering av skyddade personuppgifter år 2023.

Vår sammanfattade bedömning är att kommunstyrelsen samt övriga granskade nämnder ***delvis*** har vidtagit ändamålsenliga åtgärder med utgångspunkt från revisionens tidigare granskningar.

Granskningen visar att nämnderna har tagit flera steg för att förbättra hanteringen av skyddade personuppgifter. Bland de positiva iakttagelserna kan nämnas att samtliga granskade nämnder har behandlat frågan om skyddade personuppgifter i sina respektive sammanträden och att förvaltningarna har fått i uppdrag att åtgärda identifierade brister. Flera nämnder har också infört eller reviderat rutiner för hantering av skyddade personuppgifter, och utbildningsinsatser har genomförts. En upphandlad tjänst för säker digital kommunikation har införts och är tillgänglig för hela kommunen, även om anslutningsgraden varierar mellan verksamheterna.

Vidare visar granskningen att några nämnder har inkluderat kopplade till skyddade personuppgifter i sina internkontrollplaner. Vissa nämnder gör riskanalyser på verksamhetsnivå men dessa lyfts inte på ett strukturerat sätt till nämndsnivå.

Kommunövergripande styrdokument och riktlinjer för hantering av skyddade personuppgifter är inte uppdaterad och det är inte säkerställt att begränsning av åtkomst till skyddade personuppgifter är inte fullt ut genomförd i alla system. Slutligen råder oklarheter kring nyttjandet av säker digital kommunikation, och det finns behov av att säkerställa att denna används där det är motiverat.

Granskningen visar vidare att återrapportering av vidtagna åtgärder till nämnderna inte har skett.

För enskilda bedömningar samt de rekommendationer vi lämnar med anledning av resultatet av denna granskning, se avsnitt 3.

Shape the future with confidence

1. Inledning

1.1. Bakgrund

En viktig del i revisionsarbetet är att de rekommendationer som ges tas om hand av berörda nämnder. Det innebär att de områden där revisionen ser behov av förbättring får uppmärksamhet och åtgärdas, så att verksamheten kan utvecklas på ett positivt sätt.

Kommunens revisorer granskade under år 2023 kommunens hantering av skyddade personuppgifter. Granskningen omfattade kommunstyrelsen, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, för- och grundskolenämnden, individ- och familjenämnden, fritidsnämnden samt kulturnämnden. Den sammanfattande bedömning var att kommunstyrelsen och de granskade nämnderna inte på ett tillräckligt sätt säkerställt att skyddade personuppgifter inte röjs till obehöriga, samt att de tillämpade rutiner inte var ändamålsenliga.

I revisionens tidigare granskningar riktades ett antal rekommendationer till kommunstyrelse och berörda nämnder. Se tabellen i avsnitt 2.2 *Åtgärder utifrån tidigare granskning* för en sammanställning utifrån respektive granskningsobjekt i primärkommunen.

Med anledning av vikten av att skyddade personuppgifter hanteras på ett ändamålsenligt sätt samt iakttagelser och bedömningar från tidigare granskning har revisorerna beslutat att genomföra en uppföljande granskning.

1.2. Syfte och revisionsfrågor

Syftet med den uppföljande granskningen är att bedöma om kommunstyrelsen samt berörda nämnder (se avgränsning nedan) har vidtagit ändamålsenliga åtgärder med utgångspunkt från revisionens tidigare granskning och rekommendationer.

Granskningen ska besvara följande *revisionsfrågor:*

- Har åtgärder vidtagits utifrån revisionens tidigare granskning?
- Har åtgärderna medfört att rekommendationerna har omhändertagits i tillräcklig utsträckning?

1.3. Metod och avgränsning

Granskningen omfattar kommunstyrelsen, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, för- och grundskolenämnden, individ- och familjenämnden, fritidsnämnden samt kulturnämnden. Granskningen avgränsas till att följa upp de rekommendationer som lämnats i granskningen. *I granskningen ingår bland annat att kartlägga om:*

Shape the future with confidence

- Kommunstyrelsen och berörda nämnder har behandlat ärendet (revisionsrapporten) på ett sammanträde?
- Kommunstyrelsen och berörda nämnder har gett förvaltningarna i uppdrag att åtgärda konstaterade brister?
- Åtgärderna har följts upp och återrapporterats till kommunstyrelsen och berörda nämnder

Uppföljningen har genomförts genom dokumentanalys och skriftliga frågor till respektive förvaltning.

1.4. Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses de bedömningsgrunder som bildar underlag för revisionens analyser, slutsatser och bedömningar. I denna granskning utgörs revisionskriterierna av revisionskriterier och rekommendationer från tidigare granskning.

Shape the future with confidence

2. Granskningsresultat

2.1. Behandling av den tidigare granskningen

Utifrån protokollsgranskning kan vi konstatera att samtliga granskade nämner och bolag har behandlat granskningen vid ett sammanträde, se nedan:

Nämnd	Behandling av tidigare granskning	Beslut i samband med behandling	Uppföljning av åtgärder i yttrande
Kommunstyrelsen	2024-06-04 § 92	Kommunstyrelsen beslutar att yttra sig enligt förvaltningens förslag.	Ingen uppföljning genomförd.
Individ- och familjenämnden	2024-05-22 § 121	Nämnden beslutar att yttra sig enligt förvaltningens förslag.	Ingen samlad uppföljning genomförd. Vissa åtgärder har dock följts upp.
Kulturnämnden	2024-05-23 § 44	Nämnden beslutar att yttra sig enligt förvaltningens förslag.	Ingen samlad uppföljning genomförd. Nämnden har informerats om rutiner för skyddade personuppgifter och hur de tillämpas (2024-12-19).
Fritidsnämnden	2024-05-22 § 38	Nämnden beslutar att yttra sig enligt förvaltningens förslag.	Ingen samlad uppföljning till nämnden. Uppföljning har skett inom förvaltningen och till nämndens presidium.
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	2024-05-22 § 51	Nämnden beslutar att yttra sig enligt förvaltningens förslag.	Ingen samlad uppföljning till nämnden. Dock har nämnden informerats om pågående granskning och har fått möjlighet att ställa frågor.
För- och grundskolenämnden	2024-05-23 § 46	Nämnden beslutar att yttra sig enligt förvaltningens förslag.	Ingen samlad uppföljning till nämnden

Shape the future with confidence

2.2. Åtgärder utifrån tidigare granskning

I revisionens tidigare granskning riktades ett antal rekommendationer. Se nedanstående tabell för en sammanställning:

Rekommendation	Riktad till
Upprätta och anta ett kommunövergripande styrdokument för hanteringen av skyddade personuppgifter. Ett sådant styrdokument, exempelvis i form av en riktlinje, bör omfatta inriktningen för arbetet både kommunens kunder och dess medarbetare på en strategisk nivå.	Kommunstyrelsen
Upprätta risk- och konsekvensanalyser specifikt avseende hanteringen av skyddade personuppgifter. Vid behov inkludera området i internkontrollplanerna.	Kommunstyrelsen, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, för- och grundskolenämnden, individ- och familjenämnden, fritidsnämnden samt kulturnämnden
Upprätta och anta styrande dokument för hanteringen av skyddade personuppgifter inom det egna ansvarsområdet. Tydliggör riktlinjen i verksamhetsnära rutiner/instruktioner.	Kommunstyrelsen, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, för- och grundskolenämnden, individ- och familjenämnden, fritidsnämnden samt kulturnämnden
Genomföra regelbundna utbildningar för samtliga medarbetare som hanterar skyddade personuppgifter, exempelvis som en del av ett årshjul. Överväg också att på en övergripande nivå informera samtliga medarbetare om skyddade personuppgifter.	Kommunstyrelsen, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, för- och grundskolenämnden, individ- och familjenämnden, fritidsnämnden samt kulturnämnden
Begränsa åtkomsten till personuppgifterna genom strikt behörighetstilldelning.	Kommunstyrelsen, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, för- och grundskolenämnden, individ- och familjenämnden, fritidsnämnden samt kulturnämnden
Skyndsamt implementera krypterad e-post genom tjänsten Säker digital kommunikation i hela kommunen.	Kommunstyrelsen, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, för- och grundskolenämnden, individ- och familjenämnden, fritidsnämnden samt kulturnämnden
Stärk arbetsrutinerna för användandet av internposten vid hantering av skyddade personuppgifter.	Kommunstyrelsen, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, för- och grundskolenämnden, individ- och familjenämnden, fritidsnämnden samt kulturnämnden
Genomföra kontroller av användarloggar som en organisatorisk säkerhetsåtgärd för att	Kommunstyrelsen, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, för- och

Shape the future with confidence

minska riskerna för röjning av skyddade personuppgifter.	grundskolenämnden, individ- och familjenämnden, fritidsnämnden samt kulturnämnden
Säkerställa möjligheten att systematiskt följa upp avvikelser avseende skyddade personuppgifter.	Kommunstyrelsen, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, för- och grundskolenämnden, individ- och familjenämnden, fritidsnämnden samt kulturnämnden
Säkerställa att nämnden inte lagrar filer med sekretessmarkerad information på ett sätt som kan strida mot GDPR.	Individ- och familjenämnden

I kommande avsnitt redogör vi i tabellform för vilka åtgärder respektive granskningsobjekt har vidtagit utifrån de lämnade rekommendationerna. I den högra kolumnen finns våra iakttagelser kopplat till respektive svar/åtgärd inom ramen för den uppföljande granskningen. I den högra kolumnen finns också iakttagelser kopplat till uppföljande frågor till respektive granskningsobjekt.

2.2.1. Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsens kommentarer och åtgärder enligt yttrande	EY:s iakttagelser 2025
Kommunstyrelsen avser revidera och förtydliga riktlinje för informationssäkerhet, som omfattar skyddade personuppgifter.	Vid granskningen av den reviderade riktlinjen (mars 2025) framkommer inga revideringar gällande skyddade personuppgifter. Enligt företrädare från stadsledningskontoret inväntar kommunstyrelsen införandet av nya cybersäkerhetslagen innan revidering av informationssäkerhet.
Kommunstyrelsen framhåller att det finns en metod för riskanalys gällande informationssäkerhetsrisker som genomförs löpande. Styrelsen bedömer att hanteringen av skyddade personuppgifter kan hanteras inom befintlig metodik. Behörighetstilldelning, kontroll av loggar och övriga relevanta åtgärder uppges kunna vidtas som en följd av detta.	
Gällande uppföljning av avvikelser föreslår kommunstyrelsen att en särskild fråga kan läggas till i befintliga system för att uppmärksamma incidenter som involverar skyddade personuppgifter.	
Kommunstyrelsen framhåller att utbildning ska ske inom ramen för informationssäkerhetsutbildning.	Enligt företrädare från stadsledningskontoret pågår en uppstart av en kommungemensam utbildning i informationssäkerhet och digitala

Shape the future with confidence

	risker i kommunens förvaltningar. Däremot att det inte har tagits fram någon specifik utbildning för medarbetare som hanterar skyddade personuppgifter ur ett kommunövergripande perspektiv.
Kommunstyrelsen framhåller att tjänsten *Säkra meddelanden* (Sefos) införs för säker hantering av känslig information. Styrelsen bedömer att den tjänst för krypterad e-post som revisionen hänvisar till inte är aktuell att införa.	Enligt företrädare för stadsledningskontoret finns tjänsten Sefos tillgänglig för hela kommunen, men samtliga verksamheter har inte anslutit sig ännu.

2.2.2. Individ- och familjenämnden

Individ- och familjenämndens kommentarer och åtgärder enligt yttrande	EY:s iakttagelser 2025
Nämnden inväntar kommunstyrelsens riktlinjer innan egna riktlinjer för skyddade personuppgifter utformas eller kompletteras med lokala rutiner.	Kommunstyrelsen har inte reviderat riktlinjen avseende hantering av skyddade personuppgifter (se avsnitt 2.2.1).
Nämnden planerar att inkludera hantering av skyddade personuppgifter i internkontrollplanen för 2025.	Vi har tagit del av nämndens internkontrollplan för år 2025 och av den framgår att risken har inkluderats.
Hantering av skyddade personuppgifter ingår i introduktionen för nyanställda, och utbildningen ses över utifrån nya riktlinjer. Möjlighet till regelbunden intern utbildning utreds och ska samordnas med eventuella kommunövergripande utbildningsinsatser.	Företrädare från förvaltningen påpekar att hanteringen av skyddade personuppgifter ingår i den verksamhetsnära introduktionen. Detta har inte gått att styrka med underlag.
Nämnden har genomfört en övergång till ett nytt verksamhetssystem (från februari 2024). I det nya systemet arbetas det för en strikt behörighetstilldelning. I och med att man ser över arbetssätt och rutiner i övergången till det nya systemet, identifieras risker kopplade till skyddade personuppgifter och hanteras allt eftersom de upptäcks.	Enligt företrädare för förvaltningen har inte arbetet fortskridit eftersom införandet av ett nytt verksamhetssystem avbröts, däremot att en ny process med upphandling av verksamhetssystem har påbörjats.
Tjänsten Säkra meddelanden (Sefos) införs för säker e-posthantering; rutiner för systemanvändning utformas utifrån olika verksamheters behov.	Tjänsten Sefos har införts.
Nämnden framhåller att de vid hantering av skyddade personuppgifter avser att tydliggöra rådande arbetssätt samt upprätta en nämndgemensam rutin för hanteringen av	Vi har erhållit underlag som bekräftar att en ny rutin har tagits fram tillsammans med äldrenämnden.

Shape the future with confidence

internpost där hanteringen av skyddade personuppgifter ska ingå.	
Loggkontroller ses över i samband med nytt verksamhetssystem. Möjlighet för chefer att beställa loggar för personer med skyddade personuppgifter planeras utökas (om det finns en misstanke om dataintrång eller obefogad sökning i systemet).	Enligt uppgift har arbetet inte fortskridit eftersom införandet av verksamhetssystemet avbrutits. Upphandling har påbörjats.
Det pågår undersökningar om möjligheten att lägga till en kontrollfråga om skyddade personuppgifter i det gemensamma systemet för avvikelserapporteringen, vilket skulle förbättra uppföljningen. Nämnden ska uppdatera rutinerna kring personuppgiftsincidenter för att säkerställa att incidenter med skyddade personuppgifter hanteras snabbt.	Företrädare för förvaltningen uppger att en kontrollfråga inte har lagts till men att nämndens önskemål har mottagits av de som ansvarar för systemet. Vidare har rutinen gällande personuppgiftsincidenter uppdaterats. Vi har tagit del av rutindokumentet som bekräftar att hantering av incidenter med skyddade personuppgifter har uppdaterats.
Rutiner för avvikelsehantering enligt SoL, LSS och Lex Sarah ses över för att alla fel kring personuppgifter även rapporteras som personuppgiftsincidenter.	Vi har erhållit underlag som styrker att förvaltningen har reviderat rutinerna gällande avvikelsehantering enligt SoL, LSS och Lex Sarah som förtydligar att alla fel kring personuppgifter även rapporteras som personuppgiftsincidenter.
Nämnden beslutade 2021 att känslig information skulle flyttas från Sharepoint 2010 till Microsofts molntjänster enligt tekniska nämndens rekommendationer. Vid varje ny eller pågående lagring av personuppgifter i dessa molntjänster görs konsekvensbedömningar enligt GDPR artikel 35[1]. Det framhålls särskilt att skyddade personuppgifter inte får lagras i molntjänster. För andra sekretesskyddade personuppgifter som måste lagras i molntjänster används pseudonymisering[2] som skyddsåtgärd, och det säkerställs att endast nödvändiga uppgifter lagras.	Detta är ett förtydligande utifrån revisionens rekommendation om att nämnden skulle säkerställa att nämnden inte lagrar filer med sekretessmarkerad information på ett sätt som kan strida mot GDPR.

[1] General Data Protection Regulation (Dataskyddsförordningen) artikel 35. *Konsekvensbedömning avseende dataskydd*

[2] Personuppgifter omvandlas så att de inte längre kan kopplas till en specifik individ utan att använda ytterligare information

Shape the future with confidence

2.2.3. Kulturnämnden

Kulturnämndens kommentarer och åtgärder enligt yttrande	EY:s iakttagelser 2025
Nämnden delar bilden att kommunövergripande rutiner, uppföljning och utbildning saknas, samt att eventuella riktlinjer, regler och styrning som skapas måste ta hänsyn till verksamheternas olika tekniska lösningar, system och funktionalitet.	Vi har tagit del av nämndens internkontrollplan för år 2024 och av den framgår att risken har inkluderats. Vi har tagit del av rutiner och checklista för skyddade identiteter hos *Kulturskolan*. Vi har även tagit del av ett dokument gällande gemensamma regler för *Umeåregionens folkbibliotek* där det framgår hur uppgifter av en person med skyddade personuppgifter ska hanteras.
Nämnden framhåller att berörda chefer inom Kulturskolan och biblioteksverksamheten har genomgått en utbildning gällande skyddande personuppgifter genom Skatteverket.	Vi har mottagit underlag som styrker deltagande i utbildning gällande skyddade personuppgifter genom Skatteverket.
I kommunens bibliotekssystem framgår aldrig annat än att det är en skyddad identitet och personens namn och adress framgår inte. Därtill framhåller nämnden att det inte är möjligt att begränsa personalens behörighet till bibliotekssystemet som revisorerna föreslår, då biblioteksservicen i så fall skulle inskränkas.	

I nämndens yttrande till revisorerna bemöter nämnden ett urval av rekommendationerna som riktades till nämnden. Rekommendationerna avseende krypterad e-post, rutiner för internpost, kontroll och användarloggar och uppföljning av avvikelser bemöts inte. Vid uppföljande frågor till nämnden uppges följande:

Enligt företrädare från kulturförvaltningen framgår att förvaltningen inte har genomfört informationssäkerhetsklassning och riskanalys av sina handlingar, och därmed inte kan göra konsekvensbedömningen ifall de behöver använda tjänsten Sefos (vilken kan nyttjas för säker e-post).

Efter en personuppgiftsincident gällande hantering av känsliga personuppgifter förmedlad via internpost som inkommit till fel mottagare har förtydliganden skickats till enhetschefer om hur hanteringen av internpost ska ske.

Företrädare från förvaltningen framhåller även att det i verksamhetssystemet inte registreras skyddade personuppgifter, enbart de uppgifter de enskilde vill lämna. Kontroller av användarloggar är därmed inte tillämpligt.

Shape the future with confidence

Angående uppföljning av avvikelser konstaterar nämnden att det finns en rutin för hanteringen av personuppgiftsincidenter som ska implementeras i förvaltningen. Det framgår även att under våren 2025 inledde förvaltningen ett arbete med Stadsarkivet och en kommunstrateg för att klassa sina handlingar, men arbetet pausades när resurserna omfördelades till stadsledningskontoret i väntan på en kommunövergripande plan för informations- och säkerhetsklassning.

2.2.4. Fritidsnämnden

Fritidsnämndens kommentarer och åtgärder enligt yttrande	EY:s iakttagelser 2025
Nämnden kommer att bevaka kommunstyrelsen revidering av riktlinjen för informationssäkerhet och därefter upprätta verksamhetsnära rutiner för hanteringen av skyddade personuppgifter.	Vi har mottagit underlag som visar att i kommunens bokning- och bidragssystem inkluderas frågan ifall personen har skyddade personuppgifter, och att denne då inte ska registrera sig i systemet. Detta tyder på en tydliggjord hantering av skyddade personuppgifter.
Förvaltningen använder sig av kommunens dokumentationsstöd för konsekvensbedömning och i enlighet med GDPR artikel 35. I befintliga arbetssätt inkluderas hanteringen av skyddade personuppgifter.	Enligt företrädare från förvaltningen, har fritidsnämnden inte för avsikt att upprätta specifika risk- och konsekvensanalyser då nämndens utgångspunkt är att hantera skyddade personuppgifter i så liten utsträckning som möjligt, samt att de åtgärder som genomförs i enlighet med yttrandet bedöms som tillräckliga. Enligt företrädare från förvaltningen är det befintliga arbetssättet kommunens dokumentationsstöd för konsekvensbedömning enligt artikel 35 GDPR. Genom detta stöd ska hanteringen av skyddade personuppgifter inkluderas i arbetet.
Förvaltningen kommer att komplettera sin introduktion av nya medarbetare med ett avsnitt om hanteringen av skyddade personuppgifter.	Vi har erhållit material som bekräftar att hanteringen av skyddade personuppgifter har inkluderats i utbildningsmaterial gällande informationssäkerhet och hantering av verksamhetens information.
Gällande behörighetstilldelning framhåller nämnden att verksamheten använder system där de inte har möjlighet att styra tillgången på personuppgifter på den nivån att det går att genomföra en strikt behörighetstilldelning. Därtill att verksamhetssystemet därför	

Shape the future with confidence

tillämpar pseudonymisering för att undvika behandling av skyddade personuppgifter.	
Inom kommunen pågår ett arbete med att införa tjänsten Sefos som gör det möjligt att skicka känslig information och sekretessuppgifter med e-post.	Enligt företrädare för stadsledningskontoret finns tjänsten Sefos tillgänglig för hela kommunen, men samtliga verksamheter har inte anslutit sig ännu.
Det bedöms inte som aktuellt att genomföra regelbundna kontroller av användarloggar då nämnden har minimerat all behandling av skyddade personuppgifter, samt att kontroller av loggar kontroller av loggar kan initieras utifrån att det sker personuppgiftsincidenter.	
Förvaltningen följer upp rapporterade personuppgiftsincidenter utan dröjsmål, ifall en incident med skyddade personuppgifter skulle upptäckas kan åtgärder snabbt vidtas.	

2.2.5. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens kommentarer och åtgärder enligt yttrande	**EY:s iakttagelser 2025**
Efter upprättande av ett kommunövergripande styrdokument skulle nämndspecifika styrdokument kunna utarbetas och ligga i linje med de övriga rekommendationerna i revisionens granskning.	Nämnden har inte upprättat något eget styrdokument. Däremot har rutiner tagits fram/reviderats. Se nedan.
Utbildningsförvaltningen och dess verksamheter har rutinbeskrivningar.	Vi har erhållit rutinbeskrivningar för hantering av personer med skyddade personuppgifter inom gymnasieskola, Komvux och yrkeshögskola (reviderades våren 2025).
I det förvaltningsövergripande arbetet ingår att stärka arbetsrutiner för användandet av internpost vid hanteringen av skyddade personuppgifter.	Företrädare från utbildningsförvaltningen uppger att för gymnasieverksamheten innebär implementering av nya rutiner att hanteringen av skyddade personuppgifter via internpost helt ska upphöra och att dessa uppgifter ersätts med fiktiva uppgifter. För vuxenutbildningen skickas inget via internpost, men vid informationsdelning sker detta via fingerade uppgifter eller muntligen. Enligt arbetsmarknads- och integrationsavdelningens rutin ska skyddade personuppgifter skickas med rekommenderat brev.
Inom arbetsmarknads- och integrationsavdelningen har det upprättats arbetsmaterial som medarbetare ska ta del av	Enligt företrädare från utbildningsförvaltningen har arbetsmarknads- och integrationsavdelningen tagit fram ett internt utbildningsmaterial avseende hantering av

Shape the future with confidence

innan årsskiftet 2024/2025 vilket även kommer att ges till nyanställda.	skyddade personuppgifter. Även alla skoladministratörer på gymnasiet samt berörda tjänstepersoner inom vuxenutbildningen har deltagit i Skatteverkets utbildning om skyddade personuppgifter, samt att denna utbildning avses att genomföras årligen och ingå som en del i verksamheternas årshjul. Vi har erhållit underlag som styrker att arbetsmarknads- och integrationsavdelningen har internt utbildningsmaterial avseende hanteringen av skyddade personuppgifter, samt att utbildningsinsatser sker enligt årshjul.
Nämnden påpekar att loggkontroller redan genomförs i förhållande till skyddade personuppgifter. Därtill att en riktad satsning har gjorts gällande en förstärkt GDPR-organisation inom förvaltningen vilket innebär att fler medarbetare med kunskap gällande personuppgifter.	Enligt företrädare på utbildningsförvaltningen behöver rutiner nu ses över och anpassas till en ny förvaltningsstruktur när utbildningsförvaltningen planeras att delas.
En utbildningsinsats är inplanerad för medarbetare inom verksamheterna för att lyfta vikten av att anmäla personuppgiftsincidenter. Nämnden framhåller att det inom det kommunövergripande inrapporteringssystemet fångas in personer med skyddade personuppgifter i de fall en incident skulle ske.	Enligt företrädare på utbildningsförvaltningen finns en utbildning digitalt sedan höstterminen 2025 och är tillgänglig för samtliga medarbetare.

2.2.6. För- och grundskolenämnden

För- och grundskolenämndens kommentarer och åtgärder enligt yttrande	**EY:s iakttagelser 2025**
Efter upprättande av ett kommunövergripande styrdokument skulle nämndspecifika styrdokument kunna utarbetas och ligga i linje med de övriga rekommendationerna i revisionens granskning.	Nämnden har inte upprättat något eget styrdokument. Däremot har rutiner tagits fram/reviderats. Se nedan.
Utbildningsförvaltningen och dess verksamheter har rutinbeskrivningar.	Vi har erhållit handlingsplaner för elever med skyddade personuppgifter samt rutindokument för hanteringen av skyddade personuppgifter inom för- och grundskolan.
I det förvaltningsövergripande arbetet ingår att stärka arbetsrutiner för användandet av internpost vid hanteringen av skyddade personuppgifter.	Företrädare från utbildningsförvaltningen uppger att i för- och grundskoleverksamheten innebär implementering av nya rutiner att hanteringen av skyddade personuppgifter via internpost helt ska upphöra och att dessa

Shape the future with confidence

	uppgifter ersätts med fiktiva uppgifter. I för- och grundskoleverksamheten skickas inget via internpost, men vid informationsdelning sker detta via fingerade uppgifter eller muntligen. I rutinen för hantering av personer med skyddade personuppgifter inom för- och grundskola framgår att uppgifter till gymnasieantagningen skickas med rekommenderat brev. I rutinen framgår även att rutinen årligen ska följas upp, och vid nyanställning ska rutinen aktualiseras av anställande chef.
Nämnden påpekar att loggkontroller redan genomförs i förhållande till skyddade personuppgifter. Därtill att en riktad satsning har gjorts gällande en förstärkt GDPR-organisation inom förvaltningen vilket innebär att fler medarbetare med kunskap gällande personuppgifter.	
En utbildningsinsats är inplanerad för medarbetare inom verksamheterna för att lyfta vikten av att anmäla personuppgiftsincidenter. Nämnden framhåller att det inom det kommunövergripande inrapporteringssystemet fångas in personer med skyddade personuppgifter i de fall en incident skulle ske.	

2.2.7. Bedömning

Revisionsfråga: Har åtgärder vidtagits utifrån revisionens tidigare granskning?

Bedömning:

Vi bedömer att kommunstyrelsen, individ- och familjenämnden, fritidsnämnden, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden samt för- och grundskolenämnden **i allt väsentligt** har vidtagit åtgärder utifrån revisionens tidigare granskning. Vi grundar vår bedömning på att nämnderna i sina yttranden beskriver de åtgärder som planerats och att nämnderna med dokumentation har kunnat styrka att arbete utförts i enlighet med de planerade åtgärderna. I de fall åtgärder inte är vidtagna är vår bedömning att ovanstående nämnder på ett tydligt sätt redogjort för bakgrunden till detta.

Vi bedömer att kulturnämnden **delvis** har vidtagit åtgärder utifrån revisionens tidigare granskning. Vi grundar vår bedömning på att kulturnämnden i sitt yttrande till revisionen endast beskriver åtgärder, eller motiverar varför åtgärder inte är aktuella, kopplat till några av rekommendationerna. Enligt vår bedömning har därför inte nämnden tagit ett

Shape the future with confidence

samlat ställningstagande till rekommendationerna, även om vi har fått information om fler åtgärder vid uppföljande frågor.

2.3. Åtgärderna i förhållande till rekommendationerna

Rekommendation	Riktad till	EY:s kommentarer
Upprätta och anta ett kommunövergripande styrdokument för hanteringen av skyddade personuppgifter. Ett sådant styrdokument, exempelvis i form av en riktlinje, bör omfatta inriktningen för arbetet både kommunens kunder och dess medarbetare på en strategisk nivå.	Kommunstyrelsen	Vid granskningen av den reviderade riktlinjen (mars 2025) framkommer inga revideringar gällande skyddade personuppgifter. Enligt företrädare från stadsledningskontoret inväntar kommunstyrelsen införandet av nya cybersäkerhetslagen innan revidering av informationssäkerhet. **Rekommendationen är inte omhändertagen.**
Upprätta risk- och konsekvensanalyser specifikt avseende hanteringen av skyddade personuppgifter. Vid behov inkludera området i internkontrollplanerna.	Kommunstyrelsen	Styrelsen hänvisar till befintlig metodik för löpande riskanalys och bedömer att skyddade personuppgifter kan hanteras inom denna ram. Risken finns inte med i internkontrollplan. **Rekommendationen är delvis omhändertagen.**
	Individ- och familjenämnden	Individ- och familjenämnden har inkluderat hantering av skyddade personuppgifter i internkontrollplanen för 2025. **Rekommendationen är omhändertagen**.
	Kulturnämnden	Kulturnämnden har inkluderat risken att *skyddade personuppgifter hanteras felaktigt*, i internkontrollplanen för 2024. **Rekommendationen är omhändertagen.**
	Fritidsnämnden	Vi kan inte se att fritidsnämnden har genomfört riskanalyser eller inkluderat risken i internkontrollarbetet. Företrädare från förvaltningen uppger att genom att förvaltningen använder kommunens dokumentationsstöd för konsekvensbedömning enligt artikel 35 GDPR inkluderas hanteringen av skyddade personuppgifter, och att nämnden då inte har för avsikt att upprätta specifika risk- och konsekvensanalyser.

Shape the future with confidence

		Rekommendationen är delvis omhändertagen.
	Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	Vi kan inte se att gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden har genomfört riskanalyser eller inkluderat risken i internkontrollarbetet. Enligt företrädare från förvaltningen föreslås i nämndens internkontrollplan för 2026 att systematiskt kontrollera efterlevnad av rutiner med syfte att minimera risk att personer med skyddade personuppgifter röjs. **Rekommendationen är inte omhändertagen per november 2025.**
	För- och grundskolenämnden	Vi kan inte se att för- och grundskolenämnden har genomfört riskanalyser eller inkluderat risken i internkontrollarbetet. **Rekommendationen är inte omhändertagen.**
Upprätta och anta styrande dokument för hanteringen av skyddade personuppgifter inom det egna ansvarsområdet. Tydliggör riktlinjen i verksamhetsnära rutiner/instruktioner.	Kommunstyrelsen	Enligt företrädare från stadsledningskontoret har avdelningen Lön och Pension upprättade rutiner och checklistor för hanteringen av skyddade personuppgifter, däremot fanns dessa redan vid den tidigare granskningen. Inga nya rutiner har därmed upprättats inom det egna ansvarsområdet. Styrelsen har fler verksamhetsområden som i teorin kan stöta på skyddade personuppgifter. **Rekommendationen bedöms därför som ej omhändertagen.**
	Individ- och familjenämnden	Enligt företrädare från förvaltningen arbetar ett stabsnätverk med att förtydliga ansvaret av förvaltningarnas ansvar gällande dataskydd, informationssäkerhet och informationsförvaltning. **Rekommendationen bedöms som ej omhändertagen.**

Shape the future with confidence

	Kulturnämnden	Förvaltningen framhåller att de har rutiner för hur skyddade personuppgifter ska hanteras. Vår granskning visar att rutiner finns upprättade. **Rekommendationen bedöms som omhändertagen.**
	Fritidsnämnden	Hanteringen av skyddade personuppgifter ingår i verksamhetens befintliga arbetssätt och vi har mottagit underlag som tyder på en tydliggjord hantering av skyddade personuppgifter i kommunens bokning- och bidragssystem. **Rekommendationen bedöms som omhändertagen.**
	Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	Utbildningsförvaltningen och dess verksamheter har rutinbeskrivningar. **Rekommendationen bedöms som omhändertagen.**
	För- och grundskolenämnden	Verksamheterna har rutinbeskrivningar. **Rekommendationen bedöms som omhändertagen.**
Genomföra regelbundna utbildningar för samtliga medarbetare som hanterar skyddade personuppgifter, exempelvis som en del av ett årshjul. Överväg också att på en övergripande nivå informera samtliga medarbetare om skyddade personuppgifter.	Kommunstyrelsen	Det har inte tagits fram någon ämnesspecifik utbildning för medarbetare som hanterar skyddade personuppgifter ur ett kommunövergripande perspektiv. **Rekommendationen bedöms därför som ej omhändertagen**.
	Individ- och familjenämnden	Nämnden framhåller att utbildning finns och att befintlig introduktion inkluderar hanteringen av skyddade personuppgifter. Vi har inte mottagit underlag som styrker att hanteringen av skyddade personuppgifter ingår i introduktionen för nyanställda, däremot uppger företrädare från förvaltningen att hanteringen ingår i den verksamhetsnära introduktionen. **Vi kan därför inte bedöma om rekommendationen är omhändertagen.**
	Kulturnämnden	Kulturnämnden har vidtagit åtgärder genom att berörda chefer har genomgått en utbildning gällande skyddade personuppgifter. Detta har styrkts med

Shape the future with confidence

		underlag. **Rekommendationen bedöms som omhändertagen.**
	Fritidsnämnden	Fritidsnämnden har vidtagit åtgärder genom att hanteringen av skyddade personuppgifter har inkluderats i utbildningsmaterial gällande informationssäkerhet och hantering av verksamhetens information. **Rekommendationen bedöms som omhändertagen.**
	Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden har vidtagit åtgärder genom att förvaltningen har upprättat internt utbildningsmaterial för hantering av skyddade personuppgifter, och berörda tjänstepersoner har deltagit i en utbildning. Detta har styrkts med underlag. **Rekommendationen bedöms som omhändertagen.**
	För- och grundskolenämnden	Enligt företrädare för nämnden finns en utbildning digitalt sedan höstterminen 2025 och är tillgänglig för samtliga medarbetare. **Rekommendationen bedöms som omhändertagen.**
Begränsa åtkomsten till personuppgifterna genom strikt behörighetstilldelning.	Kommunstyrelsen	Avdelningen Lön och Pension har enligt uppgift säkerställt begränsad åtkomst. Vi har inte erhållit underlag som styrker att någon fler avdelning ska ha vidtagit någon åtgärd kopplat till detta. **Rekommendationen bedöms därför som delvis omhändertagen.**
	Individ- och familjenämnden	Vi har inte erhållit någon information eller underlag som tyder på att rekommendationen är omhändertagen. **Rekommendationen bedöms därför som ej omhändertagen**.
	Kulturnämnden	I och med införande av nytt bibliotekssystem under oktober 2025 tillämpar nämnden individuell inloggning med SITHS-id, vilket begränsar behörigheten till systemet. **Rekommendationen bedöms därför som omhändertagen.**
	Fritidsnämnden	Fritidsnämnden tillämpar pseudonymisering, vilket vi bedömer som lämpligt eftersom strikt behörighetstilldelning inte är möjlig i nämndens system. Detta är inte är samma sak som fullständig anonymisering. Det bör finnas rutiner för hantering av

Shape the future with confidence

		nycklar/koder. **Rekommendationen bedöms dock sammantaget som omhändertagen.**
	Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	Enligt gällande rutiner är tillgången till uppgifterna strikt begränsad, så att endast rektor och ansvarig administratör får ta del av dem. När det gäller gymnasieverksamheten hanteras uppgifterna på papper, som förvaras inlåsta. För vuxenutbildningen finns informationen i system där enbart behöriga personer har åtkomst. **Rekommendationen bedöms som omhändertagen.**
	För- och grundskolenämnden	Nämndens system är användar-/behörighetsstyrda så att endast personer som har arbetsuppgifter kopplat till aktuellt system har tillgång till det och därmed också då kunskap om hantering av skyddade personuppgifter. **Rekommendationen bedöms därför som omhändertagen.**
Skyndsamt implementera krypterad e-post genom tjänsten Säker digital kommunikation i hela kommunen	Kommunstyrelsen, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, för- och grundskolenämnden, individ- och familjenämnden, fritidsnämnden samt kulturnämnden.	Tjänsten Sefos finns tillgänglig för samtliga nämnder att ansluta sig till. Det råder dock oklarheter exakt hur nyttjandet ser ut. **Rekommendationen bedöms som delvis omhändertagen.**
Stärk arbetsrutinerna för användandet av internposten vid hantering av skyddade personuppgifter	Kommunstyrelsen	I den reviderade riktlinjen för informationssäkerhet finns samma rutiner för internpost som tidigare. **Rekommendationen bedöms därför som ej omhändertagen.**
	Individ- och familjenämnden	Individ- och familjenämnden har vidtagit åtgärder genom att upprätta egna, nya, rutiner för hanteringen av internpost. **Rekommendationen bedöms som omhändertagen.**
	Kulturnämnden	På förekommen anledning har ett förtydligande om arbetssätt skickats till enhetschefer. Vi har inte erhållit någon information eller underlag som tyder på att rekommendationen i övrigt är omhändertagen, tex med nya rutiner. Enligt företrädare för förvaltningen pågår ett kommunövergripande arbete med att utveckla hantering av internpost. **Rekommendationen bedöms därför som ej omhändertagen.**

Shape the future with confidence

	Fritidsnämnden	Fritidsnämnden uppger att förvaltningen följer befintliga riktlinjer för informationssäkerhet, där det finns ett avsnitt om fysisk posttjänst. **Rekommendationen bedöms som ej omhändertagen (se bedömning avseende KS).**
	Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	Det finns rutiner inom utbildningsförvaltningen. **Rekommendationen bedöms som omhändertagen.**
	För- och grundskolenämnden	Det finns rutiner. **Rekommendationen bedöms som omhändertagen.**
Genomföra kontroller av användarloggar som en organisatorisk säkerhetsåtgärd för att minska riskerna för röjning av skyddade personuppgifter.	Kommunstyrelsen	Styrelsen framhåller att loggkontroller och andra skyddsåtgärder kan införas vid behov i befintligt informationssäkerhetsarbete. **Rekommendationen bedöms som delvis omhändertagen.**
	Individ- och familjenämnden	Införandet av ett nytt verksamhetssystem har avbrutits. Däremot framgår att nuvarande rutiner möjliggör loggkontroller även för ärenden med skyddade personuppgifter. Nämnden har inte kunnat styrka att loggkontroller sker som en systematisk säkerhetsåtgärd. **Rekommendationen bedöms som delvis omhändertagen.**
	Kulturnämnden	Enligt nämnden innehåller inte deras verksamhetssystem inte skyddade personuppgifter (utöver samtyckesbaserade kontaktuppgifter). Vår bedömning är behovet av loggkontroller för just skyddade personuppgifter därför är begränsat. **Rekommendationen bedöms därför som ej tillämplig.**
	Fritidsnämnden	Enligt nämnden innehåller inte deras verksamhetssystem inte skyddade personuppgifter (utöver samtyckesbaserade kontaktuppgifter). Vår bedömning är behovet av loggkontroller för just skyddade personuppgifter därför är begränsat. **Rekommendationen bedöms därför som ej tillämplig.**

Shape the future with confidence

	Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	Inom utbildningsförvaltningen uppges loggkontroller nu genomföras i förhållande till skyddade personuppgifter. **Rekommendationen bedöms som omhändertagen**.
	För- och grundskolenämnden	Inom förvaltningen uppges loggkontroller nu genomföras i förhållande till skyddade personuppgifter. **Rekommendationen bedöms som omhändertagen**.
Säkerställa möjligheten att systematiskt följa upp avvikelser avseende skyddade personuppgifter.	Kommunstyrelsen	Ingen åtgärd är vidtagen. Företrädare för styrelsen påpekar att ett arbete med att utveckla incidenthanteringsprocess för informationssäkerhetsincidenter ses över i och med krav utifrån nya cybersäkerhetslagen. **Rekommendationen bedöms som delvis omhändertagen.**
	Individ- och familjenämnden	Ingen åtgärd är vidtagen. Ett arbete med att utveckla incidenthanteringsprocess för informationssäkerhetsincidenter ses över i och med krav utifrån nya cybersäkerhetslagen. **Rekommendationen bedöms som delvis omhändertagen.**
	Kulturnämnden	Kulturnämnden har en rutin som beskriver hantering av personuppgiftsincidenter. **Rekommendationen bedöms därför som omhändertagen.**
	Fritidsnämnden	Ingen åtgärd är vidtagen. Ett arbete med att utveckla incidenthanteringsprocess för informationssäkerhetsincidenter ses över i och med krav utifrån nya cybersäkerhetslagen. **Rekommendationen bedöms som delvis omhändertagen.**
	Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	Nämnden framhåller att inom det kommunövergripande inrapporteringssystemet fångas in personer med skyddade personuppgifter i de fall en incident skulle ske. Företrädare från förvaltningen uppger att uppföljning till nämnden kommer att ske i samband med en årsrapport gällande personuppgiftsincidenter, där särskild uppmärksamhet kommer att riktas mot eventuella incidenter som rör skyddade personuppgifter.

Shape the future with confidence

		Rekommendationen bedöms som delvis omhändertagen.
	För- och grundskolenämnden	Nämnden framhåller att inom det kommunövergripande inrapporteringssystemet fångas in personer med skyddade personuppgifter i de fall en incident skulle ske. **Rekommendationen bedöms som delvis omhändertagen.**
Säkerställa att nämnden inte lagrar filer med sekretessmarkerad information på ett sätt som kan strida mot GDPR	Individ- och familjenämnden	Nämnden framhåller att molntjänster används för lagring när verksamhetssystemet inte räcker till, att innan personuppgifter lagras i molntjänster genomförs konsekvensbedömningar enligt artikel 35 GDPR, och att inga skyddade personuppgifter lagras i molntjänst. **Rekommendationen bedöms som omhändertagen.**

2.3.1. Bedömning

Vi bedömer att kommunstyrelsen, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, för- och grundskolenämnden, individ- och familjenämnden, fritidsnämnden samt kulturnämnden **delvis** har vidtagit åtgärder som medfört att rekommendationerna har omhändertagits i tillräcklig utsträckning.

Vi grundar vår bedömning på att nämnderna har vidtagit ett antal åtgärder, men att dessa inte helt och hållet täcker de brister som tidigare har identifierats.

Shape the future with confidence

3. Samlad bedömning

Vår sammanfattade bedömning är att kommunstyrelsen samt övriga granskade nämnder ***delvis*** har vidtagit ändamålsenliga åtgärder med utgångspunkt från revisionens tidigare granskningar. Vi grundar vår bedömning på nedanstående:

Nämnd	Har åtgärder vidtagits utifrån revisionens tidigare granskning?	Har åtgärderna medfört att rekommendationerna har omhändertagits i tillräcklig utsträckning?
Kommunstyrelsen	**Ja**	**Delvis**
Individ- och familjenämnden	**Ja**	**Delvis**
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	**Ja**	**Delvis**
För- och grundskolenämnden	**Ja**	**Delvis**
Kulturnämnden	**Delvis**	**Delvis**
Fritidsnämnden	**Ja**	**Delvis**

Utifrån granskningsresultatet rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- Säkerställa att revidering av riktlinje för informationssäkerhet genomförs
- Utreda behovet av en kommunövergripande utbildning som rör skyddade personuppgifter
- Säkerställa att arbetet med att utveckla incidenthanteringsprocess för informationssäkerhetsincidenter genomförs enligt plan
- Säkerställa att arbetet med att utveckla det kommunövergripande arbetet avseende hantering av internpost genomförs enligt plan

Kommunstyrelsen, fritidsnämnden, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden samt för- och grundskolenämnden rekommenderas att:

- Överväga att analysera risker kopplat till hanteringen av skyddade personuppgifter inom ramen för det ordinarie internkontrollarbetet.

Kommunstyrelsen och individ- och familjenämnden rekommenderas att:

- Säkerställa att åtkomsten till skyddade personuppgifter är begränsade där skyddade personuppgifter förekommer

Kommunstyrelsen, Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, För- och grundskolenämnden, Individ- och familjenämnden, Fritidsnämnden, Kulturnämnden rekommenderas att:

- Säkerställa att kommunens tjänst för säker digital kommunikation används där det bedöms föreligga ett behov
- Säkerställa att de åtgärder som vidtas med anledning av revisorernas granskningar återrapporteras till nämnden

Shape the future
with confidence

Umeå november 2025

Jonna Aimoson
Verksamhetsrevisor

Max Stenman
Certifierad kommunal yrkesrevisor

Johan Perols
Certifierad kommunal yrkesrevisor

Shape the future with confidence

Bilaga 1: Källförteckning

Dokument:

- Kommunstyrelsens sammanträdesprotokoll 2024-06-04 § 92
  - Bilaga: Yttrande – Granskning av hantering av skyddade personuppgifter
- För- och grundskolenämndens sammanträdesprotokoll 2024-05-23
- Fritidsnämndens sammanträdesprotokoll 2024-05-22 § 38
- Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens sammanträdesprotokoll 2024-05-22 § 51
- Individ- och familjenämndens sammanträdesprotokoll 2024-05-22 § 121
  - Bilaga: Yttrande – Granskning av hantering av skyddade personuppgifter i Umeå kommun (2024-04-24)
- Kulturnämndens sammanträdesprotokoll 2024-05-23 § 44
- Kulturnämndens sammanträdesprotokoll 2023-11-23 § 73
  - Bilaga: Kulturnämndens internkontrollplan 2024
- Kulturnämnden sammanträdesprotokoll 2024-12-19 § 80
  - Bilaga: Uppföljning internkontrollplan 2024
- Kommunstyrelsens sammanträdesprotokoll 2025-03-18 § 44
  - Bilaga: Riktlinjer för informationssäkerhet (2025-02-11)
- Riktlinjer för informationssäkerhet (2021-10-06)
- Rutin för hantering av personer med skyddade personuppgifter inom för- och grundskola (utbildningsförvaltningen)
  - Bilaga 1: PPE-blankett om skyddade personuppgifter
  - Bilaga 2: Information till rektor och handlingsplan för elev med skyddade personuppgifter
- Gemensamma regler för Umeåregionens folkbibliotek
- Rutin, Personuppgiftsincidenter kulturförvaltningen
- Rutin och checklista skyddade identiteter (Kulturskolan)
- Rutin, posthantering skyddade personuppgifter (Bibliotek)
- Individ- och familjenämndens internkontrollplan 2025
- Rutin hantering av fysisk post (IFN och ÄN)
- Rutin för loggningskontroll Treserva (IFN)
- Rutin, Personuppgiftsincident hos äldre- samt stöd- och omsorg
- Årshjul (vux och gymnasieadministration)
- Bildspel, Kunskapssteg för Informationssäkerhet och Personuppgiftsbehandling inom Arbetsmarknads- och integrationsavdelningen
- Rutin, avvikelsehantering enligt SoL och LSS (Socialtjänst)
- Rutin, rapportering av missförhållanden enligt Lex Sarah (Socialtjänst)

Shape the future
with confidence

Bilaga 2: Granskning av kommunens hantering av skyddade personuppgifter

UMEÅ KOMMUN

Tjänsteskrivelse
2026-10-29
Kulturnämnden

Diarienr: KU-2026/00045

Regelverk för Umeå kommuns stöd till studieförbund

Förslag till beslut
Kulturnämnden beslutar

att anta regelverket Umeå kommuns stöd till studieförbund,

att ansluta Umeå kommun till Folkbildningsrådets kommunmodell,

att enligt Folkbildningsrådets rekommendation betala ut en mellanskillnad första året mellan beräknad stödsumma 2027 och föregående års stödsumma inom ramen för budgeterat stöd.

Ärendebeskrivning
Under 2024 lanserade Folkbildningsrådet en ny statlig stödmodell för studieförbunden. Syftet med införandet av modellen var att tydligare främja kvalitet, öka profileringen av verksamheten samt skapa bättre förutsättningar till långsiktig planering för studieförbunden.
Folkbildningsrådet har även tagit fram en modell för kommuner och regioner som utgår från den statliga modellen.
Handläggare på föreningsbyrån har haft uppdraget att se över det kommunala stödet för studieförbunden utifrån Folkbildningsrådets modell.

I den nya modellen har Folkbildningsrådet tagit fram ett statistikverktyg i Power BI, som automatiskt genomför beräkningar av kommunstatistik från SCB. Utöver det skiljer sig även den nya modellen från Umeå kommuns nuvarande då den värderar unika deltagare i folkbildningen högre än studiecirkeltimmar, vilket uppmuntrar folkbildningen att nå ut brett med sin verksamhet.

Kulturförvaltningen bedömer att Folkbildningsrådets modell för kommuner och regioner är ändamålsenlig och bidrar med ett större mervärde än den nuvarande modellen.
Det som talar för anslutning till den nya modellen är framför allt att Umeå kommun kommer att betala ut stöd utifrån samma värden som staten. Modellen ger även möjlighet till bättre statistikhämtning samt viss automatisering vilket underlättar handläggning jämfört med nuvarande

Tjänsteskrivelse

Dnr: KU-2026/00045

modell. Folkbildningsrådets modell räknar dessutom automatiskt på struken verksamhet.

För att arbeta med modellen har konsulent på föreningsbyrån även tagit fram ett regelverk med fördelningsnycklar. I regelverket beskrivs hur stödet fördelas, samt de villkor som Umeå kommun har för att studieförbunden ska kunna ta emot stödanslag.

Beslutsunderlag

Umeå kommuns stöd till studieförbund

Beredningsansvariga

Daniel Vikström

Beslutet ska skickas till

Studieförbunden
Folkbildningsrådet

Jenny Skarstedt
Kulturdirektör

Daniel Vikström
Konsulent föreningsbyrån

Umeå kommuns stöd till studieförbund

Syfte

Kommunens stöd till studieförbunden utgår från det mål som riksdagen beslutat för folkbildningspolitiken:

”folkbildningen ska ge alla möjlighet att tillsammans med andra öka sin kunskap och bildning för personlig utveckling och delaktighet i samhället.”[1]

Umeå kommuns stöd till studieförbunden tar sin utgångspunkt i de fyra syften som staten angett för sitt stöd till folkbildningen[2]:

• Stödja verksamhet som bidrar till att stärka och utveckla demokratin.

• Bidra till att göra det möjligt för en ökad mångfald av människor att påverka sin livssituation och skapa engagemang att delta i samhällsutvecklingen.

• Bidra till att utjämna utbildningsklyftor och höja bildnings- och utbildningsnivån i samhället

• Bidra till att bredda intresset för och öka delaktigheten i kulturlivet.

Utöver det tar kommunens stöd också utgångspunkt i kommunens kulturpolitiska program och de kulturpolitiska mål som kommunen där har angett.

Det kommunala stödet

Kommunen anslår via kulturnämnden medel till de studieförbund som bedriver verksamhet i kommunen och som uppfyller förutsättningarna för statsbidrag samt statens demokrativillkor för att erhålla statsbidrag[3].

Kulturnämnden fastställer i samband med sitt budgetsammanträde årligen storleken på stödet och fördelar den anslagna summan studieförbunden emellan utifrån beslutad fördelningsmodell.

Det kommunala stödet fördelas i detta regelverk enligt Folkbildningsrådets kommunmodell för studieförbunden.

Villkor

Det kommunala anslaget baseras på de verksamhetsvillkor som Folkbildningsrådet beskriver i ”Principer för Folkbildningsrådets kommunmodell Diarienummer 26/00354”. Fördelningen bör uppdateras i enlighet med eventuella förändringar i statens fördelning.

Stödet till studieförbunden tar också hänsyn till de grundläggande krav för ideella föreningar som stipuleras i ”Regler för Umeå kommuns stöd till ideella föreningar”, särskilt avseende demokratikravet.

---

[1] Statsbidrag till verksamhet i studieförbunden – villkor och fördelning, dnr 26/00387, 2026, s. 5
[2] Ibid.
[3] Statsbidrag till verksamhet i studieförbunden – villkor och fördelning, dnr 26/00387, 2026, s. 6 - 8

Fördelningskrav

Folkbildningsrådets kommunmodell utgår från en miniminivå för verksamhet i en kommun. För att vara med i fördelning behöver studieförbunden ha genomfört minst 3 arrangemang i någon verksamhetsform, ha 5 unika deltagare eller 10 studietimmar i studiecirkel eller annan folkbildningsverksamhet under det senaste verksamhetsåret[4].

Samspel och dialog

Kommunen ska bjuda in studieförbunden till dialog minst en gång per år. Under dialogmötet diskuteras studieförbundens verksamhet och villkor och samverkan med kommunen och övriga intressenter.

Fördelningskriterier

Umeå kommuns stöd till studieförbunden baseras på Folkbildningsrådets kommunmodell. Kommunmodellen ansluter till modellen för statsbidrag för studieförbunden. Anslaget från Umeå kommun fördelas utifrån upparbetad verksamhet och den angivna kvalitetsrankingen under de närmaste två genomförda verksamhetsåren. Här förklaras hur ett stöd beräknas i kommunmodellen.

Umeå kommuns modell fördelar stöd i två block:

- 92 % upparbetad verksamhet (andelar)
- 8 % kvalitetsranking (ranking)

Fördelning upparbetad verksamhet (andelar)

Fördelning till studieförbundens genomförda verksamhet syftar till att ge stödet en förutsägbarhetsfaktor vilken förutsätter att studieförbunden upprätthåller en verksamhetsvolym lokalt. Fördelningen utgör 92 procent av stödet, och baseras på faktiskt genomförd verksamhet utifrån volymer av unika deltagare, arrangemang och studietimmar. Kvalitet av verksamhet märks genom att unika deltagare premieras högre än studietimmar och arrangemang[5].

Formvärde för de olika verksamhetsformerna är

- Studiecirkel 60 %
- Annan folkbildningsverksamhet 20 %
- Kulturprogram 20 %

Värdefördelning i genomförd verksamhet i studiecirkelverksamhet och annan folkbildningsverksamhet är

- Unika deltagare 60 %
    - Varav 60 % baseras på verksamhetskommun och 40 % på folkbokföringskommun
- Arrangemang 20 %

[4] Principer för Folkbildningsrådets kommunmodell, dnr 26/00354, 2026, s. 7 - 8
[5] Principer för Folkbildningsrådets kommunmodell, dnr 26/00354, 2026, s. 6 - 7

- Studietimmar 20 %

Värde i genomförd verksamhet i kulturprogram är

- Antalet arrangemang räknas

Fördelning kvalitetsranking (ranking)

Studieförbundens ranking baseras på hur väl de möter de fem verksamhetskvaliteterna som Folkbildningsrådet tagit fram. De indikatorer som verksamhetskvalitet baseras på är samma som används i uppföljningen av statsbidraget, men anpassade till de förhållanden som råder lokalt i aktuell kommun. Rankningen av kvaliteter utgör 8 procent av det kommunala stödet[6].

Bedömning av kvaliteter görs av Folkbildningsrådet i den statliga stödberäkningen, och kommunen gör alltså inte en egen bedömning av ranking. I enlighet med det statliga stödet väger studieförbundens verksamhetskvaliteter in i kommunanslaget.

De fem kvaliteterna som Folkbildningsrådet bygger sin bedömning på och på vilken studieförbundens verksamhetsåtaganden bedöms på är dessa[7]:

1. Bildning

2. Demokrati och delaktighet

3. Utbildning

4. Civilsamhälle

5. Kulturliv

Fördelning verksamhetsår, rättelser och statistik

Fördelning av kommunalt stöd till studieförbund baseras på de två senaste verksamhetsåren. Det närmaste verksamhetsåret värderas högre i fördelningen, och genomslaget är 60 procent av beräknad bidragssumma för det senaste verksamhetsåret, medan 40 procent fördelas för verksamhet genomförd året innan. De två ingående åren beräknas separat.

När studieförbunden internt gör rättelser över sin verksamhet i de fall de strukit unika deltagare, studietimmar eller kulturprogram vid granskningar eller annan kontroll uppdateras statistikunderlaget för stödet automatiskt.

Beräkning av verksamhet utgår ifrån studieförbundens verksamhetsandelar i relation till den totala folkbildningsverksamheten i den aktuella kommunen och med deltagare som är folkbokförda i den aktuella kommunen. Distansverksamhet räknas till den kommun som studieförbunden har angett i redovisning av verksamhet till Folkbildningsrådet.

Vid beräkning av andelar i Umeå kommuns stöd till studieförbund så utgår den från insamlade data från Statistiska Centralbyråns (SCB) verksamhetsstatistik för studieförbunden.

[6] Principer för Folkbildningsrådets kommunmodell, dnr 26/00354, 2026, s. 6
[7] Statsbidrag till verksamhet i studieförbunden – villkor och fördelning, dnr 26/00387, 2026, s. 14 - 16

Redovisning

Redovisning av verksamheten sker årligen.

Det åligger varje studieförbund att årligen lämna in verksamhetsberättelse, ekonomisk redogörelse, kommunintyg för genomförd verksamhet och verksamhetsplan med budget.

Verksamheten ska kunna följas från plan till genomförd verksamhet. I de fall studieförbundet är organiserat som distrikt eller regional avdelning kan kommunen inkräva förtydligande avseende hur förbundet har hanterat sin verksamhet lokalt i kommunen.

Studieförbund som inte uppfyller ovanstående avstår från sin del av anslaget innevarande år, vilken fördelas över de andra studieförbunden i beräkningen.

Studieförbunden uppdaterar årligen sina uppgifter i kommunens föreningsregister.

Kommunen kan hålla inne bidrag om ett studieförbund blir ämne för en granskning. Under perioden för en granskning betalas inte stöd ut. När granskningen avslutas fattas särskilt beslut om fortsatt ärendehantering. Detta kan innebära att ärendet avslutas utan åtgärd eller att ytterligare prövning sker i annan ordning enligt gällande regelverk för stöd till Umeå kommuns ideella föreningar.

Uppföljning

Kommunen har rätt att följa upp att studieförbunden uppfyller ovanstående villkor.

UMEÅ KOMMUN

Tjänsteskrivelse
2026-11-06

Kulturnämnden

Diarienr: KU-2026/00005

Kurser och konferenser november 2026

Förslag till beslut
Kulturnämnden beslutar

att förutom Kurt-Åke Sjöström anmäla ytterligare två ledamöter till Umebrå forum.

Ärendebeskrivning
Umebrå forum arrangeras årligen av Umeå kommuns brottsförebyggande råd. Målgrupp är förtroendevalda, chefer och strateger med ansvar för verksamheter som möter barn och unga. Årets forum hålls den 14 december klockan 13.30-16.30 på Hotell Scandic Plaza. Temat för halvdagen är våldsbejakande nätverk och vad det kan innebära för Umeås barn och unga.

Beslutsunderlag
Inbjudan/anmälan på Umeå kommuns hemsida, Anmälan Umebrå forum - Umeå kommun

Beredningsansvariga
Maria Nordenback, nämndsekreterare

Beslutet ska skickas till
Lönesupport

Jenny Skarstedt
Kulturdirektör

Maria Nordenback
nämndsekreterare

UMEÅ KOMMUN

Tjänsteskrivelse
2026-11-06
Kulturnämnden

Diarienr: KU-2026/00003

Information, rapporter och övriga frågor november 2026

Förslag till beslut
Kulturnämnden beslutar

att godkänna redovisningen av informationen.

Ärendebeskrivning
Kulturförvaltningens verksamhet i kommundelarna
Beatrice Hammar, Helena Karlström, Jenny Vinsa

Återrapport från presidiedialog med revisionen
Kurt-Åke Sjöström, Alex Nilsson

Inför avslut av mandatperioden
Maria Nordenback

Inbjudan till Internationella frivillighetsdagen
Lördag 5 december kl.12:00-15.00 firas den internationella frivillighetsdagen i Restaurang Översten till vilken kulturnämnden bjudits in. De ledamöter som vill delta anmäler sig själva senast den 1 december. Deltagandet arvoderas inte.

Beslutsunderlag
Inbjudan till Internationella frivillighetsdagen

Beredningsansvariga
Maria Nordenback, nämndsekreterare

Beslutet ska skickas till

Jenny Skarstedt
Kulturdirektör

Maria Nordenback
nämndsekreterare

Välkommen att fira Internationella frivilligdagen!

Umeå kommun, Svenska kyrkan, Frivilligcentralen, Umeå Föreningsråd och Vän i Umeå bjuder in till en inspirerande eftermiddag för volontärer och ideella!

Lördagen den 5/12 kl. 12-15

Umeå Stadshus, Restaurang Översten, Skolgatan 31A.

Program:

12.00-12.30 Lunchmacka och incheckning

12.30-13.00 Välkomsttal och presentation av ideella organisationer (bokbord)

13.00-14.00 Föreläsning ”Trygghet i Sverige” med Brottsofferjourens ordförande, Torstein Bratvold

14.00 Prisutdelning för utmärkelsen Årets ideella insats från Individ- och familjenämnden i Umeå kommun

14.15-15.00 Fika, musikunderhållning med kören ”Happy Mix” och mingel bland bokborden

Mer information

Det bjuds på lunchmacka och eftermiddagsfika. Anmäl ditt deltagande och ev. önskemål om specialkost till senast 1/12 via QR koden eller till fritid.bidrag@umea.se

UMEÅ KOMMUN

Svenska kyrkan

VÄN I UMEÅ

Frivillig centralen UMEÅ

Umea.se/foreningsliv

Umeå Föreningsråd

UMEÅ KOMMUN

Tjänsteskrivelse
2026-11-09

Kulturnämnden

Diarienr: KU-2026/00004

Anmälningsärenden/delegationsbeslut november 2026

Förslag till beslut
Kulturnämnden beslutar

att godkänna redovisningen av anmälningsärenden och delegationsbeslut för november 2026.

Ärendebeskrivning
Förvaltningen redovisar ärenden beslutade med stöd av nämndens delegationsordning, samt ärenden från kommunens övriga beslutande organ som rör kulturnämndens ansvarsområde.

Beslutsunderlag
Delegationsbeslut
Kulturdirektör
Stöd till Hemvisten 2027, KU-2026/00053

Anmälningsärenden
Beslut i kommunfullmäktige 2026-10-26 Fyllnadsval: ledamot i kulturnämnden och ersättare i kommunstyrelsen; Helena Smith (S), KU-2026/00002-127

Uppföljning inriktningsmål och program januari – augusti 2026, KU-2024/00068-27

Beredningsansvariga
Maria Nordenback, nämndsekreterare

Beslutet ska skickas till
Danscentrum Norr

Jenny Skarstedt
Kulturdirektör

Maria Nordenback
nämndsekreterare

UMEÅ KOMMUN

Delegationsbeslut

Umeå kommun
2026-11-02
Diarienr: KU-2026/00053

Danscentrum Norr

Beslutsfattare:

Med stöd av fastställd delegationsordning meddelas följande beslut:

I enlighet med kulturnämndens delegationsordning, punkt 9 a bevilja Danscentrum Norr ett verksamhetsstöd om 80 000 kronor för 2027.

Ärende:

Under juni 2026 har Danscentrum Norr etablerat en dansstudio med danssal samt ett mötesrum i Folkuniversitetets lokaler. Studion/Hemvistet har snabbt kommit att bli en viktig plats för Umeås professionella scenkonstkoreografer och samlar en bredd av föreningar, dansare och koreografer. Studion används främst för repetitioner, workshops och produktion, men har även blivit en mötesplats för kollegialt utbyte, nätverkande och samarbeten.

Det Danscentrum Norr tillsammans med regionens dansintentent ämnar bemöta är fältets utmaningar med långsiktiga repetitions- och produktionsytor samt etablerade strukturer för professionella dansare och koreografer, både för de som bor inom Umeå kommun och de som kommer hit från andra kommuner och länder. Förhoppningen på sikt är att kunna etablera en dansnod i Västerbotten, samt stärka Umeås kulturella infrastruktur och den professionella dansens långsiktiga varande i Umeå.

Dansplan Norrs verksamhetsplan 2027/2028 (se bilaga 1) sätter fingret på många av de utmaningar som dansfältet i stort har, och i linje med den vill Umeå kommun tillsammans med Region Västerbotten stötta upp Danscentrum Norr i satsningen med Hemvisten. Danscentrum Norr har sökt ett uppräknat verksamhetsstöd för att finansiera detta.

Hemvisten som verksamhet faller dock inte inom ramen för vad Umeå kommun ska stötta, enligt regelverket för Umeå kommuns stöd till ideella föreningar eller regelverket för Verksamhetsstöd kulturverksamhet, då verksamheten riktar sig till föreningsmedlemmar och

professionella dansare. Föreningsstödet är tänkt att i huvudsak stötta ideella kulturutövare i föreningar och värna kultur som är öppen för allmänheten.

Kulturförvaltningen anser att det är kulturfrämjande och strategiskt viktigt att stötta Danscentrum Norr och Hemvisten med de medel de har ansökt om.

Därför ämnar kulturförvaltningen stötta Danscentrum Norr och Hemvisten med ekonomiskt bidrag från det ordinarie verksamhetsstödet genom delegation för 2027 års verksamhet.

Stödet följs upp med att kulturförvaltningen tillsammans med Danscentrum Norr och Region Västerbotten inför 2028 utvärderar vilka behov och förutsättningar som finns för konceptet Hemvisten.

Beslut:

Danscentrum Norrs ordinarie verksamhet stöttas efter beslut av kulturnämnden med verksamhetsstöd kulturverksamhet. Den summa som ansöks för drift av Hemvisten om

80 000 kr beviljas för 2027 på delegation av kulturdirektör.

Ledning Kulturnämnden, Umeå kommun

digital signatur .....

Jenny Skarstedt
kulturdirektör

Bilaga 1. Dansplan Norrs verksamhetsplan 2027/2028

UMEÅ KOMMUN

SignPort

Elektroniska underskrifter

Det här dokumentet har skrivits under elektroniskt av de personer som listas i signaturpanelen.

Underskrifterna uppfyller kraven för avancerad elektronisk underskrift enligt definitionen i eIDAS (EU:s förordning 910/2014).

Äktheten kan valideras enligt internationella standarder i en valideringstjänst som uppfyller förordningen. Validering kan exempelvis göras här: https://validate.signport.se/

Där finns även information om hur validering kan göras i Adobe Acrobat Reader.

Notera, om dokumentet skrivs ut på papper, eller ’skrivs ut’ till ett nytt PDF-dokument, följer de elektroniska underskrifterna inte med. Endast det elektroniskt underskrivna originaldokumentet kan valideras.

DANSCENTRUM
NORR

VERKSAMHETSPLAN 2027/2028

(preliminär, beslutas av årsmötet i början av mars 2027)

DANSCENTRUM
NORR

- En samlad kraft för verksamma inom dans och koreografi.
Vi förbättrar villkoren för danskonstnärer och möjliggör dansupplevelsen.

VERKSAMHETSPLAN 2027/2028

Bakgrund & roll i infrastrukturen sida 3-6

Vision med sikte på 2029 sida 8

Grundverksamhetens mål 2027-2028 sida 9-11

Dansstudio i Umeå sida 12

Utvecklingsprojekt sida 13

Finansieringsstruktur, utmaningar och potential sida 14-15

Bilaga 1. Samverkan och samverkanssparter

Bilden på framsidan är från Linn Lindströms residens på Kalix Folkhögskola, del av det Interregionala dansresidensprogramet i norr 2025-2026. Fotograf: Elin Larsgren.

BAKGRUND & ROLL I INFRASTRUKTUREN

För drygt 25 år sedan organiserade sig det fria dansfältet i norra Sverige som den ideella föreningen Danscentrum Norr. Verksamheten har sedan dess varit en kanal för frilansarnas gemensamma kamp för bättre förutsättningar att bo och verka i regionen.

Danscentrum Norr är idag den enda samlande infrastrukturella aktören för professionell fri dans i norra Sverige. Föreningen verkar interregionalt i Norrbotten, Västerbotten, Västernorrland och Jämtland/Härjedalen och har som mål att stärka villkoren för frilansande danskonstnärer och koreografer samt möjliggöra produktion, spridning och utveckling av norrbaserad danskonst.

Genom förmedling av uppdrag, kompetensutveckling, nätverksbyggande, nationell och regional samverkan samt kulturpolitiskt påverkansarbete bidrar Danscentrum Norr till att bygga långsiktigt hållbara strukturer för den fria danssektorn i en geografiskt vidsträckt region med svag institutionell infrastruktur för dans.

Föreningen fungerar som en länk mellan fria utövare, arrangörsled, regioner och nationella aktörer och är därigenom en central resurs för att nationella kulturpolitiska mål om konstnärlig frihet, tillgänglighet och jämlikhet ska få genomslag i hela landet.

Verksamheten formas nära fältet; medlemmarnas behov, initiativ och engagemang är centralt. Föreningens arbetssätt präglas av att vara lyhört, lättrörligt och utvecklingsorienterat. Genom årsmöte, medlemsmöten och möjlighet till motioner och styreseuppdrag skapar medlemmarna riktning och prioriteringar för föreningen. Som medlemsorganisation kan Danscentrum Norr snabbt ställa om insatser när behov uppstår i fältet.

“Danscentrum Norr ska bedriva verksamhet som utgår från medlemmarnas engagemang, delaktighet och är öppet för nya konstnärliga uttrycksformer, nya verksamheter och nya samarbetspartners.”

Danscentrum Norr på nationell nivå

Danscentrum Norr utgör en central del av den nationella infrastrukturen för fri professionell dans genom sin roll som samlande och samordnande aktör i norra Sverige. **I en region där avstånden är långa och antalet institutionella arbetsgivare inom dans är begränsat, fyller föreningen en avgörande funktion för att säkerställa att statliga kulturpolitiska ambitioner om konstnärlig frihet, geografisk jämlikhet och hållbara konstnärliga yrkesliv får reellt genomslag.**

Genom sitt arbete med förmedling, kompetensutveckling, arrangörssamverkan och statistik bidrar Danscentrum Norr till nationell kunskapsuppbyggnad om det fria dansfältets villkor, produktionskapacitet och betydelse. Föreningen deltar aktivt i Danscentrum Sveriges gemensamma arbete och fungerar som regional förankring i nationella initiativ och kulturpolitiska dialoger.

Danscentrum Norrs geografiska och organisatoriska position gör verksamheten särskilt relevant i utvecklingen av nya arbets- och samverkansmodeller, exempelvis interregionala residensprogram, turnéslingor och kompetensnätverk som kan skalas och fungera som förebilder även i andra delar av landet. På så sätt bidrar föreningen inte enbart till utvecklingen av dansfältet i norr, utan till en mer sammanhållen och motståndskraftig nationell danssektor.

En grundförutsättning för detta uppdrag är att Danscentrum Norr har tillräckliga resurser för att agera långsiktigt, initiera och bära projekt samt fungera som en stabil partner för statliga, regionala och kommunala aktörer. **Organisationen är därmed inte enbart en regional medlemsorganisation, utan en strategisk aktör i arbetet för ett professionellt och jämlikt dansliv i hela Sverige.**

Danscentrum Norr i relation till kulturpolitiska mål

Danscentrum Norrs verksamhet bedrivs i linje med de nationella kulturpolitiska målen och verkar för att dessa ska få genomslag även i geografiskt glesa områden med begränsad institutionell infrastruktur för dans. Genom att stärka den fria professionella danssektorn i norra Sverige bidrar föreningen till ett kulturliv som präglas av konstnärlig frihet, kvalitet, tillgänglighet och jämlikhet.

Ett övergripande mål för Danscentrum Norr är att möjliggöra hållbara yrkesliv för professionella danskonstnärer och koreografer. Detta sker genom förmedling av uppdrag, utveckling av produktions- och turnéstrukturer, kompetenshöjande insatser samt kulturpolitiskt påverkansarbete. I en region där marknaden är svag och de offentligt finansierade institutionerna få, är dessa strukturer avgörande för att fria utövare ska kunna verka professionellt över tid.

Danscentrum Norr bidrar även till det kulturpolitiska målet om geografisk jämlikhet genom att verka för att professionell danskonst ska kunna produceras, spridas och upplevas i hela landet. **När fyra län som tillsammans omfattar dryga 50 % av Sveriges yta saknar sammanhållen infrastruktur för den fria professionella dansen, blir tillgänglighet inte en fråga om publikintresse utan om strukturer.** Föreningen samordnar och stärker arrangörsrelationer, initierar interregionala samarbeten och verkar för att regionalproducerad danskonst når publik i både större och mindre kommuner. Detta är särskilt betydelsefullt för barn och unga, som utgör en central målgrupp för den fria dansens produktion i norra Sverige.

Genom sitt arbete med samverkan och statistik bidrar Danscentrum Norr till ökad kunskap om det fria dansfältets omfattning, produktionskapacitet och samhällsnytta. Den fria sektorn står för en betydande del av den dans som produceras och turnerar i Sverige, ofta med begränsade medel och hög resurseffektivitet. Genom att synliggöra detta skapar föreningen bättre förutsättningar för informerade kulturpolitiska beslut på regional och nationell nivå.

Danscentrum Norr fungerar därmed som en förmedlande länk mellan enskilda konstnärskap, offentliga strukturer och ideella arrangörer. En organisatorisk förutsättning för att kulturpolitiken ska kunna omsättas i praktiken i norra Sverige. En långsiktig och stabil grundfinansiering är avgörande för att organisationen ska kunna fullfölja detta uppdrag och fortsatt bidra till ett professionellt, hållbart och jämlikt dansliv i hela landet.

Danscentrum Norr bidrar konkret till att uppfylla kulturpolitiska mål genom att:

- stärka konstnärers arbetsvillkor och möjligheter till professionell försörjning
- öka tillgången till professionell danskonst i hela landet
- möjliggöra produktion och spridning utanför storstadsområden
- fungera som regional resurs i kulturpolitiska dialoger, statistikinsamling och strukturellt utvecklingsarbete

Danscentrum Norr ska:

- Stärka den förmedlande rollen genom synliggörande, matchning, arrangörskontakter och representation på utbudsdagar
- Initiera och driva projekt som skapar arbetstillfällen och uppdrag (t.ex. residens, turné- och samverkansformat) samt utvecklingsprojekt som stärker dansens infrastuktur och därigenom medlemmarnas möjlighet att bo och verka professionellt i de norra regionerna.
- Arrangera och samordna fortbildning: träning, workshops och kompetenshöjande insatser utifrån medlemmarnas behov
- Bygga mötesplatser och nätverk (fysiskt och digitalt) för kollegialt utbyte och professionalisering
- Stärka dansens ställning kulturpolitiskt genom dialoger, remissvar, underlag och representation i relevanta sammanhang
- Vara lättrörlig och medlemsnära: ta emot motioner och initiativ, pröva nya arbetssätt och anpassa insatser efter förändrade behov i fältet

Danscentrum Norrs vision är en vital och växande fri danssektor där fler dansare och koreografer väljer att etablera sig och verka i norra Sverige.

Norra Sverige befinner sig i en period av omfattande samhällsomvandling, där en hållbar och attraktiv region kräver mer än industriell tillväxt – den kräver också ett levande kulturliv.

Danscentrum Norr bidrar till detta genom att stärka villkoren för professionella danskonstnärer och bygga strukturer som gör det möjligt att bo, verka och skapa i norr. När arrangörsled och infrastruktur utvecklas ökar också invånarnas tillgång till professionell danskonst.

I ett område som omfattar fyra län blir detta en fråga om jämlikhet och demokrati: möjligheten att uppleva och utöva dans på professionell nivå ska finnas i hela landet.

Samverkan med andra organisationer

Eftersom Danscentrum Norr verkar i en geografiskt vidsträckt region är samverkan inte ett komplement, utan en grundläggande metod för att sprida resurser, bygga långsiktiga strukturer och skala upp verksamhetens räckvidd. Föreningen arbetar därför genom återkommande samarbeten med:

- Kommuner och lokala parter som möjliggör residens, träning, workshops och visningar
- Regionala främjandeaktörer och arrangörsled i respektive län
- Interregionala nätverk och centrumbildningar som stärker gemensam kapacitet
- Nationella och internationella parter

Nedan följer tre exempel på samverkan och vad det konkret leder till:

Exempel 1: Bransch- och utbudsplattformar
Genom samverkan kring regionala och nationella utbudsdagar och branschdagar säkerställer Danscentrum Norr att danskonst producerad i norra Sverige synliggörs för arrangörer och inköpare och att dansen ges utrymme i program och samtal. Detta stärker förutsättningarna för spelningar, turnéer och återkommande uppdrag för medlemmar – särskilt inom barn och unga där en stor del av den fria dansproduktionen verkar.

Effekt: ökad matchning mellan utövare och arrangörsled samt stärkt cirkulation av regionalt producerad dans.

Exempel 2: Interregionala och nordiska residensprogram
Danscentrum Norr initierar och driver, tillsammans med regionala och internationella samarbetspartners, format för residens. I en region med få fasta arbetsgivare är dessa format en avgörande motor för att skapa konkreta arbetstillfällen, stärka konstnärlig utveckling och bygga relationer mellan arrangörer och konstnärskap.

Effekt: fler arbetstillfällen, fler samverkansrelationer över läns- och landgränser samt bättre förutsättningar för att verk går hela vägen från idé till produktion och publikmöte.

Exempel 3: Kompetens- och kunskapsdelning i nätverk
Genom samverkan med andra aktörer i de fyra länen och genom interregionala nätverk skapas återkommande kompetenshöjande insatser, nätverksträffar och stöd till egenproducerande utövare. Exempelvis genom fortbildningsserien Producera Dans i Norr som genomförs i samverkan med danskonsulenter/dansutvecklare i de fyra länen.

Effekt: stärkt producentkompetens och ökad förmåga hos utövare att planera, finansiera, genomföra och sprida produktioner – vilket bidrar till professionaliseringen och på sikt förbättrar arbetsvillkor och stabilitet i fältet.

VISION MED SIKTE PÅ 2029

År 2029 är Danscentrum Norr en neutral, samlande och professionell infrastruktur för danskonstnärer i norr, som både värnar konstnärlig frihet och höjer dansens status lokalt, regionalt och nationellt. Föreningen är en självklar partner för konstnärer, arrangörer och beslutsfattare, och står för tydliga kvalitetskriterier och långsiktiga strukturer.

För danskonstnärerna fungerar Danscentrum Norr som en naturlig plattform i vardagen, med ett starkt nätverk, kollegialt stöd och konkreta resurser för yrkes- och konstnärlig utveckling. Genom digitala och fysiska mötesplatser, dansklasser, residens och arbetskluster skapas förutsättningar för hållbara yrkesliv och fördjupade praktiker i norr.

Utåt är Danscentrum Norr en tydlig röst för dansen. Norrbaserad professionell dans är synlig i media, branschsammanhang och politiska forum, och bilden av regionen präglas av hög kvalitet, lokal förankring och långsiktighet. Föreningen är etablerad remissinstans och driver frågor om arbetsstipendier och andra stödformer som stärker danskonstnärers villkor i alla nordliga regioner.

Samtidigt har hållbara produktions- och turnéstrukturer etablerats. Det finns fungerande turnéslingor och arrangörsnätverk där Danscentrum Norr är en samordnande kraft, vilket ger självproducerande frilansare bättre möjligheter att spela sina verk fler gånger och bygga långsiktiga karriärer i norr. Genom samverkan med institutioner och andra aktörer kopplas det fria fältet till befintliga scener och resurser.

Organisatoriskt har Danscentrum Norr stabil grundfinansiering och bemanning samt resurser för medlemstjänster, kommunikation och utvecklingsarbete. Föreningen uppfattas som transparent, förutsägbar och professionell, med kapacitet att initiera och bära större projekt som drar in mer resurser till regionen – samtidigt som rollen som neutral plattform bibehålls, där strukturer utvecklas och medlemmarnas konstnärskap står i centrum.

GRUNDVERKSAMHETENS MÅL 2027-2028

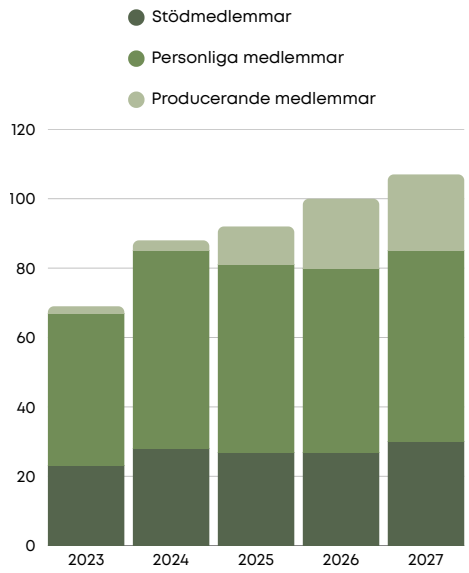
Varje län inom Danscentrum Norrs verksamhetsområde har sina specifika förutsättningar och utmaningar. Samtidigt visar Dansplan Norrbotten (2025) och Dansplan Västerbotten (2026) på flera gemensamma strukturella frågor som återkommer över länsgränserna, och som är avgörande för att den fria professionella danskonsten ska kunna verka långsiktigt i norra Sverige. Planerna pekar särskilt på behovet av hållbara strukturer för nätverk och mötesplatser, stärkta länkar mellan konstnärskap och arrangörsled, samt långsiktiga förutsättningar vad gäller resurser, finansieringsvägar och organisatorisk kapacitet i fältet.

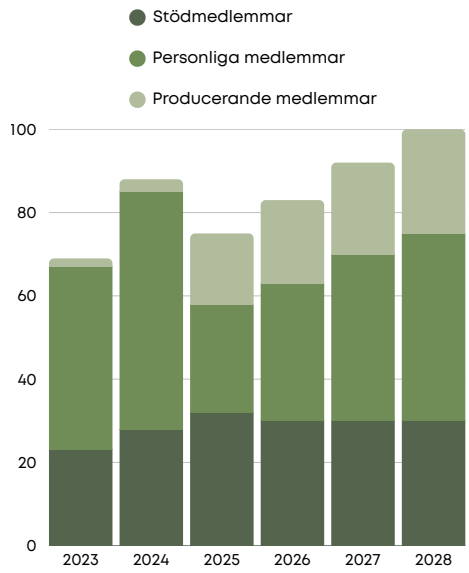
Mot den bakgrunden är Danscentrum Norrs ambition att, genom en förstärkt grundverksamhet, vara en avgörande aktör i arbetet med att omsätta de strukturella behov som lyfts i Dansplan Norrbotten och Dansplan Västerbotten till konkreta och långsiktiga lösningar. Nedan följer mål för grundverksamheten 2027–2028.

Medlemsutveckling
Danscentrum Norr ska vara en självklar och attraktiv medlemsorganisation för alla professionella danskonstnärer och koreografer som är bosatta i de fyra länen och uppfyller medlemskriterierna. Medlemskapet ska präglas av välkomnande, tillhörighet och kollegialt sammanhang, där nya medlemmar snabbt får kontakt med andra verksamma och hittar sin plats i nätverket.

Fokus de sista åren har varit att antalet producerande medlemmar ska öka, vilket gett stor utdelning (från 3 producerande medlemmar 2024 till 20 stycken 2026). Denna utveckling vill föreningen fortsätta understödja under de kommande åren.

Revidering av tidigare mål för medlemsantal
Diagramet till vänster visar tidigare målbild och den högra visar det nya reviderade målet där realiserat antal för 2025 och förväntat antal för 2026 uppdaterats samt att målet om 100 medlemmar flyttats fram till 2028.

Medlemsstyrd samordning av dansträning och workshops
Dansträning och workshops är centrala för medlemmarnas yrkesliv och konkurrenskraft och ska samtidigt fungera som en levande mötesplats för kollegialt utbyte.

Under 2027–2028 ska medlemsinitiativ vara en naturlig del av kontakten mellan föreningen och medlemmarna, genom ett enkelt flöde där idéer fångas upp, förankras lokalt och genomförs i samverkan.

Målet är att medlemsinitierade klasser/workshops bidrar till större engagemang, färre inställda aktiviteter och ökat deltagande.

Mötesplatser för utbyte, fortbildning och kompetenshöjning
Danscentrum Norr ska erbjuda återkommande mötesplatser som stärker den norrbaserade danssektorn genom kompetensutveckling, kollegial samvaro och kunskapsdelning, med fokus på den egenproducerande danskonstnärens roll.

Producera Dans i Norr fortsätter som en uppskattad digital fortbildningsserie med varierat program och tydligt fokus på producentkompetens, utbyte och branschkunskap. Serien kompletteras med Medlemsforum: ett lättillgängligt digitalt forum för utbyte och dialog, månadsvis ca 10 gånger/år.

Ett flexibelt resestöd ska stimulera rörlighet mellan de fyra länen och möjliggöra deltagande i konferenser, branschdagar, festivaler och egeninitierade kollegiala utbyten, samt tillgängliggöra samarbetspartners evenemang för medlemmar.

Personella resurser och organisatorisk hållbarhet
För att kunna genomföra grundverksamheten långsiktigt och hållbart ska Danscentrum Norr successivt stärka sin kapacitet. Målet kvarstår att utöka verksamhetsledarens tjänst till heltid senast 2028, för att möjliggöra stabil förmedlande roll, projektägarskap, utvecklingsarbete och kulturpolitiskt arbete.

Stärka kommunikationen internt och externt
Danscentrum Norr ska ha tydlig och transparent kommunikation med medlemmar, samarbetspartners och externa intressenter via medlemsbrev, webb, sociala medier och återkommande mötesformat. Syftet är insyn och möjlighet att engagera sig och påverka. Externt synliggörs verksamheten och aktuella möjligheter (t.ex. residens, fortbildning och projekt) och bilden av professionell dans i norr stärks.

Mål för det politiska påverkansarbetet
Danscentrum Norr ska verka för att dansens villkor och behov lyfts i regionala och nationella sammanhang genom representation, dialoger och vid behov remissarbete, särskilt kopplat till regionala kulturplaner.

Att fler tecknar producerande medlemskap stärker även påverkansarbetet, då dessa medlemmarn får tillgång till Danscentrum Sveriges statistikverktyg som synliggör det fria fältets produktions- och turnéomfattning samt resurseffektivitet som underlag i kulturpolitiska dialoger, regionalt och nationellt.

Två medlemamars bord på mötesplatsen, Scenkonstdagar Norra 2025 i Sundsvall

Utveckla förmedlingsarbetet
Danscentrum Norr ska vidareutveckla förmedlingsformat och synliggörande av medlemmars verksamheter.

Fokus ligger på att:

- Stärka kontaktytor mellan utövare och arrangörsled på relevanta plattformar så som Stjärnkalset och Scenkonst i Norr LIVE (tidigare Scenkonstdagar Norra)
- Arrangera digitala utbudsträffar
- Synliggöra medlemmars produktioner och initiativ bland annat på vår växande plattform på sociala medier
- Utveckla danscentrumnorr.se som mötespunkt och förmedlingsplats
- Fortsätta utveckla utbudskatalogen i tryckt format
- Inkludera extern kommunikation inom utvecklingsprojekt så som residensprogrammen

Uppföljning
Grundverksamheten följs upp löpande genom styrelsens verksamhets- och ekonomigenomgångar samt årligen genom att föreningens hela verksamhet återrapporteras i verksamhetsberättelsen.

DANSPLAN VÄSTERBOTTEN

En strategisk åtgärdsplan för utveckling av den fria danskonsten i Västerbotten

DANSSTUDIO I UMEÅ

Dansplan Västerbotten (2026) synliggör lokalfrågan som en central strukturell utmaning för länets yrkesverksamma och för utvecklingen av den fria danskonsten. Behovet av en egen, ändamålsenlig arbetsplats för det fria dansfältet lyfts som en förutsättning för att stärka arbetsmiljö, kontinuitet och professionella produktionsvillkor. En sådan plats kan även bidra till ökad synlighet för konstformen och frigöra tid och resurser, som i dag ofta går till att hitta tillfälliga lokallösningar, till konstnärligt arbete.

Planen pekar vidare på att en långsiktigt hållbar lösning gynnas av en tydlig och stabil huvudman med ett främjande och oberoende uppdrag. I det perspektivet framhålls en organisation som Danscentrum Norr som en relevant aktör att bära och utveckla en sådan resurs.

Under andra halvan av 2026 genomför Dans i Västerbotten, i samverkan med Danscentrum Norr och med finansiering från Region Västerbotten, en pilot där dansstudion Hemvisten etableras i Umeå och öppnas för yrkesverksamma från hela norra Sverige. Intresset från fältet har varit stort redan inför öppning, vilket indikerar en tydlig efterfrågan. Samtidigt som de verkliga värdena visar sig när det finns en framförhållning och kontinuitet som gör att platsen kan finnas med redan i planeringsstadiet av de verksammas projekt och produktioner.

För att uppnå de långsiktiga effekter som efterfrågas och bidra till en stärkt infrastruktur för danskonsten i Västerbotten är Dans i Västerbottens och Danscentrum Norrs intention att pilotsatsningen, utvecklas från ett tidsbegränsat upplägg till en varaktig del av den löpande verksamheten inom Danscentrum Norr från och med 2027.

HEMVISTEN

Professionella danskonstnärers arbetsplats

UTVECKLINGSPROJEKT

Förutom den löpande verksamheten som beskrivits ovan har Danscentrum Norr ambitionen att bedriva följande utvecklingsprojekt:

- Vidareutveckla det **interregionala dansresidensprogramet i norr** som genomförts en andra gång under 2025-2026 med möjlig fortsatt utveckling under 2027.

- Genom samarbetet inom nätverket **Nordic regional (net)working** genomföra **Nordic regional (net)working residency exchange program.** Projektet möjliggör residensutbyte mellan norra Sverige, Norge och Finland under hösten 2026 och våren 2027. Ambitionen är att fortsätta bygga vidare på samarbetet och utbytet.

- Drivande part i nätverket och projektet **Interregional dans- & cirkusutveckling i norra Sverige.** Om finansiering beviljas kommer Danscentrum Norr vara en aktiv part i genomförandet.

Bilder från Jasmine Skogs residens i Ånge Kommun, del av det Interregionala dansresidensprogramet i norr 2025-2026. Fotograf Maja Westman.

FINANSIERING UTMANINGAR & POTENTIAL

Danscentrum Norr verkar i ett geografiskt område som omfattar halva Sveriges yta och utgör samtidigt den enda samlade infrastrukturella aktören för fri professionell dans i regionen. Verksamhetens omfattning står i dag inte i proportion till organisationens resurser.

Under perioden 2024–2026 har verksamheten bedrivits med begränsad bemanning och sedan start utan egna lokaler, samtidigt som behoven från fältet ökat i och med att förutsättningarna inom hela kulturlivet försämrats. Genom tillfälliga utvecklingsmedel och eget kapital har verksamheten kunnat fortleva, men denna finansiering är inte långsiktigt hållbar.

Konsekvenser utan förstärkning
Utan en uppräkning av grundfinansieringen riskerar verksamheten att begränsas till en basnivå, där fokus ligger på administration och koordinering av enskilda insatser.

Det skulle innebära minskad kapacitet att:
- initiera och bära utvecklingsprojekt
- stärka arrangörsled och turnéstrukturer
- delta i interregionala och nationella samarbeten
- bedriva ett aktivt kulturpolitiskt arbete

Detta får direkta konsekvenser för både konstnärers möjligheter att verka och allmänhetens tillgång till professionell danskonst.

Potential vid stärkt finansiering
En förstärkt och långsiktigt stabil grundfinansiering skapar förutsättningar för ett mer strategiskt och långsiktigt arbete i linje med föreningens vision.

Det möjliggör att:
- Stabilisera befintlig verksamhet och möta den tydliga efterfrågan från fältet
- Etablera Danscentrum Norr som stabil projektägare, med kapacitet att attrahera nationell, nordisk och europeisk finansiering
- Bygga sammanhållna strukturer i regionen, genom interregional samverkan och stärkt arrangörsled
- Fördjupa det kulturpolitiska arbetet
- Öka närvaron i fältet, vilket stärker relevans, träffsäkerhet och medlemsnytta

Förutsättning för utveckling
För att möjliggöra denna utveckling behöver grundfinansieringen successivt stärkas under kommande år, i samverkan mellan statliga, regionala och övriga finansiärer. Detta är en förutsättning för att Danscentrum Norr ska kunna fortsätta bedriva och vidareutveckla sin verksamhet.

Förutom högre äskanden från regioner och Kulturrådets kommer föreningen söka verksamhetsmedel från fler kommuner samt från privata stiftelser.

Bilaga 1. Samverkan och samverkanssparter

Som en liten aktör relativt till det stora verksamhetsområdet är Danscentrum Norr i stort behov av väl fungerande samarbeten. Dock inte (bara) som ett nödvändigt ont utan som en metod för att sprida, förankra och förmera våra resurser.

Här några av senaste års återkommande samverkansparter:

Norrbotten

- Danskonsulenten Region Norrbotten
- Arrangörer i norr
- Riksteatern Norrbotten
- North Creative Nodes
- Dansinitiativet, Luleå
- Invisible People Contemporary Dance Company, Jokkmokk
- Jillat, Samiskt Danscenter, Vuollerim
- Luleå Rytmik och Balettförening, Luleå
- Dansföreningen Exiled, Luleå
- Dance Direction, Boden
- Estetiska programmet, Luleå Gymnasium
- Northern Sustainable Futures, Arvidsjaur
- Dans i Nord, Piteå
- Tornedalsteatern, Pajala
- Kalix Folkhögskola

Västernorrland

- Dansutvecklare Norrdans, Härnösand
- Riksteatern Västernorrland
- Norrdans, Härnösand
- Hola Folkhögskola, Kramfors
- Härnösands Folkhögskola
- Kramfors Scenkonst
- Kramfors Kommun
- Ljungaverks Folkets Hus
- Ånge Kommun
- Ålsta Folkhögskola

Västerbotten

- Dans i Västerbotten
- Riksteatern Västerbotten
- Umeå Kommun
- Norrlandsoperan, Umeå
- Folkuniversitetet, Umeå
- Balettakademin, Umeå
- Skellefteå Dans & Balettförening
- Vilhelmina Folkbibliotek
- Stadsbiblioteket, Umeå
- Kvinnohistoriskt Museum, Umeå
- Skellefteå Kommun

Jämtland Härjedalen

- Danskonsulenten Estrad Norr
- Riksteatern Jämtland/Härjedalen
- Danskompaniet, Östersund
- Teaterverkstan, Östersund
- Movementum, Östersund

Interregionalt

- RISE - Kreativa Norrland
- Teatercentrum Norra
- Författarcentrum Norr/Norrlitt
- Centrum för dramatik
- Illustratörcentrum
- Scenkonst i Norr

Centrumbildningarna i norr

2023 tog Danscentrum Norr initiativ till ett samverkansforum för de centrumbildningar som har eller avser att ha en närvaro i norra Sverige. Centrumbildningarna i norr har fungerat som ett viktigt forum för utbyte och verksamhetsutveckling samt gemensamma fortbildnings och nätverkstillfällen för medlemmarna.

Svensk Scenkonst

Genom att Danscentrum Sverige har tecknat ett samarbetsavtal med Svensk Scenkonst är det möjligt för arbetsgivare som är medlemmar i en regional danscentrumorganisation att ansluta sig till Svensk Scenkonst till ett väldigt förmånligt pris. Det är viktigt för Danscentrum Norrs medlemmar som genom detta får tillgång till gedigen kunskap inom arbetsrätt och juridisk vägledning.

Umeå kommun
Click here to enter text.

Protokollsutdrag
Click here to enter text.

§ 200

Diarienr: KS-2026/00826

Fyllnadsval; ledamot i kulturnämnden och ersättare i kommunstyrelsen; Helena Smith (S)

Beslut

Kommunfullmäktige beslutar enligt förslag från valberedningen

att utse Mathilda Elfgren Schwarz (S) till ledamot i kulturnämnden

att utse Andreas Sjögren (S) till ersättare i kommunstyrelsen.

Ärendebeskrivning

Kommunfullmäktige beviljade 28 september 2026 Helena Smiths (S) begäran om entledigande från uppdragen som ledamot i kulturnämnden och ersättare i kommunstyrelsen.

Beredningsansvariga

Sofia Gustafsson

Beslutet ska skickas till

Mathilda Elfgren Schwarz
Andreas Sjögren
Kulturnämnden
Kommunstyrelsen
Lönesupport, Troman

Rapport

Umeå kommuns inriktningsmål och program jan-aug 2026

UMEÅ KOMMUN

Innehåll

Sammanfattning....3
Övergripande analys....4
Trafikljus....6
Inriktningsmål....7
Umeås tillväxt ska klaras med social, ekologisk, kulturell och ekonomisk hållbarhet med visionen om 200 000 medborgare år 2050....7
Bostadsbyggande och attraktiva livsmiljöer....7
Universiteten som tillväxtmotorer....8
Etableringar och företagens tillväxt....8
Umeå ska växa hållbart utan några utsatta områden....9
Stärka inkludering och jämlikhet....9
Förebygga brottslighet och våld....10
Umeå kommun ska skapa förutsättningar för kvinnor och män att ha samma makt att forma samhället såväl som sina egna liv....11
Fortsätta arbetet med jämställd stadsplanering....12
Systematiskt utmana och ifrågasätta könade maktrelationer i arbetet med hållbar utveckling....12
Umeå ska vara klimatneutralt till 2040....13
Fler exempel på viktiga satsningar....15
....17

Sammanfattning

Umeå kommun står sammantaget relativt starkt i förhållande till de fyra inriktningsmålen. Kommunen har flera tydliga styrkor, bland annat en attraktiv livsmiljö, starka universitet, ett växande näringsliv, hög tillit och trygghet samt ett långvarigt och utvecklat arbete med jämställdhet och hållbar stadsutveckling. Det finns också en stor bredd av pågående insatser och investeringar som skapar bättre förutsättningar för fortsatt utveckling.

Samtidigt visar bedömningen att **utvecklingen inte är tillräckligt stark inom flera avgörande områden för att målen ska kunna anses vara uppnådda**. Tillväxtmålet utmanas framför allt av den låga bostadsbyggtakten och behovet av ett mer varierat bostadsutbud. Även om förutsättningarna för bostadsutveckling har stärkts byggs det inte i den takt som krävs för kommunens långsiktiga ambitioner. Inom näringsliv och kompetensförsörjning är utvecklingen positiv, men etableringar och expansion begränsas på sikt av tillgången på verksamhetsmark och infrastruktur, samtidigt som arbetet med att få fler studenter att stanna kvar behöver stärkas.

När det gäller **social hållbarhet och ett Umeå utan utsatta områden** är utgångsläget förhållandevis gott. Umeå har hög tillit och trygghet och saknar stadsdelar på polisens lista över utsatta områden. Det bedrivs också ett brett och systematiskt arbete för inkludering, jämlikhet och brottsförebyggande arbete. Samtidigt finns betydande skillnader mellan grupper när det gäller bland annat livsvillkor, hälsa, ekonomi och delaktighet. Den organiserade brottsligheten och olika former av våld utgör fortsatt allvarliga utmaningar.

Jämställdhetsmålet är ett område där Umeå har en tydlig styrkeposition, med ett långvarigt arbete och en ny policy som ytterligare stärker förutsättningarna för att integrera jämställdhet i kommunens ordinarie verksamhet. Umeå ligger också relativt väl till när det gäller attraktivitet, tillit och trygghet jämfört med andra kommuner. Samtidigt visar indikatorerna att jämställdheten inte är fullt uppnådd. Exempelvis upplever betydligt fler tjejer än killar att de har mindre makt i samhället, och kvinnor känner sig något mindre trygga än män i det offentliga rummet.

Den **största målkonflikten och utmaningen finns inom klimatmålet**. Utsläppen minskar inte i den takt som krävs för Parisavtalet och kommunkoncernen nådde inte målet om klimatneutralitet 2025. Samtidigt pågår en omfattande klimatomställning inom bland annat elektrifiering, kollektivtrafik, fossilfria entreprenader, återbruk, byggande och energisystemet. Flera åtgärder är långsiktiga och effekterna av dessa syns ännu inte fullt ut i utsläppsstatistiken. Klimatomställningen är en komplex systemfråga där kommunen endast har rådighet över delar av utsläppen och utvecklingen påverkas av nationella styrmedel, marknaden och andra aktörers beslut. Ökningen av de territoriella utsläppen 2023–2024 förklaras exempelvis till stor del av den nationellt sänkta reduktionsplikten.

Umeå har många av de byggstenar som behövs för att möta framtiden. Nästa steg handlar om att fortsätta bygga vidare på dem med uthållighet, samverkan och mod att tänka nytt. Umeå kan inte styra över alla förutsättningar, men vi kan välja hur vi möter dem. Genom att göra **mer tillsammans** och använda vår rådighet där den gör störst skillnad kan Umeå också framåt vara en kommun som växer, håller ihop och ställer om.

Övergripande analys

Umeå har en stark utvecklingskraft men samhällsförändring tar tid

Den samlade bilden är att Umeå har goda grundförutsättningar och en tydlig utvecklingskraft. Kommunen står stark inom flera områden, bland annat attraktivitet, trygghet och tillit, jämställd stadsutveckling, universitetens betydelse och ett diversifierat näringsliv. År 2024 utsågs Umeå till Sveriges bästa kommun att leva i av Fokus och Infostat. Samtidigt visar uppföljningen att positiva insatser och stärkta förutsättningar inte alltid omedelbart avspeglas i de övergripande resultaten.

Flera av inriktningsmålen handlar om långsiktiga och trögrörliga samhällsprocesser. Bostadsbyggande, klimatomställning, kompetensförsörjning och minskade socioekonomiska skillnader förändras över längre tidsperioder och påverkas av många aktörer. Det innebär att utvecklingen behöver bedömas både utifrån faktiska resultat och utifrån om kommunen stärker de strukturer och den kapacitet som krävs för att nå resultat över tid.

På motsvarande sätt är arbetet för en sammanhållen stad ett exempel på hur flera perspektiv kan förstärka varandra. Sociala, ekologiska, kulturella och ekonomiska perspektiv integreras i stadsutvecklingen. En tät och sammanhållen stad kan samtidigt skapa bättre förutsättningar för hållbart resande, möten mellan människor, tillgänglighet och social sammanhållning. Den fysiska utvecklingen blir därmed också ett verktyg för social hållbarhet, klimat och attraktivitet.

Omvärlden får allt större betydelse för den lokala utvecklingen

Utvecklingen i Umeå påverkas i hög grad av faktorer utanför kommunens direkta rådighet. Konjunkturen påverkar bostadsbyggande och företagens investeringar, nationella beslut påverkar klimatutsläppen och den demografiska utvecklingen påverkar såväl befolkningstillväxt som framtida kompetensförsörjning. Även inom trygghetsområdet blir omvärldsberoendet tydligare när organiserad brottslighet, digital rekrytering och andra former av brottslighet i allt mindre utsträckning begränsas av kommunens geografiska gränser. Det ökar behovet av omvärldsbevakning och förmåga att anpassa kommunens insatser när förutsättningarna förändras.

Samverkan har utvecklats från arbetssätt till strategisk förmåga

Samverkan är en av kommunens viktigaste förmågor för att åstadkomma förändring. Det handlar både om samverkan mellan kommunens förvaltningar och bolag, och samarbete mellan universitet, näringsliv, civilsamhälle samt andra myndigheter. Flera goda exempel visar också att samverkan ger stor effekt när den kombineras med en gemensam riktning och tydlig samordning. Arbetet med kompetensförsörjning, trygg och jämställd stadsutveckling och klimatomställning visar på olika sätt hur kommunen kan samla flera aktörer kring gemensamma samhällsutmaningar.

Kommunens roll förändras när den direkta rådigheten minskar

När en större del av måluppfyllelsen är beroende av marknaden, staten, näringslivet, universiteten och invånarnas val blir kommunens roll bredare än att själv genomföra åtgärder. En allt viktigare uppgift är att skapa förutsättningar för andra att agera genom exempelvis fysisk planering, mark- och infrastrukturarbete, upphandling, samordning, kunskapsbyggande och partnerskap.

Det innebär också att uppföljningen behöver skilja mellan vad kommunen direkt kan påverka och de samhällseffekter som kommunen endast delvis har rådighet över. En sådan distinktion skapar bättre förutsättningar för realistiska bedömningar av måluppfyllelse och för prioritering av de insatser där kommunen kan göra störst skillnad.

Förmågan att hålla riktning och samtidigt ställa om blir viktigare

Rapporten visar sammantaget på behovet av både uthållighet och anpassningsförmåga. De långsiktiga målen kräver en stabil riktning över tid, samtidigt som vägen mot målen behöver kunna förändras när omvärlden förändras.

Kommunens utvecklingskraft handlar därför inte enbart om resultatet under ett enskilt år. Den handlar också om förmågan att bygga långsiktig kapacitet, identifiera förändrade förutsättningar och omsätta dem i nya prioriteringar och arbetssätt. Att kunna hålla fast vid den långsiktiga riktningen samtidigt som insatserna anpassas blir därmed en central förutsättning för framtida måluppfyllelse.

Umeå Eco Industrial Park är ett tydligt exempel. Genom industriell symbios kan avfall, restprodukter och spill från en verksamhet bli resurser i en annan. Här blir klimat och tillväxt delar av samma utvecklingslogik, där resurseffektivitet kan bidra till både klimatnytta, innovation och ekonomisk utveckling.

Det finns samtidigt tydliga exempel på genomförandekraft

Även om flera av de övergripande samhällseffekterna tar tid att förändra finns konkreta resultat som visar kommunens förmåga att omsätta ambitioner i handling. Jämställd stadsplanering, fossilfria entreprenader, Umeå växer tryggt och säkert, och förmågan att attrahera och genomföra stora evenemang är exempel på detta.

Dessa exempel är inte enbart enskilda framgångar. Tillsammans visar de på en bredare kommunal förmåga att samla aktörer, utveckla nya arbetssätt och driva komplexa utvecklingsprocesser över verksamhetsgränser. Det är en viktig tillgång när kommunen ska hantera samhällsutmaningar där resultaten är långsiktiga och där den egna rådigheten är begränsad.

När perspektiven kopplas samman uppstår en större effekt än om frågorna drivs var för sig

Den fortsatta utmaningen är inte att välja mellan tillväxt, klimatneutralitet eller social hållbarhet. Utmaningen är att få dem att förstärka varandra ytterligare. De stora samhällsutmaningarna kan sällan lösas av en enskild förvaltning, ett enskilt program eller ens av kommunen ensam. De kräver att vi bygger vidare på befintliga samverkansstrukturer och fortsätter hitta de beröringspunkter där arbetet ger störst effekt.

Trafikljus

	Görs det tillräckligt?
Mål 1 Umeås tillväxt ska klaras med social, ekologisk, kulturell och ekonomisk hållbarhet med visionen om 200 000 medborgare år 2050	
Mål 2 Umeå ska växa hållbart utan några utsatta områden	
Mål 3 Umeå kommun ska skapa förutsättningar för kvinnor och män att ha samma makt att forma samhället såväl som sina egna liv	
Mål 4 Umeå ska vara klimatneutralt till 2040	 *

I kolumnen ”Görs det tillräckligt” har bedömning gjorts utifrån de senaste årens utveckling och den önskvärda utvecklingen. Bedömningen är antingen grön, gul eller röd. Färgförklaring finns till höger.

 = Ja, det görs tillräckligt

 = Nej, mer arbete krävs

 = Nej, det behöver göras mycket mer

*Klimatmålets röda bedömning avser avståndet mellan den faktiska utsläppsutvecklingen och den minskningstakt som krävs för att nå målet. Den innebär inte att åtgärder saknas. En omfattande omställning pågår, men behöver accelereras. Effekterna av åtgärderna tar tid och utsläppsutvecklingen påverkas samtidigt av faktorer utanför kommunens direkta rådighet.

Inriktningsmål

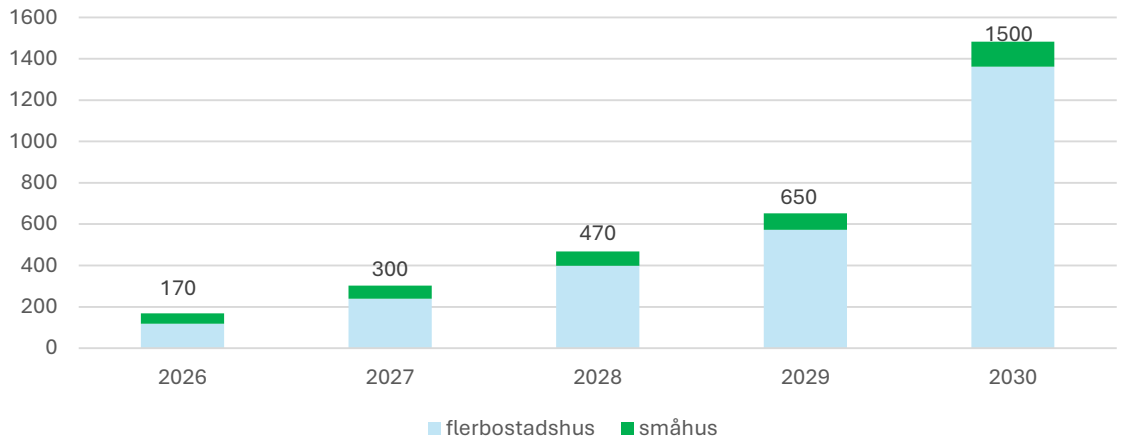
Umeås tillväxt ska klaras med social, ekologisk, kulturell och ekonomisk hållbarhet med visionen om 200 000 medborgare år 2050

Bostadsbyggande och attraktiva livsmiljöer

Umeå fortsätter att erbjuda attraktiva livsmiljöer och uppvisar en stark utveckling i jämförelse med många av våra jämförelsekommuner. Under året har den kommunkoncernövergripande samplaneringen stärkts ytterligare, vilket skapat bättre förutsättningar att samordna bostadsförsörjning, markberedskap och kommunala investeringar. Samtidigt har den nationella utvecklingen med svagare befolkningstillväxt och fortsatt lågt barnafödande märkbart påverkat den kommunala verksamheten, vilket ställer nya krav på den långsiktiga planeringen.

Bostadsmarknaden visar tecken på återhämtning genom en stabilisering av priser och förbättrade marknadsförutsättningar. Bostadsbyggandet ligger fortsatt på en låg nivå inom samtliga bostadstyper. Särskilt tydligt är behovet av fler småhus och större lägenheter då dessa bostäder efterfrågas av barnfamiljer, eftersom dessa grupper är viktiga för både befolkningsutvecklingen och den framtida kompetensförsörjningen.

Figur 1. Förväntat antal nyproducerade bostäder, 2026–2030

Källa: Prognos för bostadsbyggandet, Umeå kommun

Det långsiktiga arbetet med **jämställd stadsplanering och utvecklingen av centrala Umeå** är ett exempel på hur investeringar i stadsmiljön bidrar till ökad attraktivitet, trygghet och livskvalitet.

Sammantaget har viktiga förutsättningar för framtida bostadsutveckling stärkts under året, men byggtakten och bostadsutbudet utvecklas inte i den omfattning som krävs för att möta kommunens långsiktiga tillväxtambitioner. Arbetet med att skapa förutsättningar för ett ökat och mer varierat bostadsbyggande behöver därför fortsätta.

Universiteten som tillväxtmotorer

Universiteten är fortsatt Umeås starkaste tillväxtmotorer och bidrar genom att attrahera studenter, forskare och kompetens från hela landet och internationellt. Umeå universitet har även under året haft ett mycket starkt söktryck och stärkt sin position som ett av Sveriges mest attraktiva lärosäten.

Under året har arbetet med att stärka studenters kvarstanning fått ökad strategisk betydelse. Genom analyser, dialoger och samverkansinsatser har kunskapen ökat om vilka faktorer som påverkar studenters beslut att stanna kvar efter examen. Samtidigt har arbetet med att stärka kopplingen mellan utbildning och arbetsmarknad utvecklats genom ökad samverkan mellan universitet, kommun och arbetsgivare genom **Karriärcentret** som planeras att starta fullt ut under hösten 2026. Genom har arbetet med Karriärcentret utvecklas en gemensam plattform mellan universitet, kommun och arbetsgivare för att stärka kopplingen mellan utbildning och arbetsmarknad.

Utvecklingen av Universitetsstaden har fortsatt och bidrar till att skapa en mer attraktiv och integrerad miljö för studier, innovation och arbetsliv. Tillsammans stärker dessa insatser universitetens förutsättningar att bidra till kompetensförsörjning, innovation och långsiktig tillväxt.

Sammantaget har viktiga steg tagits för att stärka universitetens roll som tillväxtmotorer. Trots detta kvarstår utmaningar kopplade till studenters kvarstanning och övergången mellan studier och arbetsmarknad. För att fullt ut tillvarata den kompetens som utbildas i Umeå behöver arbetet med matchning, attraktiva karriärvägar och platsens attraktivitet fortsätta utvecklas.

Etableringar och företagens tillväxt

Umeås näringsliv visar fortsatt stark utvecklingskraft. Antalet företag fortsätter att öka samtidigt som kommunen har en långsiktigt positiv utveckling av befolkningen i arbetsför ålder. Trots ett mer utmanande konjunkturläge och en viss minskning av antalet anställda under året finns flera tecken på att näringslivet befinner sig i en omställningsfas snarare än en period av försvagning.

Under året har arbetet med strategiska etableringar och näringslivsutveckling stärkts. Kunskapen har ökat om vilka branscher och verksamheter som har särskilt goda förutsättningar att växa i Umeå, samtidigt som samverkan mellan kommun, näringsliv och andra aktörer har utvecklats. Detta skapar bättre förutsättningar för att möta framtida kompetensbehov och stärka näringslivets konkurrenskraft.

Samtidigt har betydelsen av markberedskap och strategisk infrastruktur blivit allt tydligare. På kort sikt kan mycket av näringslivets utveckling hanteras inom befintliga strukturer, men på längre sikt riskerar begränsad tillgång till verksamhetsmark att hämma etableringar och expansion. Infrastrukturinvesteringar och ett samordnat etableringsarbete är därför fortsatt avgörande för att skapa långsiktiga förutsättningar för tillväxt.

Gymnasiets yrkesutbildningar och etableringen av **Teknikcollege** är exempel på hur utbildningssystemet utvecklas i nära samverkan med arbetslivet för att möta företagens framtida kompetensbehov.

Sammantaget har viktiga steg tagits för att stärka Umeås framtida tillväxtkapacitet. Samtidigt kvarstår utmaningar kopplade till markförsörjning, infrastruktur och genomförandekraft i etableringsarbetet, vilket innebär att ytterligare insatser krävs för att fullt ut möta framtidens behov.

Umeå ska växa hållbart utan några utsatta områden

Umeå är en kommun med höga värden när det gäller tillit och trygghet. För att uppnå kommunens mål om att växa hållbart krävs ett långsiktigt arbete tillsammans med en rad olika samhällsaktörer. I enlighet med målsättningen om att växa hållbart har två delmål fastställts, att *Stärka inkludering och jämlikhet,* samt att *Förebygga brottslighet och våld*.

Stärka inkludering och jämlikhet

I arbetet med att stärka inkludering och jämlikhet har ett antal nyckelfaktorer identifierats:

- Att främja goda och jämlika levnadsvillkor samt likvärdiga möjligheter för alla.
- Att skapa förutsättningar för social blandning genom att öka flöden mellan stadsdelar och stärka mötesplatser.
- Att stärka möjligheterna till dialog och delaktighet så att alla känner sig som en del av samhället och har möjlighet att göra sina röster hörda.

Det kvalitativa arbetet med inkludering och jämlikhet har vägts samman med ett antal kvantitativa indikatorer inom området. Resultatet visar att det finns ett aktivt arbete med att minska sociala skillnader och stärka människors möjligheter att delta i samhällslivet. Samtidigt kvarstår stora skillnader mellan olika grupper i befolkningen vad gäller livsvillkor, hälsa, ekonomi och delaktighet.

En viktig del av arbetet handlar om att skapa delaktighet genom hela livet. **Seniortorget** erbjuder aktiviteter och mötesplatser för äldre invånare i syfte att motverka ensamhet, främja hälsa och stärka äldres delaktighet i samhället. **Summer Zone** är en annan satsning som bidrar till ökad inkludering bland barn och unga genom kostnadsfria aktiviteter, mötesplatser och kulturupplevelser under sommarlovet. Genom att aktiviteterna är öppna för alla ges fler möjlighet att delta oavsett ekonomiska förutsättningar.

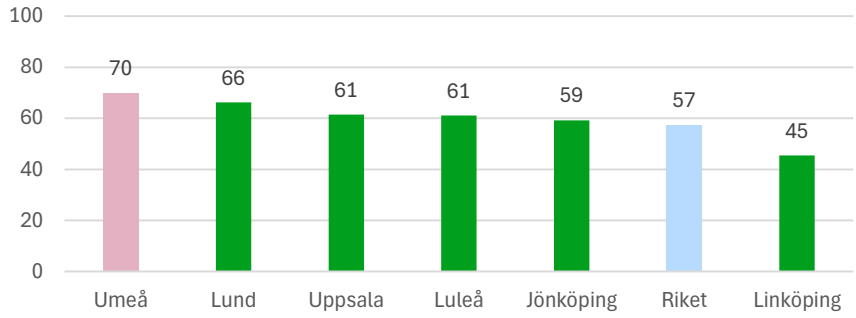
För personer som riskerar att leva i utanförskap har ytterligare stödinsatser tillförts utöver de redan existerande verksamheterna i kommunen. **Kraftverket** erbjuder vägledning och stöd till de som behöver hjälp att hitta rätt stödinsatser, arbete, studier eller ett socialt sammanhang. Ett annat gott exempel är implementeringen av **Bostad först**, där personer i hemlöshet kan erbjudas en permanent bostad utan krav på nykterhet eller genomförd behandling. Utgångspunkten är att en trygg bostad är en grundläggande förutsättning för att kunna förbättra sin livssituation.

Den sammantagna bedömningen är att arbetet med att stärka inkludering och jämlikhet bedrivs systematiskt och på bred front. Flera kommunala verksamheter bedriver arbete med inkludering och jämlikhet inom sitt grunduppdrag. Genom riktade insatser skapas dessutom förutsättningar för ökad delaktighet, mer inkludering och förbättrade livsvillkor. Fortsatta insatser krävs dock för att ytterligare främja området och för att minska de skillnader som finns mellan olika grupper i befolkningen.

Förebygga brottslighet och våld

Umeå har ingen stadsdel på polisens lista över utsatta områden och står sig väl i en jämförelse med andra kommuner, både när det gäller trygghet, säkerhet och tillit.

Figur 2. Kommunindex, trygghet och säkerhet[1]

Källa: Tillväxtverket

Det största hotet mot Umeås trygghet utgörs fortsatt av den organiserade brottsligheten. Kriminella grupperingar i Umeå är aktiva inom narkotikahandel, arbetslivskriminalitet, välfärdsbrott och bedrägerier, och fortsätter att rekrytera arbetskraft, inklusive bland barn och unga. Tack vare polisens arbete med att lagföra nyckelaktörer, och det förebyggande arbetet som sker i samverkan, så syns en viss ljusning under hösten 2026 när det gäller läget i Umeå, där de lokala nätverken har försvagats[2]. Risken att rekryteras digitalt är dock fortsatt hög, här spelar inte geografi inte någon roll. Polisen ser att andelen unga tjejer bland de som rekryteras digitalt har ökat markant, vilket är något alla förebyggande aktörer bör ha i åtanke.

Säkerhetsenheten samordnar arbetet med att rusta kommunen mot ekonomisk brottslighet, infiltration och otillåten påverkan, som förblir stora och viktiga utmaningar. Inom **UVTS** fortsätter det långsiktiga arbetet med att stärka barn och ungas motståndskraft mot kriminell rekrytering. Många samarbeten har pågått länge och fortsätter utvecklas – exempelvis **SSPF** – medan nya goda initiativ startar upp, som **SAO-jobben** på högstadiet eller kultursamordnaren på Väven.

Det finns även behov av förstärkningar inom det våldsförebyggande fältet. Våld i nära relation, främst mäns våld mot kvinnor, är ett allvarligt och återkommande problem i Umeå som kräver förstärkta insatser på kort och lång sikt. Även hedersrelaterat våld och förtryck utgör en viktig utmaning. Goda exempel på förebyggande arbete är förskolans kompetenshöjande satsning Trygga barn – hållbar framtid eller Dragonskolans förebyggande arbete mot sexuell exploatering och människohandel.

Det blir allt tydligare, såväl när det gäller organiserad brottslighet och våld, att Umeås brottslighet inte längre är lokal, utan global. Umeå påverkas i realtid av utvecklingar inom den globala narkotikahandeln, sexuell exploatering av barn på nätet och våldsbejakande misantropin, något sommarens rättegång kopplad till 764 tydligt visar. Det skapar ett ökat behov av kompetensutveckling bland personal inom många olika verksamheter, för att möjliggöra tidig upptäckt och ett samordnat förebyggande arbete.

[1] Kommunindex för tema Trygghet och säkerhet baseras på indikatorerna Invånare 16-84 år som avstår från att gå ut ensam, andel (%). Elever i åk 8: Känner du dig trygg i skolan? Gymnasieelever i år 2: Känner du dig trygg i skolan? Andelar som har svarat "Helt och hållet" eller "Till stor del".

[2] För mer information om det delvis förändrade läget, se beskrivningen i följande artikel: Så tappade Dalen sitt järngrepp om Umeå

Umeå kommun ska skapa förutsättningar för kvinnor och män att ha samma makt att forma samhället såväl som sina egna liv

Under 2025 antog kommunfullmäktige en ny Policy för jämställdhetsarbete i Umeå kommun som är tänkt att fungera som ett stöd till framför allt nämnder i förståelsen av hur jämställdhetsarbete ska integreras i den egna nämndens ordinarie arbete. Umeå kommuns jämställdhetsarbete utgår ifrån följande bärande principer: datadrivet jämställdhetsarbete som bygger på kunskap, jämställdhetsarbete med utgångspunkt i formulerade problem, vikten av samverkan och lösningar över verksamhetsgränserna, förståelse av makt och motstånd, samt jämställdhetsarbete är utvecklingsarbete och en del av omställning. Som en del i förankringsprocessen för den nya policyn har jämställdhetsutskottet under 2026 erbjudit samtliga nämnder föredragning och dialog.

Umeå kommuns Ungaundersökning 2024 omfattar elever i högstadiet och gymnasiet. Undersökningen inkluderade en ny jämställdhetspolitisk fråga med fokus på upplevelse av makt. Enligt resultatet tycker 47 procent av alla tjejer att de har mindre makt än killarna, medan 13 procent av killarna tycker att tjejer har mer makt. Denna indikator visar på ett behov av fortsatt arbete.

Figur 3. Ungas upplevelser av maktfördelning i samhället

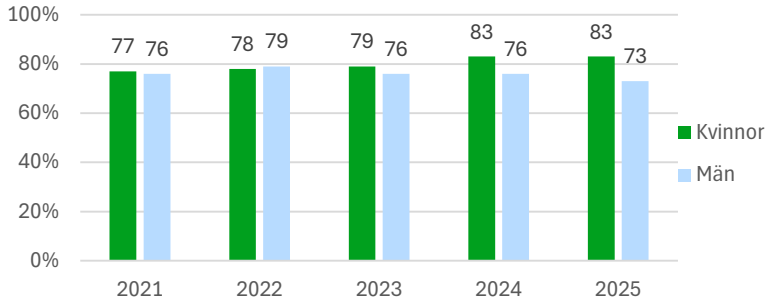

Källa: Umeå kommun, Ungaundersökningen 2024[3]

Relativt riket och jämförbara kommuner är det en hög andel invånare som kan rekommendera andra att flytta till kommunen. Andra index från SCB:s medborgarundersökning, exempelvis *sociala relationer och tillit* samt *kommunen är en bra plats att bo och leva på*, ligger också på en bra nivå vilket sammantaget ger en generell bild av Umeå kommun som en plats med goda förutsättningar att leva och verka. Andelen kvinnor som uppger att de kan rekommendera andra att flytta till Umeå kommun har ökat över tid, men däremot minskat något bland männen.

[3] Tycker du att du som kille för det mesta har samma makt som tjejer i samhället? Tycker du att du som tjej för det mesta har samma makt som tjejer i samhället?

Figur 4. Kan du rekommendera andra att flytta till kommunen, andelar[4]

Källa: Medborgarundersökningen, SCB

Jämställdhet är en övergripande strategisk fråga för kommunen och ska även fortsatt genomsyra samtliga program och verksamheter genom ett aktivt jämställdhetsarbete inom ramen för sina grunduppdrag. För att främja den sociala hållbarheten pekas i program för social hållbarhet särskilt ut två utvecklingsområden inom jämställdhetsarbete; fortsätta arbetet med jämställd stadsplanering samt systematiskt utmana och ifrågasätta könade maktrelationer i arbetet med hållbar utveckling.

Fortsätta arbetet med jämställd stadsplanering

Arbete med jämställdhet i samhällsutvecklingen har varit en central del av utformningen av staden i över fyra decennier. Umeå är en ledande stad i Europa inom jämställd och hållbar stadsutveckling och både bredd och spets är nödvändiga i arbetet för att skapa en stad som är inkluderande och rättvis för alla invånare. Några exempel på detta arbete är pilotsatsningar för **jämställdhet i investeringsplanen,** arbete med **sociala konsekvensanalyser** i detaljplaneskedet, **Bostadens arbete med trygghet och våldsförebyggande** och den treåriga samverkanssatsningen **Stadsdelslyft Ålidhem**.

En viktig del i arbetet med jämställd stadsplanering är upplevd trygghet i det offentliga rummet. Här finns en könsskillnad där kvinnor anger en något lägre grad av trygghet än män. Däremot upplever sig både kvinnor och män mer trygga i Umeå än i många andra jämförbara städer.

Systematiskt utmana och ifrågasätta könade maktrelationer i arbetet med hållbar utveckling

I takt med klimatomställningen är det viktigt att säkerställa en rättvis fördelning av makt, inflytande och resurser i samhället som innebär att vinsterna kommer flertalet till del samtidigt som kostnaderna och ansvaret fördelas efter bärkraft. Rättvisa är också centralt för att skapa acceptans för den hållbara utvecklingen. På detta sätt är arbetet med rättvis omställning nära sammanlänkat med jämställdhetsarbetet som handlar om att genomföra åtgärder för en jämnare fördelning av makt och resurser samt för att skapa förutsättningar för alla att ha samma makt och möjlighet att påverka sin livssituation, genom att synliggöra livsvillkor.

Några exempel på detta arbete är fortsättningsprojektet om **hållbar och jämställd arbetspendling på Västerslätt** och det nyligen uppstartade Horizon-projektet **CareFabric** som ska utforska hur kulturell delaktighet kan stärka social sammanhållning, tillit och medborgarengagemang – och därigenom bidra till en rättvis och inkluderande grön omställning.

[4] Andel som har svarat "Helt och hållet" eller "Till stor del" på frågan "Kan du rekommendera andra som inte bor här i kommunen att flytta hit?" i SCB:s medborgarundersökning. De som har svarat "Ingen åsikt" har exkluderats.

Umeå ska vara klimatneutralt till 2040

Figur 5. Utsläpp (scope 1- 2, kton CO_2e)

	1990	...	2022	2023	2024	Målvärde år 2040
Territoriella utsläpp (scope 1-2) Umeå kommun	482		317	330	365	72*
Kommunkoncernens utsläpp (scope 1-2)	-		94	96	95	5

* Parisavtalet kräver mycket snabba utsläppsminskningar, för Umeå cirka 41 procent redan till nästa år

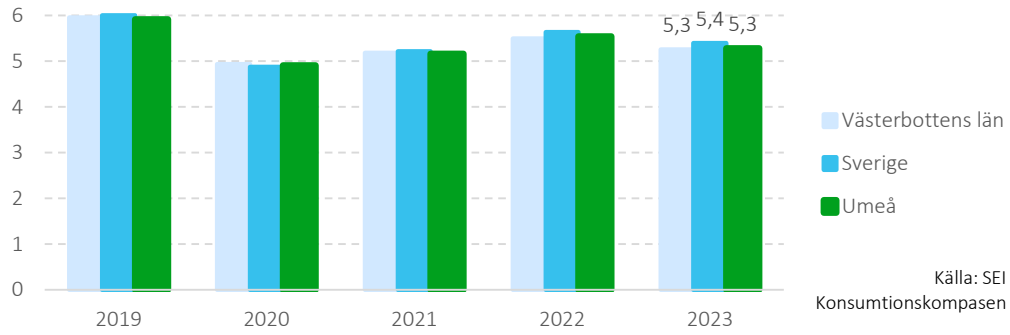
Källa: Nationella emissionsdatabasen, SCB och egna beräkningar

De territoriella utsläppen i Umeå kommun ökade mellan år 2023 och 2024, från 330 kton CO_2e till 365 kton CO_2e. Utsläppen ökade främst inom kategorierna transporter och arbetsmaskiner. Detta beror till stor del på förändringen av reduktionsplikten som trädde i kraft den 1 januari 2024. Från och med detta datum krävdes lägre nivå av inblandat biobränsle i bensin och diesel vilket gjorde att utsläppen ökade. De territoriella utsläppen per capita i Umeå är betydligt lägre än rikssnittet: 2,7 kton CO_2e jämfört med 4,5 kton CO_2e. På både nationell och lokal nivå har utsläppen per capita ökat under de senaste åren.

Transporter tillsammans med el och fjärrvärme står för 67 procent av Umeås totala utsläpp inom scope 1 och 2.

När det gäller kommunkoncernen så har utsläppen legat på en liknande nivå under de senaste åren med endast små förändringar mellan åren. Det finns ett mål om klimatneutralitet till 2025 men som kan utläsas ur tabellen ovan nåddes det inte.

Figur 6. Hushållens konsumtion (kton CO_2e)

Statistiken ovan visar hushållens konsumtionsbaserade utsläpp. De ingår i kommunens målsättning där en marginell förändring ses mellan 2022 och 2023 och mer behöver göras.

Klimatomställningen pågår för fullt, men målen är ännu inte inom räckhåll

Växthusgasutsläppen minskar inte i den takt som Parisavtalet anger, och kommunkoncernens mål om klimatneutralitet till 2025 nås inte. Ökningen mellan 2023 och 2024 förklaras till stor del av det nationella beslutet om sänkt reduktionsplikt snarare än av förändrade förutsättningar lokalt. Det visar att Umeås klimatomställning är sårbar för styrmedelsförändringar när den delvis

är beroende av inblandning av biodrivmedel i befintliga fordon. Flera åtgärder som nu genomförs syftar därför till att byta ut själva tekniken till framför allt el som drivmedel.

Transporter samt el och fjärrvärme står för ca 67 procent av utsläppen i scope 1 och 2[5], och det är också där de största insatserna görs. Inom transportområdet **har UKF investerat i 50 elbussar** som även bidrar till minskat buller och gör kollektivtrafiken mindre känslig för påverkan av eventuella framtida förändringar i drivmedelspolitik och tillgång på drivmedel. Under 2026 erbjöds **gratis sommarlovsbiljetter för barn och unga** vilket syftade till att både etablera vanor inom och öka det hållbara resandet genom att fler väljer kollektivtrafik. På längre sikt kan planerna på **produktion av e-bränslen** i Umeå minska utsläpp inom delar av transportsektorn.

Elektrifieringen är en avgörande pusselbit för Umeås klimatomställning. Umeå Energi genomför flera **åtgärder för att stärka elnätet och öka eleffekten** in till Umeå, vilket är en viktig förutsättning för att flera sektorer ska kunna ställa om och för att nya gröna industrier ska kunna etablera sig. För att minska utsläppen från förbränning av avfall planerar bolaget också en **avfallssorteringsanläggning på Umeå Eco Industrial Park** som både kan ge betydande utsläppsminskningar från fjärrvärmeproduktionen och bidra till ett mer cirkulärt samhälle.

Arbetsmaskiner är den andra kategorin där utsläppen ökade under 2024. Umeå var bland de första kommunerna i Sverige att införa **fossilfria krav i ramavtal** och driver omställningen till utsläppsfria bygg- och anläggningsentreprenader genom upphandling och samverkan med branschen. Genom projektet **E-NORM** utvecklar och testar Umeå tillsammans med andra norrländska kommuner och branschen upphandlingskrav, affärsmodeller och laddlösningar för att göra elektrifierade arbetsmaskiner till det nya normala.

För de konsumtionsbaserade utsläppen saknas i dag fullständiga data för kommunens och kommun-koncernens upphandling och inköp, vilket gör att måluppfyllelsen inte kan bedömas fullt ut. Däremot genomförs åtgärder i rätt riktning: Måltidsservice har **minskat matsvinnet med mer än 30 procent** genom mer exakt planering och minskad överproduktion. Matsvinn utgör en relativt stor del av de konsumtionsbaserade utsläppen. Inom bygg använder Fastighet och AB Bostaden **Umeåmodellens gränsvärden och klimatberäkningsanvisningar[6]** vid beställning av byggnader. Återbruk sker till exempel genom **Byggåterbruket** som erbjuder kvalitetsbedömda bygg- och anläggningsmaterial till privatpersoner och företag och drivs av Umeå kommun i samarbete med ABC Ekonomisk förening. Internt inom kommunen sker återbruk bland annat via appen **Återbruksportalen** som möjliggör att Teknik- och fastighetsförvaltningen på ett enklare sätt kan återbruka material, byggprodukter och fast inredning. Ytterligare en **Fritidsbanken** har öppnat på Ersboda och gör det möjligt för fler att låna sport- och friluftsutrustning utan kostnad. Dessa åtgärder visar att återbruk ger värde för ekonomi, klimat och jämlikhet.

Gemensamt för nämnda åtgärder är att effekten ännu inte syns i statistiken. Flera av åtgärderna förväntas få genomslag under kommande år.

---

[5] Scope 1 är organisationens direkta utsläpp från egna verksamheter, medan Scope 2 är indirekta utsläpp från inköpt el, värme och kyla.

[6] Umeåmodell klimatberäkningsanvisning version mars_2025.pdf

Fler exempel på viktiga satsningar

Rapporten har lyft ett antal viktiga insatser, åtgärder och projekt inom respektive programområde. Parallellt pågår även ett stort antal andra insatser som bidrar till kommunens utveckling och som inte redovisats. Nedan lyfts några exempel på sådana satsningar. Det pågår ett brett utvecklingsarbete i kommunens verksamheter men även i de kommunala bolagens verksamheter, dessa går att följa i nämndernas och bolagens års- och tertialredovisningar.

Stark samverkan som skapar nya lösningar

Kulturlotsen på Väven – Kulturförvaltningen har tillsammans med Stöd och omsorg utvecklat ett gemensamt arbetssätt för att tidigt fånga upp unga och lotsa vidare till rätt stöd och aktiviteter.

Salam tillsammans – Arbetsmarknad och integration samverkar med Östra Ersbodaskolan, Ersängsskolan och Rädda Barnen för att tillsammans erbjuda läxhjälp, föräldrastöd och dagtidsaktiviteter för föräldrar utan sysselsättning.

Digital vård och omsorg utvecklar nya arbetssätt med sensorer/kameror för behovsstyrd och innovativ omsorg.

Samordning som skapar framdrift och kapacitet

Evenemangsforumet – Fritid, Kultur, Tekniska, Näringsliv, UKF och Visit Umeå skapar gemensam beredning för strategiska evenemang, vilket ger bättre planering och större effekt.

SM-veckan – tydlig rollfördelning och stark samordning genererade ett mycket lyckat genomförande. Nu ser vi fram emot SM-vinterveckan!

Umeå växer tryggt och säkert samordnar förvaltningar och aktörer med tydlig riktning, vilket har skapat gemensam framdrift i det brottsförebyggande arbetet.

Umeå som attraktiv och hållbar plats

Jämställd stadsplanering och centrumbilden – Stadsbyggnadsförvaltningen har levererat långsiktigt arbete som nu syns tydligt i centrala Umeås kvalitet och trygghet. Medborgarna ger positiva kvitton.

Besöksmålsutveckling – initiativ kring Holmön, Norrbyskär m.fl. lyfts som möjligheter att stärka Umeås attraktionskraft.

Kompetensförsörjning och etableringskraft

Gymnasiets yrkesutbildningar som tillväxtmotor – nära samarbete med universitet, näringsliv och branscher gör att Umeå kan möta företagens kompetensbehov (exempelvis start av teknikcollege).

Delade tjänster mellan Näringsliv och Gymnasie- och vuxenutbildningen skapar starkare arbetsmodell för att fånga behov vid företagskontakter.

Utvecklingen av kreativa och kulturella branscher där Kulturförvaltningen och Näringsliv tillsammans arbetar för att stärka kulturella näringar och öka Umeås attraktivitet.

Förebyggande arbete som stärker social hållbarhet

Förebyggande arbete i förskola/skola – basutbildning kring våld mot barn för att stärka tidig upptäckt och ge stöd.

Klimat och cirkulär omställning

Byggåterbruket är samverkan mellan Gymnasie- och vuxenutbildningen och ett bolag som konkret bidrar till cirkulär omställning och minskad klimatpåverkan samtidigt som grunden för individens väg in i arbetslivet stärks.

Förbättrad styrning och uppföljning

Förbättrad rapportering och uppföljning inom För och grundskolan utvecklingsarbete pågår för att få mer strategisk uppföljning kopplad till inriktningsmålen.

Äldreförvaltningen ser att inriktningsmålen vässar deras grunduppdrag och driver utveckling i rätt riktning.

Strategisk utveckling
Besök: Stadshuset,
Skolgatan 31A
Postadress: 901 80
Umeå 090–16 10 00
umea.kommun@umea.se
www.umea.se